GEORGES SIMENON
PISICA

Capitolul 1

Bouin lăsase să-i scape din mână ziarul, care mai întâi îl deschisese pe genunchi, apoi alunecase încetişor, înainte de a ateriza pe parchetul ceruit. S- ar fi putut zice că aţipise dacă, din când în când, nu i s-ar fi conturat o deschidere îngustă printre pleoape.

Să se fi lăsat nevastă-sa păcălită? Tricota în fotoliul ei jos, de cealaltă parte a sobei. Nu avea niciodată aerul că îl observă, dar ştia de multă vreme că nimic nu îi scăpa, nici cel mai mic spasm, abia perceptibil, al vreunuia dintre muşchii lui.

Bena cu maxilare de oţel, din faţa casei, cobora rapid din înaltul macaralei şi se lovea cu putere de pământ, aproape de betonieră, într-un vacarm de fierărie. De fiecare dată, şocul zguduia casa şi, de fiecare dată, femeia tresărea şi îşi ducea mâna la piept, de parcă zgomotul acela, care devenise totuşi un lucru obişnuit, i-ar fi atins cele mai profunde organe.

Se observau unul pe celălalt. Nu aveau nevoie să se privească. De ani întregi se cercetau astfel, pe ascuns, adăugând neîncetat noi subtilităţi jocului.

Bărbatul zâmbea. Ceasul de marmură neagră, împodobit cu ornamente de bronz, arăta ora cinci fără cinci. Ai fi zis că îi privea cadranul socotind minutele şi secundele. În realitate, număra mecanic,

aşteptând şi el ca limba mare să ajungă la fix. În acel moment, zgomotele malaxorului şi ale macaralei aveau să înceteze brusc. Oamenii în impermeabile, cu feţele şi mâinile pe care se scurgea ploaia, împietreau preţ de o clipă, după care se îndreptau către baraca din scânduri ridicată într-un colţ al terenului viran.

Era noiembrie. De la patru după-amiaza munceau la lumina proiectoarelor care urmau să se stingă şi ele imediat, întunericul şi tăcerea invadând totul dintr-odată. Fundătura nu mai rămânea luminată decât de un singur bec cu gaz.

Emile Bouin îşi simţea picioarele îngreunate de căldură. Când întredeschidea ochii, zărea flăcările, unele galbene, altele albăstrui la bază, iscate de

butucii din şemineul din marmură neagră, ca şi pendula ori candelabrul cu patru braţe care spânzura deasupra.

În casă, în afara mâinilor lui Marguerite, care se mişcau harnic, şi a sunetului slab al andrelelor, totul era tăcere, nemişcare, ca într-o fotografie sau ca într-un tablou.

Cinci fără trei minute. Fără două. Muncitorii începeau să se îndrepte, înceţi şi greoi, către baracă, pentru a se schimba, însă macaraua tot mai funcţiona, o ultimă benă ridicându-şi încărcătura de beton spre cofrajul care marca primul etaj al construcţiei.

Fără un minut. Ora cinci. Limba ornicului tremura, ezita pe cadranul şters. S-au auzit cinci lovituri rare ca şi cum, în întreaga casă, totul trebuia să se supună unei mişcări lente.

Marguerite suspină cu urechile ciulite înspre subita linişte de afară, care urma să ţină până a doua zi dimineaţă.

Emile Bouin reflectă. Cu un surâs vag pe buze, privea flăcările prin fantă îngustă a pleoapelor.

Unul dintre butuci, cel de deasupra, nu mai era decât un schelet înnegrit din care urcau fuioare de fum. Celelalte două încă mai sclipeau roşiatic, însă trosnetele le anunţau grabnica prăbuşire.

Marguerite se întreba dacă bărbatul ei se va ridica, va lua alţi butuci din coş şi îi va băga în sobă.

Se obişnuiseră cu dogoarea ce sosea din vatră, pe

care o savurau până când pielea feţei începea să îi înţepe, fiind nevoiţi să îşi tragă fotoliile înapoi.

Soţul continua să zâmbească. Nu, nu ei. Nici focului. Ci unei idei care tocmai îi dăduse prin cap.

Nu se grăbea să o pună în aplicare. Aveau destul timp, şi unul şi altul, întreg timpul care îi va separa din momentul în care unul dintre ei ar muri. Dar, cum să afli care se va duce primul? Cu siguranţă şi Marguerite tot la asta se gândea. La asta doar se gândeau amândoi, de mai mulţi ani, de mai multe ori pe zi. Ajunsese principala lor problemă.

Până la urmă suspină şi el, ridică mâna dreaptă de pe mânerul fotoliului şi se pipăi până găsi buzunarul hainei de casă de unde scoase un carneţel ce juca un rol deosebit de important în viaţa casei. Paginile înguste erau prevăzute cu linii punctate ce permiteau desprinderea perfectă a unor fâşii de hârtie late de trei centimetri.

Coperta era roşie. Un creion subţire era strecurat într-un inel de piele.

Să fi tresărit Marguerite? Să se fi întrebat, oare, care urma să fie, de această dată, mesajul?

Sigur că era obişnuită, însă niciodată nu ştia ce cuvinte aveau să fie scrise, iar soţul ei rămânea premeditat nemişcat multă vreme, cu creionul între degete, ca şi cum ar fi stat pe gânduri.

Nu avea nimic deosebit să îi comunice. Voia doar să o tulbure, să o ţină cu sufletul la gură chiar

în momentul în care, încetând vacarmul de pe şantier, începea să fie liniştită.

Bărbatului îi trecură prin minte mai multe idei, însă le alungă una după alta. Ritmul andrelelor nu mai era chiar acelaşi. Reuşise deja să o îngrijoreze sau, cel puţin, să îi trezească curiozitatea.

Îşi prelungi plăcerea încă vreo cinci minute, timp în care se auziră paşii unuia dintre muncitori îndreptându-se către capătul fundăturii.

În cele din urmă, scrise cu litere mari, de copil care învaţă alfabetul:

Pisica.

După care, o vreme, rămase iarăşi nemişcat, înainte de a băga la loc, în buzunar, carneţelul din care rupsese o fâşie de hârtie.

O împături cât mai mic cu putinţă, cum procedează copiii cu hârtiuţele pe care le lansează cu ajutorul elasticului. Nu de aşa ceva avea însă nevoie. Fiindcă la jocul acesta ajunsese de o abilitate uimitoare, aproape machiavelică.

Prinse proiectilul între degetul mare şi cel mijlociu. Degetul mare se retrase ca un trăgaci şi se destinse dintr-odată, trimiţând mesajul direct în poala lui Marguerite.

Ca să zicem aşa, niciodată nu îşi rata lovitura, simţind de fiecare dată aceeaşi bucurie interioară.

Ştia că Marguerite nu se va clinti, se va face că n-a văzut nimic, va continua să tricoteze, mişcându- şi buzele ca într-o rugăciune, în timp ce număra în

tăcere ochiurile.

Uneori îl aştepta până ieşea din încăpere sau îi întorcea spatele pentru a mai pune un lemn pe foc.

Altă dată, după câteva minute de aparentă indiferenţă, îşi lăsa mâna să alunece peste şorţ, apucând mesajul.

Dacă ritualul loc gestual era cam acelaşi de
fiecare dată, îl nuanţau totuşi în diferite variante. Astăzi, de pildă, ea a aşteptat să se stingă toate zgomotele de pe şantier şi liniştea să învăluie capătul fundăturii, unde locuiau.

De parcă şi-ar fi încheiat lucrul, a aşezat bucata tricotată pe un scăunel şi, cu ochii pe jumătate închişi, a lăsat impresia că aţipeşte mângâiată de căldura buştenilor ce ardeau în şemineu.

Mult mai târziu s-a prefăcut că zăreşte bucăţica de hârtie de pe şorţ pe care a apucat-o cu degetele străbătute de încreţituri mărunte.

Încă s-ar mai fi putut crede că stătea să o arunce în foc, că doar mai ezita, însă bărbatul ştia că toate acestea făceau parte din spectacolul zilnic. Nu se mai lăsa păcălit.

Copiii, o vreme mai îndelungată ori mai scurtă, reiau în fiecare zi, la aceeaşi oră, acelaşi joc, fără să îşi piardă convingerea. O fac „ca şi când“.

Diferenţa era că Emile Bouin avea şaptezeci şi trei de ani, iar Marguerite, şaptezeci şi unu. Şi mai era una: jocul lor ţinea de patru ani; şi nu dădeau

semne de plictiseală.

Desfăcând, în sfârşit, în umezeala şi liniştea salonului, fâşia de hârtie, bătrâna citi, fără a-şi pune ochelarii, cuvântul scris de soţul ei:

Pisica.

Nu clipi, nu se clinti. Primise bileţele mult mai lungi, mai surprinzătoare, mai dramatice, constituind, unele dintre ele, adevărate enigme.

Conţinutul acestui bilet însă era cel mai banal, cel care revenea cel mai des atunci când Emile Bouin nu mai găsea altă înţepătură.

Aruncă hârtia în şemineul de unde ţâşni o flăcăruie care se stinse imediat. Apoi, împreunându- şi mâinile peste pântec, rămase nemişcată, aşa că, în afara focului din vatră, parcă niciun alt semn de viaţă nu mai există în salon.

Orologiul pârâi şi bătu o singură dată. Ca la un semnal, Marguerite, mărunţică şi fragilă, se ridică.

Rochia de lână avea acelaşi roz pal ca obrajii, iar şorţul în carouri era albastru-deschis. Prin firele albe de păr mai puteai descoperi reflexe ale blondului de odinioară.

Cu anii, trăsăturile i se ascuţiseră. Pentru ceilalţi, care nu o cunoşteau, acestea însă exprimau blândeţe, melancolie, resemnare.

— O femeie de toată ispravă!...

Rânjetul se şterse de pe buzele lui Emile Bouin. Nici unul, nici celălalt nu mai lăsa la iveală manifestări spectaculoase ale propriilor stări

sufleteşti. Un tremur, o grimasă din colţul buzelor, o sclipire fugară în pupile le era de ajuns.

Marguerite privi în jur de parcă ar fi ezitat în legătură cu ceea ce urma să facă, însă bărbatul ghici, ca la jocul de dame, când intuieşti cu ce pion va înainta adversarul.

Nici vorbă să se fi înşelat. O văzu îndreptându- se către colivie, colivia cea mare, cu picior, alb- albastră, închisă în sârmă aurită.

Înăuntru, un papagal cu penajul multicolor stătea nemişcat, cu ochii ficşi. Ţi-ar fi luat puţin

timp ca să descoperi că erau ochi de sticlă şi că acolo, pe stinghia ei, pasărea era pur şi simplu împăiată.

Strecurând degetele printre gratii, bătrâna îl privea cu tandreţe, de parcă ar mai fi trăit.

Buzele i se mişcau ca mai adineauri, când număra ochiurile pentru andrele. Vorbea cu papagalul. Mai că te-ai fi aşteptat să o vezi dându-i de mâncare.

El scrisese:

Pisica.

Ea îi răspundea fără cuvinte:

Papagalul.

Răspunsul clasic. O acuza că i-a otrăvit pisica, pisica lui la care ţinea încă înainte de a fi făcut cunoştinţă ei doi.

De fiecare dată când luă loc în faţa focului, îngreunat parcă de valurile de căldură trimisă dinspre butucii aprinşi, dădea să îndrepte mâna pentru a mângâia animalul cu blană moale, cu dungi negre care, cum îl vedea aşezându-se, venea să i se ghemuiască pe genunchi.

— O maidaneză ordinară, pretindea femeia. Asta pe vremea când încă îşi mai vorbeau, de fiecare dată doar pentru a mai putea izbucni o ceartă.

N-o fi fost mâţa de rasă, dar nici maidaneză nu era. Trupul ei lung, suplu, se prelingea pe lângă pereţi şi mobile ca al unui tigru.

Capul îi era mai mic şi mai triunghiular decât al pisicilor domestice, însă privirea o avea fixă, misterioasă.

Emile Bouin afirma că era un animal sălbatic, care se aventurase până în inima Parisului. Era pui când îl găsise la marginea unui şantier, pe vremea când lucra la salubritate; pe-atunci era văduv şi locuia singur. Pisica devenise prietena lui. Pe vremea aceea mai erau case şi de cealaltă parte a fundăturii, acolo unde, acum, se construia o clădire mare cu spaţii de închiriat.

Când trecuse peste drum ca să se însoare cu Marguerite, pisica îl urmase.

Pisica.

Pisica lui pe care, într-o dimineaţă, o descoperise în cel mai ascuns ungher al pivniţei.

Pisica otrăvită cu pateul pe care i-l pregătise Marguerite.

Felină nu se împăcase niciodată cu nevasta. Patru ani, cât locuiseră vizavi, nu acceptase decât mâncarea primită direct din mâna lui Bouin.

De două-trei ori pe zi, la un simplu plescăit din limbă, care îi servea drept semnal, îşi urma stăpânul ca un câine bine dresat, la plimbare, pe trotuarul fundăturii.

Pisica fusese mângâiată numai de el până în ziua în care schimbaseră amândoi domiciliul, instalându-se în noua locuinţă, în care pluteau mirosuri necunoscute.

— E cam sălbatică, dar se va obişnui ea cu tine...

Nu s-a obişnuit însă niciodată. Neîncrezătoare, nu s-a apropiat nici de Marguerite, nici de colivia papagalului, un *ara* uriaş, cu penele viu colorate care de vorbit nu vorbea, în schimb, când îl apucau năbădăile, scotea un fel de ţipete oribile.

Pisica ta...

Papagalul tău...

Soţia era blândă, suavă aproape. Ţi-o puteai închipui în tinereţe, zveltă, îmbrăcată în tonuri pastelate, cu pălărie mare de păi, cu umbreluţă, plimbându-se poetic pe malul unei ape.

Cam aşa o şi arăta fotografia din sufragerie. Rămăsese la fel de subţire. Doar picioarele i se umflaseră un pic. Păstrase şi acelaşi surâs, mult prea blând, în faţa meandrelor vieţii, ca atunci, în faţa aparatului fotografului.

Pisica şi papagalul, la fel de neîncrezători şi unul, şi celălalt, se mulţumeau să se observe de la depărtare, nu fără un anume respect. Când patrupedul începea să toarcă pe genunchii stăpânului, pasărea încremenea, fixându-l cu ochii ei mari şi rotunzi, de parcă sunetul regulat şi monoton o lăsa cu gura căscată.

Să fi descoperit mâţa fascinaţia pe care o exercita asupra papagalului? Chiar să nu-l fi spionat, la rândul ei, cu o satisfacţie calmă, printre pleoapele pe jumătate coborâte?

În definitiv, pe ea nu o băga nimeni în colivie, ci împărţea cu stăpânul ei, care o şi apăra, căldura binefăcătoare.

Până când, sătul să tot studieze o asemenea problemă lipsită de soluţie, papagalul, iritat, a făcut o criză de furie. Penele i s-au zburlit fremătânde, gâtul i s-a întins, de parcă nu ar fi existat gratiile din jur, de ai fi zis că urma să se repeadă la duşman, în casa care răsuna de ţipetele lui ascuţite.

Atunci, Marguerite spusese:

— Mai bine ne-ai lăsa câteva clipe singure, pe noi...

Noi, adică ea şi pasărea ei. Pisica se zburlise şi ea, ştiind că avea să fie luată de la căldură şi dusă în sufrageria rece, unde Bouin urma să se aşeze într-un alt fotoliu.

Femeia deschisese uşa coliviei vorbind tandru, ca unui iubit ori unui copil. Nu era nevoie să întindă mâna. A mers doar şi s-a aşezat la loc, pe scaunul ei. Papagalul privise uşa închisă a salonului, ascultând ca pentru a se asigura că niciun pericol nu mai pândeşte, că străinii aceia doi, bărbatul şi animalul lui, nu mai erau de faţă pentru a-l ameninţa ori a-şi bate joc de el.

Apoi, dintr-un salt, a ajuns pe spătarul unui scaun, fiindcă de zburat nu zbura. Încă două-trei salturi şi aterizase pe umărul stăpânei. Aceasta continua să tricoteze. Jocul andrelelor sclipitoare îl fascină. Când se sătura, atingea cu ciocul enorm

obrazul femeii, apoi îl freca de pielea fină din spatele urechii ei.

Pisica ta.

Papagalul tău.

Şi aşa treceau minutele, Emile în sufragerie, Marguerite în salon, până când orologiul de marmură anunţa că a venit ora pregătirii mesei.

Pe vremea aceea, ea gătea pentru amândoi.

La început, Emile avea doar el grijă să îşi hrănească pisica. O dată, când s-a îmbolnăvit de gripă şi a trebuit să rămână trei zile la pat, nevasta profitase şi cumpărase de la măcelar bojoc, pe care îl tăiase în bucăţele mici, îl fripsese şi îl amestecase cu orez şi legume.

— A mâncat?

Ezitase să-i răspundă soţului.

— Nu chiar imediat...

— Dar, până la urmă, a mâncat tot?

— Mda...

Era aproape sigur că îl minţea. A doua zi, când făcuse treizeci şi nouă de grade, tot acelaşi lucru i-l spusese. În dimineaţa următoare, când ea plecase după cumpărături, pe strada Saint-Jacques, coborâse în halat şi descoperise, sub chiuvetă, pateul pregătit din ajun, pentru pisică, neatins.

Pisica îl privise cu un aer de reproş. Bărbatul mai amestecase o dată compoziţia şi împinsese farfuria către animal, care însă nu se hotărâse imediat.

Când Marguerite se întorsese acasă, găsise farfuria golită. Patrupedul nu mai era la parter, ci în dormitorul de la primul etaj, lipit de picioarele stăpânului.

Acolo dormea nopţile.

— Nu e sănătos, protestase ea la început.

— Doarme de ani de zile cu mine şi, până acum, nu m-a îmbolnăvit.

— Sforăie de nu-mi vine somnul...

— Nu sforăie. Toarce. Te obişnuieşti tu. Uite că eu nici nu-l mai aud.

Avea şi ea dreptatea ei. Mâţa aceea nu torcea ca oricare alta. Mai degrabă ai fi zis că sforăie un beţiv.

Acum, ţinându-se dreaptă în faţa coliviei, privea papagalul împăiat, mişcându-şi buzele, de parcă i-ar fi şoptit cuvinte de alint.

Emile, întors pe jumătate, nu avea nevoie să o mai vadă ce face.

Ştia prea bine şi spectacolul acesta, ca pe toate celelalte oferite de Marguerite. Se uita în continuare, schiţând un zâmbet, către butucii din sobă care, încet-încet, se transformau în cenuşă. Într-un final tot se ridică, pentru a mai pune două lemne pe foc, aranjându-le cu vătraiul.

De afară nu mai răzbătea nici cel mai mic sunet, dacă nu punem la socoteală .susurul ploii şi jetul subţire de apă care cădea în bazinul de marmură. Şapte clădiri se înşiruiau, una lângă alta,

în fundătură, complet asemănătoare, având fiecare o poartă aşezată între două ferestre la stânga, ale salonului, şi una în dreapta, a sufrageriei, în spatele căreia se găsea bucătăria. Dormitoarele erau dispuse la primul etaj. Case identice, purtând numerele pare, se ridicau până în urmă cu doi ani şi de cealaltă parte a străzii. Enorma bilă de fier a demolării le culcase însă la pământ ca pe nişte jucării de carton, iar acum peisajul nu mai era constituit decât din şantierul ticsit de macarale, schelărie metalică, concasoare, scânduri şi roabe.

Trei dintre locuitorii de aici aveau maşină. Chiar şi cu storurile coborâte, seara tot se auzea dacă ieşea cineva la plimbare. De afară îţi puteai da seama, pe de altă parte, în ce cameră se găsesc ai casei.

Puţini locatari trăgeau obloanele, aşa că ai fi avut cum zări cupluri ori familii în jurul mesei, un bărbat chel, stând într-un fotoliu, sub un tablou cu ramă aurită, dar cu luciul şters, şi citind, un copil sugând vârful creionului, aplecat peste caietul de teme, o femeie curăţând legumele pentru a doua zi.

Totul era înfundat, fad, ca învelit în pâslă. La drept vorbind, nici măcar izvorul nu se auzea cu adevărat decât după ce intrai în pat şi stingeai lumina.

Casa familiei Bouin, căreia încă i se mai spunea casa familiei Doise, era ultima din şir, lipită de peretele înalt care închidea fundătura. La baza

zidului se ridica o statuie, un amoraş de bronz ţinând în mâini un peşte. Un jet subţire de apă, care ţâşnea din gura acestuia din urmă, cădea într-o cochilie de marmură.

Marguerite revenise la locul ei, la gura sobei. Nu mai tricota. Punându-şi pe nas ochelarii cu ramă de argint, citea ziarul pe care îl ridicase de lângă, fotoliul soţului ei.

Limbile negre ale pendulei se învârteau încet înainte şi, la fiecare fix ori şi jumătate, se cutremurau, ezitând parcă.

Emile nu mai citea, nu se mai uita la nimic, rămăsese cu ochii închişi, poate gândindu-se, poate pur şi simplu dormitând, schimbându-şi uneori poziţia picioarelor înfierbântate de căldura şemineului.

Abia după a şaptea bătaie a ceasului se ridică încet şi, fără a-i arunca o privire nevestei sau coliviei cu papagalul ei împăiat, se îndreptă către uşă.

Coridorul nu era luminat. Uşa de la intrare, prevăzută central cu o cutie de scrisori, goală momentan, se afla în stânga. În dreapta dădeai de scara care ducea la etaj. Întoarse comutatorul, închise uşa salonului şi o deschise pe aceea a sufrageriei în care domnea frigul.

Locuinţa avea încălzire centrală, dar nu-i dădeau drumul decât în zilele geroase. De altfel, nimeni nu mai avea nicio treabă cu sufrageria. Cei doi soţi mâncau în bucătărie, unde soba cu gaze

ajungea pentru a da impresia de căldură.

Grijuliu, meticulos, Bouin stinse lampa de pe coridor, trase uşa, se îndreptă spre bucătărie şi, după ce aprinse aici lumina, o închise pe aceea din sufragerie.

Împrumutase obişnuinţa economiei de la nevastă, dar mai avea şi un motiv al lui.

Ştia că, imediat ce se ridicase, Marguerite începuse să se sucească în fotoliu. Nu ar fi vrut să se ţină scai după el, aşa că a mai aşteptat puţin. În momentul în care avea să se ridice, lăsând să-i scape un geamăt, ca înainte de fiecare gest mai important al zilei, va trebui să stingă lumina în salon, să o aprindă pe aceea din coridor, să o stingă apoi şi pe aceea, să închidă fiecare uşă în urma ei.

Mişcările acestea, ale fiecăruia dintre ei, deveniseră un adevărat ritual şi se încărcaseră de un sens mai mult sau mai puţin misterios.

În bucătărie, Emile Bouin scoase o cheie din buzunar şi deschise dulapul din dreapta, căci aveau două. Cel din stânga, mai vechi, din lemn de pin de Australia, era acolo încă de când mai trăia tatăl lui Marguerite.

Cel din dreapta, alb, al lui Bouin, fusese cumpărat de pe bulevardul Barbes.

Din dulap scoase un cotlet, o ceapă şi trei andive fierte, care rămăseseră de la prânz, şi pe care le pusese într-un castron. Luă şi o sticlă de vin roşu, pe jumătate plină, îşi turnă un pahar, apoi trecu şi

la rezerva lui de unt, ulei şi oţet.

Aprinse focul la maşina de gătit, puse o bucată de unt la topit, tăie ceapa în felii şi, când aceasta începu să se rumenească, puse şi carnea în tigaie.

Marguerite apăru în cadrul uşii, făcându-se că nu-l vede, că habar nu are că ar fi şi el pe acolo, că nu simte nici măcar mirosul de ceapă, pe care nu-l putea suferi.

Cu cheia agăţată la brâu, îşi deschise şi ea dulapul ei.

Încăperea nu era deloc mare, iar masa ocupa o bună parte din ea. Erau obligaţi să se mişte cu o deosebită precauţie pentru a nu se lovi unul de altul. Însă se obişnuiseră într-atât cu asta, încât aproape că nici nu se atinseseră vreodată.

Nu se mai foloseau, ca pe vremuri, de feţele de masă, ci se mulţumeau cu muşamaua în carouri.

Şi Marguerite îşi avea sticla ei, însă nu cu vin, ci cu un tonic alcoolizat, la modă pe la începutul secolului, din care tatăl ei îi dădea la prânz şi seara, pe când era încă o fetiţă anemică.

Pe etichetă de pe vremuri, care reprezenta nişte frunze greu de identificat, se putea citi scris cu litere meşteşugit împodobite: *Cordial des Alpes.*

Femeia îşi umplu un păhărel cu lichior, în care îşi înmuie buzele cu lăcomie.

O dată friptura făcută şi andivele încălzite, Emile puse totul într-o farfurie şi se aşeză la unul dintre capetele mesei, în faţa sticlei sale, pâinii,

salatei, brânzei şi untului său.

Aparent indiferentă la mâncarea lui, bătrâna îşi puse porţia ei la celălalt capăt al mesei: o felie de jambon, doi cartofi reci pe care îi înfăşurase în staniol înainte de a-i băga în frigider şi două feliuţe de pâine.

Era în întârziere faţă de soţul ei. Se mai întâmpla şi ca unul dintre ei să se aşeze la masă când celălalt tocmai încheiase. Nu avea nicio importanţă, fiindcă, oricum, se ignorau reciproc.

Mâncau în tăcere, cum de altfel în tăcere convieţuiau.

Bouin era convins că nevasta lui îşi zicea:

— Ia uită-te la el, mănâncă tot de două ori pe zi carne! Şi special mai prăjeşte şi ceapă...

Parţial chiar era adevărat. Îi plăcea lui ceapa, dar nu simţea nevoia să mănânce zilnic.

Uneori, ca să o scoată din minţi, pregătea feluri complicate, care îi luau un ceas ori două. Pentru el, toate acestea aveau un rost. Erau dovada că nu îşi pierduse pofta de mâncare, că rămăsese la fel de pofticios, dar că nu îl descuraja în niciun fel să îşi pregătească masa de unul singur.

În alte dimineţi aducea burtă, la a cărei simplă vedere nevestei i se întorceau maţele pe dos.

Cât despre ea, serile, pentru a sublinia ideea de masă frugală, se mulţumea cu o felie de jambon ori de friptură rece de viţel, eventual puţină brânză şi, uneori, unul sau doi cartofi rămaşi de la prânz.

Şi această demonstraţie avea rost. Ba chiar mai multe rosturi. Mai întâi, dovedea că el cheltuieşte mai mult decât ea pe mâncare. Apoi, că ea refuză să utilizeze tigaia după el. Când nu se putea altfel, prefera să aştepte până când Emile spăla vasele, chiar dacă din cauza aceasta mânca mult mai târziu.

De mestecat, mestecau amândoi fără grabă, ea cu mişcări abia perceptibile ale fălcilor, de parcă ar fi fost un şoricel, el, dimpotrivă, manifestându-şi zgomotos apetitul şi plăcerea de a mânca:

— Vezi?! Nu mă deranjează pentru nimic în lume prezenţa ta... Ai crezut că ai să mă pedepseşti, să-mi vii de hac... Şi uite că sunt cu totul fericit şi nici că mi-am pierdut pofta de mâncare...

Fireşte, dialogurile erau fără cuvinte, însă prea se cunoşteau bine ca să nu îşi ghicească fiecare cuvânt, fiecare intenţie.

— Eşti grosolan... Mănânci mizerabil şi te- ndopi cu ceapă ca un mârlan... Cât despre mine, întotdeauna am avut un apetit de vrăbiuţă... Aşa-mi zicea şi tata... Vrăbiuţa lui... Primul meu bărbat, talentat şi ca poet, şi ca muzician, îmi spunea porumbiţa lui delicată...

Izbucnea în râs. Dar nu la vedere, pe dinăuntru. El nici că-şi dădea seama de râsul ei.

— Când colo, săracul de el, a murit... El era cel delicat...

Iar privirea ei se asprea de cum da de acest al doilea bărbat.

— Dar şi tu, care te crezi atât de tare, tot înaintea mea ai să te duci...

— M-aş fi dus eu de mult dacă m-aş fi lăsat în nădejdea... Îţi mai aduci aminte de sticla din beci?

Izbucni la rândul lui în râs, tot pe dinăuntru. Degeaba rămăseseră singuri în casa învăluită în tăcere, degeaba se condamnaseră amândoi la amuţirea absolută, tot schimbau între ei replici feroce.

— Ia stai aşa... Te fac eu să-ţi vină mâncarea-n gât...

Scoase din nou carneţelul, scrise trei cuvinte, rupse fâşia de hârtie şi o aruncă direct în farfuria soţiei.

Fără umbră de mirare, aceasta desfăcu biletul.

Atenţie la unt.

Chiar era mai tare decât putea duce. Înţepeni. Nu se putuse obişnui nicicând, până la capăt, cu gluma aceasta. Doar ştia că nu avea cum fi otrăvit untul, îl ţinea încuiat în bufet, cu toate că se înmuia şi, deseori, chiar curgea.

Nu că s-ar fi oprit din mâncat, dar o făcea cu un efort evident. O să se răzbune mai târziu. Deocamdată, nu ştia cum. Avea tot timpul să se gândească la asta. Doar ce altceva să facă?

— Uiţi că sunt femeie şi femeia are întotdeauna ultimul cuvânt, lasă că mai are şi vreo trei sau cinci ani mai mult de trăit decât bărbatul... N-ai decât să numeri văduvele... De câte ori sunt mai numeroase decât văduvii?...

Bine, fusese şi el văduv cândva, dar din cauza unui accident, aşadar nu se punea la socoteală. Prima lui soţie, strivită de un autobuz pe bulevardul Saint-Michel, nu murise imediat, ci o mai târâse doi ani, lipsită de puteri. Pe vremea aceea, el încă avea serviciu, nu ieşise la pensie. Seara, când se întorcea acasă, o îngrijea şi făcea şi treburile din gospodărie.

— S-a răzbunat grozav, nu? Vid.

Tăcere. Ploaia din curte.

— Stau şi mă-ntreb uneori dacă nu te-ai săturat tu pe la o vreme şi n-ai scăpat de ea... Cu toate medicamentele pe care le lua, n-ar fi fost mare

lucru... Nu era nici la fel de lipsită de încredere, nici

la fel de rafinată ca mine... O proastă cu labele mari şi roşii, care mulgea vacile-n tinereţe...

Marguerite nu o cunoscuse. Locuiseră la Charenton. Însă Emile îi povestise despre mâinile roşii, cu tandreţe, pe vremea când încă mai conversau.

— Mi se pare ciudat să îţi văd mâinile atât de albe, încheieturile atât de fine, pielea aproape transparentă... Prima mea soţie era o fată de la ţară, voinică, cu mâini mari şi roşii...

Scoase din buzunar un pachet de trabucuri italieneşti, strâmbe, negre, foarte tari, cărora li se mai zicea şi cuie de coşciug.

Aprinse unul, suflă o trâmbă de fum împuţit şi se scobi între dinţi cu chibritul.

— Perfect pentru tine, babornițo... Asta o să te lecuiască să te mai dai aşa delicată...

— Ai răbdare... N-ai să pierzi nimic...

Bărbatul îşi goli paharul de vin, terminând sticla şi, după ce rămase o clipă nemişcat, se ridică şi se îndreptă către chiuvetă, dând drumul la apa caldă.

În timp ce ea îşi sfârşea masa cu înghiţituri delicate, spălă vasele personale, şterse tigaia întâi cu o hârtie, apoi cu o cârpă, împachetă cu grijă, într-un jurnal, osul şi grăsimea rămase din cotlet pentru a le arunca la pubela de sub scară. Desigur, nu uită să îşi încuie dulapul.

Şi, uite-aşa, o felie a zilei fusese ciugulită,

drept pentru care trecu la a doua, întorcându-se în salon şi pipăind butonul televizorului. Pe programul unu era emisiunea de ştiri. Schimbă direcţia fotoliului. Butucii din vatră arseseră aproape complet, însă nu mai era nevoie să realimenteze focul, fiindcă în încăpere plutea deja o căldură plăcută.

Îşi spălă şi ea vasele. Din salon o auzea forfotind încolo şi-ncoace. Până la urmă i se alătură, dar nu se grăbi să îşi întoarcă fotoliul. Nu o interesau ştirile.

— N-au decât politică împuţită, accidente şi violenţă..., îi explica uneori.

Aşa că îşi relua veşnicul împletit. Dacă însă se anunţa vreun festival muzical, mişca fotoliul, insesizabil la început, apoi încă puţin şi încă puţin. Nu voia să pară pasionată de toate prostiile acelea. Nu ca el, care-şi mai ştergea din când în când nasul, în timpul vreunei romanţe sentimentale şi triste.

Bouin se ridică pentru a lua pubela de sub scară şi a o duce afară, la marginea trotuarului. Ploaia era rece ca gheaţa, fundătura goală, cu tot cu cele şapte case înşiruite ale ei, cu cele câteva ferestre luminate, cu maşinile acelea trei aşteptând următoarea dimineaţă şi cu şantierul înfiorător în care începuseră să se ridice unii pereţi, alături de nişte gropi căscate ameninţător.

Peştele de la fântână continua să-şi scuipe apa în bazinul rotund sub formă de cochilie, iar pe

amoraşul de bronz şiroia ploaia.

Încuie şi trase zăvorul. Apoi, ca în fiecare seară, coborî storurile din sufragerie, apoi din salonul unde televizorul funcţiona fără încetare.

Acesta nu dădea decât o lumină slabă, argintie, dar chiar şi aşa putu descoperi dintr-o aruncătură de ochi că nevasta ţinea termometrul în gură.

Ei da, găsise! Era mica ei răzbunare, riposta la povestea cu untul. Îşi închipuia că-l pune pe jar dacă îl convinge că e bolnavă.

Cândva nu vorbea decât despre plămânii şi bronşitele ei şi, la cea mai mică răceală, se înfofolea în şaluri.

— N-ai decât să crăpi, coană mare...

Nu se mulţumi doar s-o gândească. O mai şi scrise pe o bucăţică de hârtie pe care ea o primi în poală când se aştepta mai puţin. O citi, scoase termometrul din gură, îşi privi cu milă soţul, după care, luând din buzunar un petic de hârtie, scrise la rândul ei:

Deja te-ai înverzit.

Nu îl aruncă, ci îl aşeză pe masă. N-are decât să se mai deranjeze şi el. Nu se înarmase şi ea cu un carnet cu fâşii detaşabile, îi ajungea indiferent ce bucăţică de hârtie, fie chiar şi ruptă dintr-un ziar.

N-o să-ndrăznească el să se ridice imediat. În pofida curiozităţii va aştepta cât mai mult cu putinţă.

Dar femeia descoperi modalitatea de a-l face să

reacţioneze. Era destul să se ducă şi să treacă televizorul pe programul doi. Nu ar suporta să i se impună un alt program decât acela pe care îl alesese.

Drept pentru care, imediat ce nevasta i s-a întors în fotoliu, Bouin îşi părăsi culcuşul, schimbă iarăşi postul, apoi, în trecere, ca din întâmplare, puse mâna pe bilet.

Te-ai înverzit! Râse. Se strădui să râdă. Râdea însă fals, evident nici vorbă să hohotească din toată inima, fiindcă adevărul era că pielea nu-i arăta deloc bine. O constata în fiecare dimineaţă, când se bărbierea.

Mai întâi dăduse vina pe dalele băii, cărora le dispăruse luciul. Aşa că s-a mai privit în oglindă şi în altă parte. Fireşte că slăbise. Ceea ce, la bătrâneţe, oricum era mai bine decât să se fi îngrăşat. Citise într-un ziar că firmele de asigurări îi pun să plătească mai mult pe graşi decât pe slabi.

Totuşi, se obişnuia greu cu bărbatul în care se transformase, înainte era înalt, zdravăn, voluminos, voinic.

Pe şantierele pe care lucrase purta nişte cizme enorme şi, fie vară, fie iarnă, haină neagră de piele. Putea mânca ori bea orice, fără să-şi facă griji din pricina stomacului. Cincizeci de ani nici nu i-a dat prin cap să se suie pe cântar.

Acum însă se simţea de-a dreptul slăbănog în hainele în care înota parcă, şi, din când în când, ba

îl durea un picior, ba un genunchi, ba ceafa, ba în piept.

Avea şaptezeci şi trei de ani, dar, în afara faptului că slăbise, refuza să se considere bătrân.

Nici ea să nu se fi crezut bătrână? Când îl vedea dezbrăcându-se părea că-l priveşte batjocoritor, fără a-şi da seama că era şi mai prăbuşită decât el.

Încă unul dintre jocurile lor! Pe care-l vor desfăşura ceva mai târziu, pe la zece seara, când vor urca în dormitor. La etajul întâi se aflau trei camere. În noaptea nunţii dormiseră, firesc, în prima, care fusese dormitorul părinţilor ei şi pe care şi-l alesese şi cu cel dintâi soţ.

Păstrase vechiul lor pat din lemn de nuc, salteaua de puf şi plapuma uriaşă. Bouin încercase să se obişnuiască cu toate acestea. Renunţase după câteva zile, cu atât mai mult cu cât femeia refuza să rămână peste noapte cu fereastra deschisă.

Nu mersese până la a-şi alege un alt dormitor, ci îşi adusese propriul pat, pe care îl instalase lângă al nevestei.

Încăperea avea tapet cu floricele. La început, pe pereţi nu erau decât două fotografii în rame ovale: cea a tatălui lui Marguerite, Sebastien Doise, şi cea a mamei, care murise de ftizie când ea era foarte mică.

Mai târziu, când încetaseră să îşi mai vorbească, femeia agăţase, alături de portretul

tatălui ei, şi pe acela al primului soţ, Frederic Charmois. Din poză părea un bărbat zvelt, distins, cu aer de poet, cu mustaţă subţire şi cioc ascuţit. Era prim-violonist al Operei şi, ziua, dădea lecţii câtorva elevi.

La mai puţin de o săptămână, bărbatul răspunse provocării, instalând şi el, la capul patului lui, portretul celei dintâi soţii.

Aşa fiecare îl putea sfida pe celălalt, lucru pe care păreau a-l face şi atunci când se dezbrăcau. S- ar fi putut retrage în alte camere, însă nu voiau să schimbe nimic din obişnuinţele anilor de început.

Bouin se dezbrăca de fiecare dată primul, cât mai pudic cu putinţă. Nu-şi lăsa la vedere mai mult de o clipă pieptul gol, coastele din ce în ce mai pronunţate, coapsele şi picioarele păroase, de pe care muşchii se topiseră.

Ştia că îl pândeşte, încântată să-l vadă cum se degradează încetul cu încetul, însă, puţin mai târziu, era rândul lui să tragă cu coada ochiului la pieptul îngust şi plat, la fesele care atârnau ori la gleznele ei umflate.

— Frumoasă mai eşti, fetiţo!...

— Da' ce, te-oi fi crezând tu cine ştie ce splendoare?!

Şi tot nu-şi spuneau nimic. Se măsurau în tăcere. Se duceau pe rând să se spele pe dinţi, întrucât baia era singura încăpere în care nu pătrundeau niciodată împreună. Le devenise

familiar zgomotul zăvorului, de fiecare dată când unul dintre ei închidea uşa pe dinăuntru.

Bărbatul se lăsa să cadă greu pe pat, stingând apoi lampa de la căpătâi. Marguerite, în schimb, alunecă delicat între cearşafuri, iar el ştia că urma să rămână multă vreme cu ochii deschişi, în aşteptarea somnului.

El adormea aproape imediat. Încă o felie a zilei, cea din urmă, fusese consumată. Mâine va fi o altă zi, cam la fel cu aceea de azi.

Ce bun era somnul! Dar cel mai bine era să viseze fie că nu mai avea nicio vârstă, fie că nu mai era bătrân. I se întâmpla să vadă nişte peisaje ca pe vremuri, în culori vii, mirosind plăcut. Uneori alerga chiar până-şi pierdea suflul în căutarea unui izvor căruia îi auzea susurul.

Pe Marguerite nu o visa niciodată, foarte rar îi apărea în somn prima soţie, de fiecare dată cu chipul ei dinaintea căsătoriei.

Chiar aşa, Marguerite o fi visând şi ea? Şi pe cine? Primul soţ? Tatăl? Perioada în care purta pălării de pai cu boruri mari, când se plimba pe malul Marnei, protejată de o umbreluţă?

Ce-i păsa lui? N-are decât să-şi viseze primul bărbat, muzicianul, şi copilăria, dacă asta are chef.

Nici că-i păsa! Păi, nu?

Capitolul 2

Se trezi la şase dimineaţa, ca în fiecare zi, cum o făcea de o viaţă, fără să fi avut vreodată nevoie de ceas. Şi tatăl lui se deştepta cu noaptea în cap. Era zidar în vremea în care nu se foloseau macaralele, iar pereţii se ridicau cărămidă cu cărămidă, pe măsură ce creşteau şi schelele.

Locuiau la Charenton, într-o căsuţă, un pavilion, cum i se zicea, chiar în spatele ecluzei care lega canalul Marna de Sena. Vecinii din cartier îşi închipuiau că tatăl lui avea părul cărunt fiindcă era plin de ipsos sau de mortar.

Baie n-aveau. Vară, iarnă, se spălau în curte, la pompă, goi până la brâu şi, o dată pe săptămână, sâmbăta, mergeau la baia publică.

Bouin fusese şi el tot zidar. La început, pe la paisprezece ani, când devenise ucenic, primele lecţii despre meserie însemnaseră drumurile după vin roşu pentru întreaga echipă.

Şcoala o făcea la seral. De dormit, dormea foarte puţin. Era deja căsătorit când îşi trecuse examenele de maistru şi încă şi mai târziu pe cele de inspector la serviciul de drumuri.

Prima nevastă se numea Angele, Angele Delige. Se născuse într-un sat de pe lângă Havre şi, la şaisprezece ani, părinţii o trimiseseră la Paris, cum făcuseră şi cu celelalte patru surori ale ei. La

început se angajase ca dădacă, apoi ca vânzătoare într-o mezelărie.

Ce e drept e drept, mulsese vacile şi avea mâinile mari şi roşii.

Închiriaseră o locuinţă nu departe de ecluză, pe cheiul de la Charenton. Pe vremea aceea, Bouin trecea în fiecare dimineaţă, înainte de a se duce la lucru, să îşi îmbrăţişeze mama şi tatăl.

Nici acolo nu avea baie. Continua să meargă la băile publice ale căror coridoare erau inundate de un abur cu miros omenesc.

— De ce nu foloseşti cada?

Lui şi lui Marguerite le era greu să se tutuiască. Se recăsătoriseră el la şaizeci şi cinci de ani, ea la şaizeci şi trei. Se purtau stângaci unul cu altul, mai intimidaţi decât nişte tineri îndrăgostiţi.

Chiar să se fi iubit?

— Prefer duşul...

Îl speria ideea de a sta întins în apa caldă, fiindcă îl cuprindea o toropeală care nu i se părea naturală. Îi plăcea în schimb să se săpunească bine sub duş şi apoi să îşi lase îndelung trupul gol biciuit de stropi reci.

— Cât ai de gând să te mai trezeşti atât de devreme, din moment ce nu ai nimic de făcut toată ziua?

Pentru el, patul semăna cumva căzii. Seara era bine, fiindcă îl fura somnul. Dar pe la şase dimineaţa, vara chiar mai devreme, simţea nevoia de

a se reîntoarce la viaţă. Încercase, ca să-i facă o bucurie, să rămână sub plapumă, dar lucrul acela aproape că-i provoca dureri în piept.

Se ridica fără zgomot, se strecura în baie şi închidea uşa fără a uita să tragă zăvorul. Duşat, bărbierit, îşi trăgea vechii pantaloni de velur, prea largi, cămaşa de flanel şi cobora în papuci, pentru a nu o deranja.

Era convins că se deşteptase şi ea, că doar se prefăcea că mai doarme, că îl spiona, atentă la orice sunet.

Jos îşi pregătea o cană mare de cafea. După ce se asigura că are cheia în buzunar, se îndrepta către uşa de la intrare şi ajungea în fundătură.

În acest anotimp, când afară nu se împrăştiase încă întunericul, becul cu gaz era singurul care dădea o lumină gălbuie peste case şi şantier.

Ani de-a rândul, pisica se ţinuse după el cu solemnitate, de parcă plimbarea pe străzile fără un trecător ar fi fost un act de mare importanţă, un soi de slujbă pe care o celebrau amândoi, în tăcere.

La Charenton, Bouin nu avea pisică. În ultimii
doi ani de viaţă ai primei soţii, după ce accidentul de autobuz o transformase într-o infirmă, numai de plimbări nu-i mai ardea. Trebăluia prin gospodărie, făcea ordine, spăla, freca, îi pregătea lui Angele micul dejun.

Înainte de acea oribilă întâmplare se plimba cel puţin o jumătate de ceas pe malul apei, uitându-se

la şlepurile trase la mal, la butoaiele ce trebuiau să ajungă la un cunoscut negustor de vinuri, la remorcherele care trăgeau după ele patru sau cinci barje pline cu nisip adus din amonte, de la Corbeil.

Acum urma invariabil acelaşi itinerar. Fundătura dădea în strada Sânte, la jumătatea drumului între închisoare şi spitalul Cochin. Mai jos se găsea clinica pentru alienaţi, prin faţa căreia trecea înainte de a urca pe strada Faubourg-Saint- Jacques.

La ieşirea străzii Tombe-Issoire în piaţa Saint- Jacques zărea biserica Saint-Dominique, unde Marguerite participa la slujba duminicală. Vara venea chiar zi de zi.

Se împărtăşea în fiecare dimineaţă. Datorită acestui fapt era în relaţii de prietenie cu preotul, pe care îl ajuta să împodobească altarul şi să aranjeze florile în faţa statuii Sfintei Fecioare.

Ce să se fi întâmplat între ei? De ce s-or fi certat? Cert e că, la un moment dat, a încetat să se mai vadă cu clericul şi să-l ajute în treburile parohiei, mulţumindu-se cu un scaun cu fundul de pai, în întunericul bisericii, în locul unui scăunel de rugăciune personal.

Bouin nu intrase decât o singură dată, din curiozitate, în ziua în care se căsătoriseră. De botezat, era botezat, ba chiar îşi făcuse şi prima comuniune. Numai că, în familia lui, nimeni nu se ducea la slujbă, ceea ce nu îi împiedicase pe tatăl şi

mama lui să ceară să fie înmormântaţi religios.

Avea şi o soră, dar relaţia dintre ei nu fusese una cum se cade, cel puţin la începuturi. Ani de zile, nimeni nu a mai ştiut nimic despre soarta ei. Habar nu avea dacă mai trăieşte ori ba. Apoi, într-o bună dimineaţă, o scrisoare care îl căutase pe la mai multe adrese şi care purta înscrisuri din partea mai multor factori poştali ajunsese, în sfârşit, la Emile. Sora lui îl anunţa că se căsătorise cu un morar de lângă Tours, că avea doi copii, o casă mare pe malul Loirei şi o maşină americană.

De revăzut însă, n-o revăzuse. Îi scrisese doar
că e văduv şi că se apropia de pensie.

O luă la dreapta, pe bulevardul Port-Royal, apoi încă o dată la dreapta, pe strada Sânte, pe care o regăsi la fel de goală ca în clipa în care o părăsise.

În timpul plimbării de numai un sfert de ceas trecuse pe lângă un spital, o puşcărie, un azil, o şcoală de infirmiere, o biserică şi o cazarmă a pompierilor. Nu era asta ca un fel de rezumat al existenţei? Nu lipsea decât cimitirul, care nu se găsea oricum prea departe.

Aproape ajuns acasă, îl zări pe Victor Macri, unul dintre vecini, cel cu mersul solemn, de la numărul 3, ieşind şi pornind motorul automobilului… Se salutară. Maşina scoase întâi o trâmbă de fum, apoi îşi intră, încetul cu încetul, în ritmul de funcţionare, iar Macri se îndreptă spre

marele hotel de pe malul drept al fluviului, unde era

portar.

Şi el, şi nevasta cunoşteau toţi locuitorii din fundătură. Marguerite era proprietarul întregului şir de case ce mai rămăsese în picioare, tatăl ei vânzând cu câţiva ani înaintea morţii şirul de vizavi, unde se construia acum marele imobil cu apartamente de închiriat.

Emile Bouin scoase cheia din buzunar. Şi acum, după trei ani, tot îi lipsea pisica şi, în fiecare dimineaţă, avea un moment de ezitare, ca pentru a lăsa animalul să treacă înaintea lui, conform vechiului obicei.

La etaj auzi paşi şi apa curgând în cadă. De acum putea ridica storurile. Nu peste mult timp întunericul de afară îşi va mai pierde din densitate, lumina becului stradal va păli şi se vor auzi, precedaţi de trântituri de uşi, paşi îndreptându-se către strada Sânte.

Nu-l apăsa nici singurătatea zorilor, nici golul din jur. Întreaga viaţă obişnuise să facă aceleaşi gesturi, la aceleaşi ore.

Unele gesturi totuşi şi unele puncte ale orarului se mai schimbaseră. Trăise diferite perioade, dar fiecare era marcată de ritmul ei determinat, pe care evita să-l rupă.

De pildă, ca şi atunci când se pregătea să plece pe şantier, acum venise timpul vinului roşu, al feliilor groase de pâine şi al cârnaţilor.

Înainte de a pleca la muncă, tatăl lui mânca o

farfurie mare de supă, o friptură de vită sau o tocană, ceea ce nu-l împiedica să mai care de-ale gurii după el, în traistă.

Maică-sa era micuţă, dar destul de grasă. O vedea mai mult spălând rufe, pe care le întindea în curte. Nu erau pe-atunci maşini de spălat. Şi dacă ar fi existat, ar fi fost prea scumpe. Fără îndoială, mama n-ar fi avut nicidecum încredere, cum nu avea în nimic din ceea ce funcţiona cu electricitate.

Punea rufele la fiert într-un vas enorm, cositorit, apucându-se de treabă foarte devreme, întrucât avea nevoie de soţ ori de fiul ei pentru a o ajuta să-l ia de pe foc înainte de a pleca la lucru.

Erau zilele de călcat, serile consacrate cârpitului ciorapilor, după-amiezile curăţării vaselor de aramă, în aşa fel încât săptămâna însemna o suită de imagini şi de mirosuri diferite.

Curios însă, cu vârsta devenise aproape insensibil la mirosuri. Nici străzile nu le mai vedea cu aceiaşi ochi de odinioară, când se dovedeau un spectacol în continuă schimbare, de care nu te puteai plictisi.

I se părea, pe atunci, când se arunca în mulţime, că face parte dintr-un tot, că participă la un fel de simfonie în care fiece notă, fiece pată de culoare, fiece pală de vânt cald ori rece îl vrăjeau.

Nu ar fi putut spune când se produsese schimbarea. Desigur, se instalase puţin câte puţin, pe măsură ce îmbătrânea fără să-şi. dea seama.

Fiindcă niciodată nu se surprinsese îmbătrânind. Fiindcă nu se simţea bătrân. Era teribil de uimit când se gândea câţi ani are.

Nu devenise nici mai înţelept, nici mai indiferent. Avea încă puştismele lui, gândurile, gesturile, obiceiurile copilului care fusese cândva.

Din piaţa Saint-Jacques îşi cumpărase jurnalul de dimineaţă, asupra căruia îşi arunca ochii mâncând. Marguerite petrecea un timp interminabil sus, făcându-şi toaleta matinală. Când încă îşi mai vorbeau, cu patru ani mai-nainte, el făcuse observaţia că este periculos să intri în cadă într-o încăpere închisă cu zăvorul, fiindcă ţi s-ar putea face rău şi nimeni n-ar avea de unde şti.

Căpătase obiceiul, mai ales de când îşi declaraseră război, să stea cu urechile ciulite tot timpul cât ea era în apă. Lucru uşor, mai ales pentru că baia se afla chiar deasupra bucătăriei. Ţeava de evacuare trecea prin încăperea de jos, prin dreapta unuia dintre dulapuri, şi, de fiecare dată când se golea cada, producea un zgomot infernal.

Dădu de două ori peste cap paharul cu vin,
pahar din sticlă groasă, fără picior, ca la ţară. Îl va bea imediat şi pe cel de-al treilea, pe la jumătatea dimineţii, la întoarcerea de la piaţă.

Ceasul deşteptător arăta şapte şi un sfert. I se părea că dimineaţa acesta ticăie mai puternic decât în restul zilei. Mai remarcase şi că este mai grăbit decât pendula din salon, şi se întreba cum este

posibil, din moment ce ambele arătau aceeaşi oră.

Îşi aprinse primul trabuc italienesc şi coborî în pivniţa luminată de un bec chior, fixat pe tavan. Sparse lemne vreun sfert de ceas, fiindcă era mai ieftin să cumperi bucăţi mai mari, decât gata tăiate la dimensiunile şemineului.

Umplu coşul pe care-l urcă în salon, iar de acum urma o altă sarcină care presupunea minuţie: aprinderea focului în acelaşi timp cu ascultarea ştirilor la aparatul de radio portabil.

La drept vorbind, ştirile nu-l interesau. Era un alt obicei, una dintre acele pietre de hotar destinate să marcheze scurgerea zilei. O auzi pe Marguerite

intrând în sufragerie, apoi în bucătărie. Afară, ploaia

cădea prin ceaţa alburie.

Nu era nevoie să stea cu ochii pe ea din moment ce îşi încuiase alimentele în dulapul lui. Femeia îşi pregăti cafeaua decofeinizată, convinsă că este bolnavă de inimă.

Dar dacă nu era vorba decât despre un alibi, o motivaţie pentru a se putea plânge şi arbora aerul acela suferind?

Oricum, îşi bău cafeaua cu lapte, ronţăind şi trei-patru biscuiţi cu unt, aşa că nu avu vase de spălat.

În salon, focul începuse să îşi facă simţită dogoarea. Cu toate că ziua părea încă nehotărâtă şi fadă, Emile stinse totuşi luminile şi urcă la etaj, unde mai avea de făcut patul, lucru pentru care dovedea o deosebită aplicaţie, nelăsând nici cuta cea mai mică pe cearşaf, pături ori cuvertură.

Venise vremea să urce şi Marguerite. Nu se salutau, nici măcar o privire nu schimbau. Fiecare îşi continua activitatea ajunsă de multă vreme rutină, fără a trage cel puţin cu coada ochiului spre celălalt, decât atunci când nu se credea observat.

Ea îmbătrânea. Sigur, nici când o cunoscuse nu mai era vreo tinerică, ci o persoană de o anume vârstă, cam fragilă, ceea ce îi sporea distincţia.

Tenul îi era proaspăt, roz-bombon, sub părul alb şi mătăsos, iar figura îi exprima blândeţe, bunăvoinţă.

Negustorii din strada Saint-Jacques o adorau

şi o respectau. Nu aparţinea lumii lor, ci unei cu totul alta. Era un soi de aristocrată în cartierul în care, în alte vremuri, tatăl ei ridicase imobilele din fundătura care îi purta numele.

Timp de treizeci de ani trăise alături de un bărbat la fel de distins ca ea, un muzician, un artist, prim-violonist al Operei, care putea fi văzut trecând, serile, în frac, sub o capă neagră şi care, multe vreme, păstrase obiceiul de a nu se lipsi de joben.

Avea şi el acelaşi zâmbet blând şi şters, aceeaşi politeţe timidă şi puţintel condescendentă, totodată.

— Ce profesor bun... Şi anul acesta, unul dintre elevii lui a câştigat premiul întâi la Conservator...

Pe atunci, în fundătură se puteau auzi ceasuri întregi aceleaşi fraze muzicale repetate la vioară, pe când profesorul acompania la pian.

Instrumentul muzical se mai afla încă într-un colţ al salonului, încărcat de fotografii şi de bibelouri fragile. Marguerite cântase şi ea până la moartea primului soţ, dar la întoarcerea de la înmormântare se hotărâse să nu o mai facă nicicând.

La început, Bouin insistase. Ea îi răspunsese cu o încăpăţânare blândă:

— Nu, Emile... Era pianul lui. Şi mai păstrează o fărâmă din viaţa lui...

O dată ridicase capacul şi îşi lăsase un deget să vagabondeze pe clapele de fildeş. Ea coborâse în grabă, indignată, incapabilă să înţeleagă cum a

putut da dovadă de o asemenea îndrăzneală.

În ochii ei, pianul chiar constituia o parte din întâiul soţ. Era o relicvă sfântă, ca şi vioara închisă în dulapul din perete. Desigur, acum împărţea cu un alt bărbat dormitorul pe care Frederic Charmois îl ocupase alături de ea timp de treizeci, de ani. Cel de acum se spăla în aceeaşi baie, iar, Ia început, încercaseră să aibă şi aceleaşi raporturi intime.

Numai că nu mersese. Intimidaţi amândoi, aveau impresia că, la vârsta lor, gesturile făcute cu stângăcie deveneau ridicole, că nu reuşeau altceva decât să compună o parodie.

Cine ştie? Poate că pentru Marguerite era vorba de un sacrilegiu. O revedea cu pleoapele strânse, cu buzele iremediabil lipite. Era o resemnată. Bine, din moment ce se căsătoriseră, noul soţ avea dreptul să dispună de trupul ei.

Însă trupul era rigid, ca pregătit pentru apărare.

— Continuă, dacă tot vrei...

— Tu nu vrei?

— Nu ştiu.

Poate vrusese la începuturi. Poate, serile, adormind, visa uneori plăcerile pe care le cunoscuse cândva. Dar când să şi le mai acorde o dată, întreaga fiinţă i se revolta.

— O să ne obişnuim unul cu celălalt... Şi

încercaseră de mai multe ori.

— Credeam că mă iubeşti...

— Te iubesc... Iartă-mă...

— Ce te-mpiedică?

Iar ea repeta:

— Iartă-mă... Nu e vina mea...

Şi lacrimi îi tremurau la marginea genelor.

În loc să se rezolve, lucrurile merseseră din rău în mai rău. Cum se apropia de patul de nuc, vedea trupul lui Marguerite strângându-se şi ochii căpătând sclipiri de oţel, de ură aproape.

Nu mai era decât masculul, bruta care nu are în cap decât. satisfacerea personală. Şi aşa ea suferise din cauza felului lui greoi de a se deplasa, de a exista în locuinţa în care, altădată, domneau discreţia şi delicateţea. Se obişnuise greu şi cu havanele lui, pe care, la început, se ducea să le fumeze în pragul uşii.

Cât despre pisică, aceasta îi inspira o groază aproape superstiţioasă.

Încă din prima zi, animalul o privise fix, ca şi cu ar fi încercat să priceapă ce căuta ea în existenţa lui şi a stăpânului.

Se întâmpla să se ţină după ea prin toată casa,
pe scări, ca pentru a se asigura că nu constituie un pericol, iar ochii aurii şi plini de mister ai creaturii păreau că pun neîncetat o întrebare.

De dormit dormea în patul lui Bouin, lipită de picioarele acestuia, aşteptând, înainte de a se lăsa furată de somn, ca fiinţa dubioasă din patul vecin să nu mai facă nicio mişcare.

În perioada aceea, Marguerite se ocupa singură de treburile din gospodărie.

— Nu te duci să te plimbi?

Nu-i plăcea să-l vadă târându-şi paşii prin casă când făcea curăţenie. Aşa că el îşi lua şapca şi pornea agale din stradă-n stradă, uneori până tare departe, de exemplu pe malul apei, cu pas egal, până în vechiul său cartier.

Nu era nici fericit, nici nefericit. Se mai oprea să bea un pahar de vin roşu prin vreo cârciumioară, ca pe vremuri, în pauze, când supraveghea cine ştie ce şantier.

Diferenţa era că, pe atunci, se găsea înconjurat

de oameni ca şi el, plini de praf şi de noroi. Vorbeau tare, râdeau, ciocneau paharele.

— Un rând şi din partea mea, Alice...

O bună bucată de timp lucrase în centrul oraşului, când se făcuse joncţiunea între bulevardul Haussmann şi Marile Bulevarde, cele dintre Madeleine şi République. Participase şi la transformarea arterelor exterioare, la demolarea zidurilor de apărare.

Peste tot se putea descoperi câte un mic bar simpatic, în care oamenii se revedeau de mai multe ori pe zi. Adeseori şi mâncau acolo, scoţându-şi de- ale gurii din traistă. Prima lui soţie, Angele, găsea modul acela de viaţă absolut natural. Nu aveau copii şi nici chef de a afla care dintre ei este de vină pentru acea situaţie.

Evident, Angele nu mirosea sub nicio formă a elită. În schimb, era veselă, de o voioşie zgomotoasă. Adora cinematograful, unde mergea singură după- amiezile, iar serile îl ruga să o însoţească, pentru a vedea vreun film. Sâmbătă seara se duceau să danseze.

Vara, duminicile luau trenul pentru a merge undeva, pe aproape, la ţară, unde mâncau în aer liber şi se întâlneau cu alte cupluri simpatice, pentru a ciocni un pahar.

Le era cald. Transpirau. Se îmbăiau în râu. Cum Angele nu ştia să înoate, se bălăcea aproape de mal.

La întoarcere aveau un gust amar în gură, gustul fripturii mâncate, al frunzelor strivite, al mâlului din râu. Capul li se cam învârtea fiindcă nici vorbă să fi băut şpriţ, ci vin curat. Simţea tot mai grea mâna nevestei, agăţată de braţul lui, pe măsură ce se apropiau de casă.

— Sunt frântă...

O distra să se simtă ameţită.

— Ţie nu ţi s-au înmuiat picioarele?

— Nu...

— Pariez că vrei să facem dragoste...

— De ce nu?...

— Şi eu am chef, dar mă întreb dacă să am şi curajul... Ghinionul tău, dac-adorm...

Nimic nu avea importanţă. Nimic nu era grav, cu atât mai puţin dramatic. Nu era nicio problemă dacă masa nu era gata sau dacă patul nu era făcut.

— Închipuie-ţi că am dormit toată ziua... Păi, e şi vina ta... Dacă nu mi-o trăgeai la greu, până la două dimineaţa...

Lui Marguerite i s-ar fi părut vulgară. Chiar era de o vulgaritate bună, sănătoasă, la fel cu a lui.

— Ia zi, m-ai înşelat?

— S-a mai întâmplat...

— Şi-o să se mai întâmple?

— Uneori, doar când s-o ivi ocazia... Prin jurul şantierelor se-nvârtesc mereu tot felul de puştoaice...

— Şi nu ţi-e ruşine să profiţi de ele?

— Nu.

— Şi te simţi la fel de bine şi cu ele?

— Ei, nu chiar la fel...

— De ce?

— Păi, fiindcă pe tine te iubesc... Cu celelalte e ca şi cum aş bea o jumătate de vin cu băieţii...

— Dac-ar şti ce zici despre ele...

— Las' că nu le-ar păsa... Oricum, le tot trecem de la unul la altul...

Cine ştie? Poate că Angele îl înşela şi ea. Prefera să nu se gândească la aşa ceva, dar nici nu excludea posibilitatea. Păi, avea toate după-amiezile libere. Se ducea în centru, umbla prin magazine nu pentru a cumpăra ceva, fiindcă bani nu avea, ci numai din plăcerea de a privi. O ispitea indiferent care afiş cinematografic, aşa că intra şi lua loc în întuneric.

De ce nu şi-ar fi încercat norocul chiar niciun bărbat? Şi nu doar bătrânii, pentru care lucrul acesta era un fel de boală, dar şi tinerii în zilele de recuperare.

— Dar tu m-ai înşelat?

— De ce-ntrebi?

— Fiindcă şi tu m-ai întrebat.

— Şi-ţi închipui că o să-ţi răspund la fel? Ce, nu eşti gelos?

— Poate... Poate nu...

— La ce mi-ar folosi... îmi ajungi, nu-i aşa? Numai

răspuns nu era... Se mai încrunta el,

gândindu-se la acel subiect, dar nici nu s-ar fi putut zice că l-ar fi speriat cine ştie cât.

L-o fi înşelat, nu l-o fi înşelat, oricum, era o fată de ispravă care făcea tot posibilul să îl vadă fericit.

Şi chiar era. Nici nu-i dădea prin cap să schimbe ceva în viaţa lui. Existenţa aceea îi plăcea. Poate că, mai târziu, îşi va cumpăra şi o maşină pentru a merge duminica să se plimbe cu Angele fără a mai apela la tren ori autobuz.

Nu i-ar fi dat nici măcar o clipă prin minte că, la finalul unei după-amieze de toamnă, nevasta lui va fi lovită de o maşină pe bulevardul Saint-Michel şi nici că, la pensie, la şaizeci şi cinci de ani, se va recăsători cu o femeie aproape la fel de bătrână ca şi el.

La ora zece îşi termina partea lui de muncă în gospodărie. Nu ea i-o ceruse. El hotărâse, încă din ziua de după cea în care încetaseră să îşi mai vorbească, să nu îi mai fie dator cu nimic. La vremea aceea, încă mai clocoteau de furie. Li se întâmpla, şi unuia, şi celuilalt, să bombăne cu voce joasă. Fiecare se simţea victimă şi-l considera pe celălalt un monstru.

Ca turbat, se apucase să facă lună salonul, sufrageria, ba chiar şi bucătăria, căreia îi spălase pardoseala în genunchi, cu apă şi săpun, cum îşi văzuse de atâtea ori mama făcând-o.

Întrucât nu aveau decât un singur aspirator,

aşteptă să înceteze zgomotul din dormitor, domeniul lui Marguerite, pentru a se duce să-l ia. Ca totul să fie echitabil, ea ar fi trebuit să i-l coboare până la jumătatea treptelor.

O dată pe săptămână ceruia parchetul din salon, nu atât pentru a-i face plăcere bătrânei neveste, cât fiindcă-i plăcea mirosul de ceară.

După care micul lor joc începea. La drept vorbind, deja începuse. Nu-i plăcea cuvântul joc. Nici lui Marguerite, probabil. Dar cum altfel să fi numit ea ceea ce se petrecea în fiecare dimineaţă?

Cuvântul joc presupune o anumită bucurie pe care nu o resimţea niciunul dintre ei decât uneori, şi atunci având grijă să se ascundă de celălalt.

Privite din alt unghi, faptele şi gesturile lor erau mai degrabă tragice sau groteşti decât comice.

În dimineaţa aceea, Marguerite nu uitase comedia cu termometrul, începută de cu seară. Tot în gură îl ţinea şi când el urcase pentru a lua aspiratorul. Ca de fiecare dată, în zori, capul îi era acoperit cu un batic de un albastru şters. Nu cumva cu adevărat îi era rău? Ori să fi fost efectul zilei ploioase şi al ceţii? Afară, aerul părea gălbui.

Şi dacă se îmbolnăvise de-adevăratelea? Deşi nu i se întâmplase nicicând, în pofida veşnicului văitat. Nici el nu fusese cu adevărat suferind vreodată şi amândoi păreau sortiţi să ajungă până la adânci bătrâneţi.

Marguerite, la etaj, şi Emile, la parter, aşteptau

să vadă cine va ieşi cel dintâi. El îşi pusese deja impermeabilul de culoarea noroiului şi îşi trăsese galoşii peste pantofi. Şapca îi era la îndemână.

Ar fi trebuit să fie şi ea gata. Aseară, bărbatul îşi pierduse răbdarea şi ieşise ridicând din umeri.

Acum, după zece minute de aşteptare, pe care cu siguranţă le petrecuse în dormitor, îmbrăcată, cu umbrela lângă ea, în picioare, se hotărî să coboare şi să îşi ia sacoşa din bucătărie.

Şi el avea una aproape identică. Când auzi uşa de la intrare închizându-se în urma nevestei, o luă şi el spre fundătură.

O zări pe trotuar, micuţă şi plăpândă, călcând stângace pe picioarele umflate de fiecare dată când încerca să evite băltoacele, cu umbrela mov bălăbănindu-i-se deasupra capului.

Ştia că o urmăreşte. În alte zile, ea era în urma lui, nu prea departe, fiindcă el avea grijă să nu grăbească pasul.

Femeia o luă la dreapta, pe bulevardul Port- Royal, traversând în faţa spitalului Cochin, în curtea căruia se vedeau ambulanţele şi medici în halate albe trecând cu paşi mari.

Puţin mai târziu, păstrând cam treizeci de metri unul de celălalt, o luară pe strada Saint- Jacques, cu magazinele ei pline de servitoare.

Bouin se întreba:

— O să intre şi la băcănie?

Era vorba despre magazinul de coloniale Rossi, o firmă italienească adăpostită într-o încăpere întunecoasă şi adâncă, încărcată de tot soiul de mărfuri, unde puteai găsi mai ales aperitive gata preparate, anghinare în ulei, peşte fript în sos picant, caracatiţe marinate, nu mai lungi decât degetul mare, după care era înnebunit.

Bărbatul avea nevoie de zahăr şi de cafea. În clipa în care intră în magazin, soţia tocmai se uita prin rafturi, cerând spaghetti şi trei cutii de sardele în ulei.

Se făcea că nu ştie că este şi el pe acolo. Se ignorau şi în public ca şi acasă, iar negustorii din cartier se obişnuiseră să îi vadă intrând unul după altul, fără să schimbe vreo vorbă ori vreo privire.

Fiecare pentru sine. Ceea ce nu însemna că se spionau mai puţin sau că, dacă unul comanda ceva

scump sau original, celălalt nu ezita să supraliciteze.

— Aveţi *cannelloni?*

— Chiar dimineaţă le-am preparat.

— Puneţi-mi patru.

Erau lungi şi bine umpluţi. Femeia, probabil, a tresărit.

Pisica.

— Vreau trei felii de jambon de Parma, a cerut, la rândul ei. Nu prea groase. Nu prea am poftă de mâncare!

Pe sub mantou purta un fular, ca şi cum nu s- ar fi simţit bine şi s-ar fi temut să nu răcească. Părea încă mai bătrână, mai dărâmată.

— S-a întâmplat ceva, doamnă Bouin?

În general, oamenii ezitau de fiecare dată, înainte de a-i spune pe acest nume. Bătrânii o cunoscuseră, la început, ca domnişoara Doise. Nume prestigios în ochii lor, căci doar vindeau biscuiţi Doise, biscuiţi cu unt Doise şi *Delices de France,* toate cu aceeaşi marcă.

Bunicul ei înfiinţase fabrica de biscuiţi al cărei coş înalt, cu un *D* alb, pictat la jumătate, încă se mai ridica pe strada Glaciere.

Chiar şi în acest magazin, printre cutiile metalice cu capac de sticlă, umplute cu dulciuri, se găseau multe care purtau inscripţia *D* urmată, e drept, de menţiunea: *„V. Sallenave, succesor“.*

Apoi, mai bine de treizeci de ani, fusese

doamna Charmois, iar cu numele actual, de Bouin, lumea se obişnuise cu greu.

O servea doamna Rossi.

— Altceva, domniţă?

— Staţi să mă uit pe listă... Mai aveţi din ciocolata aceea, de ultima dată?

— Cu alune?

— Da... Puneţi-mi două sute cincizeci de grame... Nu iau decât câte puţin, din când în când... Aşa că ţine...

Emile comandă zahărul şi cafeaua. Adăugă şi el două sute cincizeci de grame de salam şi tot atâta Mortadella. Spre deosebire de nevastă, nu simţea nevoia să mai dea şi explicaţii.

Marguerite scoase banii.

— Cât costă?...

El se învârtea prin faţa rafturilor, pentru a nu ajunge la casă decât când ea părăsea magazinul.

Puţin mai departe se găsea o măcelărie, unde se mai făcea şi coadă. Raoul Prou îşi vindea carnea făcând glume cu clienţii.

Bouin aşteptă să mai intre două menajere, care se aşezară în spatele soţiei lui, şi abia atunci pătrunse şi el.

Ce s-o fi zicând pe seama lor, după ce plecau? În orice caz, era peste putinţă ca Prou să nu bârfească.

— I-aţi văzut pe ţicniţii ăia doi?... Sunt soţ şi soţie şi apar in fiecare dimineaţă, unul după altul,

făcându-se că nu se cunosc, cumpărând fiecare pentru sine... Mă-ntreb ce-or fi făcând toată ziua închişi în casă... Ea totuşi era o persoană de bună calitate... Primul ei soţ cânta la vioară, la Operă, şi dădea şi lecţii...

— E rândul dumneavoastră, doamnă Bouin... Sunteţi cumva răcită?...

— Cred că am un început de bronşită...

— Ei, lăsaţi... Nu faceţi dumneavoastră aşa ceva, la vârsta dumneavoastră... Cu ce vă servesc astăzi?

— Tăiaţi-mi un escalop foarte subţire... Ştiţi... Sigur că ştia. Tuturor le vorbea cum mănâncă ea puţin ca o vrăbiuţă, ca nu cumva să fie acuzată de avariţie.

— I-aţi scos grăsimea?

— N-a mai rămas mare lucru...

— Chiar că-mi ajunge...

Era necesar ca toţi să o compătimească şi să dea întreaga vină pe el. Când o luase de nevastă, bărbatul încă mai părea o ditamai bestia. Nu de prea multă vreme începuse să se zbârcească. Fuma nişte ţigări mici, strâmbe şi foarte tari. Scuipa pe jos o salivă gălbuie şi putea fi văzut dând peste cap paharele prin tot felul de cârciumi. Ehei, nu s-ar fi comportat nicidecum la fel cel dintâi soţ al lui Marguerite!

Unii chiar pretindeau că o îmbrobodise şi se însurase cu ea doar pentru bani.

Fals. Erau amândoi cam la fel de bogaţi. Sigur nu ar fi putut şti nimeni, fiindcă ea era deosebit de discretă în acest domeniu. Se căsătoriseră cu contract prenupţial, presupunând separarea bunurilor, însă femeia părea a nu avea moştenitori, nici direcţi, nici indirecţi.

În afara economiilor, el mai avea şi pensia şi, în cazul în care ar fi murit, Marguerite spera să se aleagă şi cu jumătate din aceasta pentru tot restul vieţii.

Aşadar, care era cel mai interesat dintre ei?

Ambii? Niciunul?

— Aveţi un rinichi frumos, de viţel?

Bătrâna plecă, deschizându-şi umbrela mov în pragul măcelăriei, şi se îndreptă către lăptărie.

Acolo a ajuns-o tocmai când făcea plata, la casă, aşa că nu a putut vedea ce cumpărase. Ştia doar că dăduse doi franci şi patruzeci şi cinci de centime.

— Un sfert de Munster...

Brânza aceea alsaciană duhnea groaznic, iar ea o ura.

— Şi-o duzină de ouă...

A mai cumpărat şi un sfert de kilogram de ciuperci pariziene şi seara, înainte de a se delecta cu brânzeturile, şi-a pregătit o omletă zdravănă, copioasă, mustoasă, după care se dădea în vânt. Femeia a abordat o figură complet dezgustată. Poate că se va ridica de la masă, cum se mai întâmpla

uneori, în special când îl vedea desfăcând brânza de Munster.

Marguerite se oprise în faţa tarabei vânzătorului de legume de la care cumpără cartofi. Îi plăceau foarte mult, calzi ori reci, şi îi mânca aproape la fiecare masă.

— Daţi-mi ciuperci... Cam o sută douăzeci şi cinci de grame...

Însă Emile nu adăugă, cum ar fi făcut nevasta:

— Pentru o omletă...

— Şi-n afară de asta, domnule Bouin?

Mai avea nevoie şi de cartofi, pe care îi puse la fundul sacoşei, pentru a nu strivi restul de cumpărături.

— Şi nişte ceapă... Roşie, dacă se poate...

— Să fie un sfert de kilogram? Nu se strică...

— Ştiu... Şi pătrunjel... Un kilogram de mere... Nu din acelea... De alături, din cele mai încreţite...

Făcea tot ce se putea spre a se crede că a rămas la fel de vioi şi pus pe paranghelii, pe când biata nevastă-sa trăia cu mai nimic, ciugulind doar câteva firimituri.

Nu mai avea nevoie de altceva. Se uită cum femeia pătrunde în prăvălia vopsită în verde a farmacistului şi-l văzu pe acesta prezentându-i mai multe tuburi de comprimate, fără îndoială medicamente împotriva guturaiului. Ea punea întrebări, stătea pe gânduri, pentru a-şi alege, în cele din urmă, pastilele. Nu terminase, însă. Mai

cumpără un pachet al cărui aspect îi recunoscu de la distanţă. Erau cataplasme cu făină de muştar.

Seara, înainte de culcare, îşi va aplica una pe piept, după ce, în prealabil, avea s-o umezească, apoi se va răsuci pentru a o aşeza pe a doua sub spate. Era o operaţiune dificilă, care, de fiecare dată, îi provoca mila. Abia se abţinea să-i dea o mână de ajutor, dar ştia că ar fi luat gestul lui drept o insultă.

Apoi, când cataplasmele îşi făceau efectul, urma un dute-vino între dormitor şi baie, până când durerea devenea insuportabilă.

Oricum, era în stare să le ţină aşa o bună bucată de vreme. Ai fi zis că e un fel de pedeapsă pe care .şi-o aplică şi, când dezlipea hârtiile acoperite de muştar, pielea îi era roşie ca o rană deschisă.

Asta să fi fost totul? Nici vorbă. Mai trecu şi pe la librăria în care puteai schimba cărţi cu doar cinci centime. Invariabil, alegea romane de la începutul secolului, poveşti triste care-i sporeau melancolia.

Pe când ea lipsea din salon, parcursese câteva alineate. Era de fiecare dată vorba despre o victimă mândră şi curajoasă, asupra căreia se abăteau toate nenorocirile, dar care tot îşi ţinea fruntea sus.

— Săraca de ea...

Bouin se gândea de multe ori la asta. I se întâmpla să se considere o brută, după care, punând cap la cap amintirile din ultimii trei ani, sfârşea prin a scrie pe bileţel:

Pisica…

Cu siguranţă, ea pusese şoricioaică în mâncarea pisicii. Profitase că avea gripă şi era la pat.

Seara se mirase că nu vede pisica sărind în pat.

— N-ai văzut-o?

— În după-amiaza asta, nu.

— I-ai dat drumul pe afară?

— I-am deschis uşa pe la cinci, când a cerut să iasă.

— Nu ai rămas afară, cu ea?

Era în plină iarnă. Un strat de zăpadă acoperea dalele fundăturii. Încă nu începuseră demolările, iar cele două rânduri de case încă mai stăteau faţă în faţă, ca pe timpul când le construise Sebastien Doise.

— N-a mai râcâit la uşă de atunci?

— N-am auzit.

A scos un picior de sub plapumă.

— Nu vrei să mă duc să văd?

— Mă duc eu.

— Doar n-o să ieşi cu febra asta!?

I se păruse că, în vocea soţiei, e şi ceva fals. Până în momentul acela o considerase doar complicată, de multe ori pradă ideilor ei fixe, unele cam stupide, dar nu-i trecuse prin cap că ar putea fi şi plină de răutate.

Furia ei turbată s-a îndreptat numai şi numai

asupra pisicii. De câte ori o atingea, sărea ţipând. Exagera. Bărbatul era convins că juca teatru. Încă din prima săptămână a mariajului sugerase că ar fi putut scăpa de animal, de exemplu dăruindu-l unui prieten.

— Toată viaţa mi-a fost frică de pisici... Cu un câine, poate că m-aş putea obişnui... Când mai trăia tata, am şi avut unul, care se ţinea după mine cât eram de mică şi părea să mă apere... Pisicile sunt nişte trădătoare... Niciodată nu poţi şti ce le coace mintea...

— Joseph nu e aşa...

Fiindcă Joseph botezase patrupedul găsit într-o seară, pe când se întorcea acasă.

Şi asta o şocase pe Marguerite.

— Nu cred că e bine să dai unui animal numele unui sfânt.

— E cam târziu să-l „dezbotez“...

— Cum poţi să foloseşti un asemenea cuvânt!?... Dar ce, animalele se botează?

— De ce nu?

Acela fusese primul incident. Urmaseră altele, mereu avându-l ca subiect pe Joseph, care îi asculta de parcă ar fi ştiut că este motivul certurilor.

— Nici măcar nu e de rasă...

— Nici eu...

Asta doar aşa, ca s-o ironizeze. Făcea parte din caracterul, din obiceiurile lui. Pe şantiere îşi aruncau tot soiul de vorbe greu de înghiţit în altă

parte, ceea ce nu îi împiedica să ciocnească un pahar, după ce sirena anunţa încetarea lucrului.

Şi cu Angele vorbea destul de pe şleau, uneori împingând lucrurile poate prea departe.

— Vino-aici, măgăriţă-ncăpăţânată...

— De ce mă facă măgăriţă?

— Fiindcă aşa sunteţi toate femeile. Văzându- te, oricine ar jura că faci pe dracu-n patru ca să fiu eu mulţumit, că nu ai ochi decât pentru mine. În realitate, ca o măgăriţă, faci doar ce te taie pe tine capul...

— Nu e adevărat. Mereu te-am ascultat...

— Da, într-un sens. Când ai chef să faci ceva, mă convingi că eu sunt cel care vrea... Ba da, ba da, vulpe bătrână... Las' că te cunosc eu!... Eşti şi tu o boarfă, ca toate celelalte...

— Nu ţi-e ruşine?

— Nu...

De fiecare dată izbucneau amândoi în râs şi, cel mai adesea, se aruncau îmbrăţişaţi în pat.

Cu Marguerite era altfel. Nu se punea problema nici să se rostogolească în pat, nici să folosească vorbe murdare. Acestea ar fi făcut-o să sară-n sus şi să se închidă într-o tăcere dezaprobatoare.

Mergea să se împărtăşească în fiecare dimineaţă şi, spre seară, i se mai întâmpla să îngenuncheze câteva clipe în întunericul vreunei biserici, lângă confesionale.

— Ai fost să te rogi?

— Pentru tine m-am rugat, Emile...

Nu-i făcea vreo vină. Pe el se considera vinovat pentru că se căsătorise cu ea, fiindcă, evident, nu el putea fi bărbatul care să o facă fericită.

Cum de-i venise o asemenea idee? S-a tot gândit la asta de atunci. Care dintre ei doi să fi făcut primul pas?

Bouin locuia vizavi, acolo unde, acum, se ridica macaraua. Închiriase o cameră de la etaj unui cuplu de tineri pentru care întreaga casă ar fi fost mult prea mare, iar chiria prea ridicată.

Cam din aceleaşi motive plecase şi din Charenton. Se simţea ca pierdut în apartamentul pe care îl împărţise cu prima soţie. Cel mai adesea, mânca la restaurant. Pentru el ar fi fost de ajuns un dormitor şi o baie. Fotoliul şi-l trăsese lângă fereastră, de unde auzea susurul fântânii. Seara, când nu ieşea, se uita la televizor.

Avea prieteni la cafeneaua din piaţa Denfert- Rochereau, unde mergea să joace cărţi. Cât priveşte femeile, era Nelly, chiar dacă nu era o relaţie prea comodă. Oricum, nu-i dădea nicio importanţă. Îi ajungea ca să nu se mai gândească la acel subiect.

Dimineţile o vedea pe micuţa doamnă care ieşea să facă piaţa şi i se părea plină de distincţie. Semăna cu femeile din calendarele de altădată, având acelaşi surâs blând şi resemnat.

Aflase că e proprietăreasa caselor de peste

drum şi atât. Chiar dacă ştia cum o cheamă, nu făcuse vreodată legătura cu biscuiţii cu unt Doise pe care îi mânca în copilărie.

Se întorceau amândoi acasă, ea cu umbrela şi sacoşa care mai agăţa uneori trecătorii, el cu ţigara în colţul buzelor şi faţa udă din cauza burniţei.

Urmau să se regăsească iarăşi între cei patru pereţi, fiecare cu gândurile sale, fiecare cu micile lui pachete, aşteptând ora când pregăteau masa.

În piaţa Saint-Jacques se oprea, lăsând-o să o ia înainte, şi intra într-un bar pentru a bea un pahar de vin roşu.

Patroana, care servea la tejghea, era la fel de bătrână ca Marguerite, purta părul prins în coc şi avea nişte sâni enormi şi fleşcăiţi, care îi atârnau peste burdihan.

— S-ar zice că vine zăpada, a spus aceasta, privind ceaţa de afară.

Capitolul 3

Bouin coborâse cu halatul din lână peste pijama, cu picioarele goale băgate direct în papuci. Căutase peste tot: în salon, în sufragerie, în bucătărie, deşi, din cauza febrei, îl durea capul când se apleca pentru a se uita pe sub mobile.

Din când în când şuiera uşor, aşa cum îşi obişnuise pisica, ba chiar striga cu voce blândă, în care se simţea teama:

— Joseph... Joseph...

După care îşi pusese galoşii, iar peste halat prima haină de care dăduse la cuier, vechea lui haină de piele neagră. Nu-i păsa că arăta ridicol.

— Emile!..., îl strigase nevasta din capul scărilor. Nu ieşi aşa... O să-ţi fie şi mai rău...

Asta nu îl împiedicase să parcurgă întreaga fundătură pe întuneric, prin zăpada care scârţâia, alunecând şi fiind gata sa cadă de vreo două-trei ori şi să se întindă cât era de lung pe trotuar. De la fereastra luminată a celei de-a două clădiri, îl urmărea un copil cu faţa lipită de geam, cu nasul turtit, care se întorsese pentru a-şi striga mama ce putea fi zărită prin uşa deschisă a bucătăriei.

Cu îmbrăcămintea lui ciudată, Bouin speria copiii! Ajunsese până în strada Sânte. Când era lăsată liberă, pentru a-şi face nevoile, pisica nu

trecea niciodată linia invizibilă care separa strada de fundătură.

— Joseph!...

Pisica.

Simţea că-i vine să plângă. N-ar fi crezut că absenţa pisicii l-ar putea impresiona, l-ar putea descumpăni în asemenea hal.

Pe strada lor locuiau şi doi câini; un baset cafeniu, care aparţinea unei doamne singure, şi un şpiţ de Pomerania pe care, de obicei, îl plimba în lesă o fetiţă de vreo doisprezece sau treisprezece ani.

Până atunci nu se produsese nimic dramatic între aceştia şi Joseph. Când se întâlneau, îi privea dispreţuitor şi, la nevoie, chiar cobora de pe trotuar pentru a le face loc.

Uşa o lăsase întredeschisă, aşa că nu făcuse decât să o împingă, să lase haina de piele şi galoşii şi să urce în dormitor. În momentul în care dădea să se bage în pat, cu privirea fixă, cu trăsăturile împietrite, îşi amintise de pivniţă şi coborâse din nou.

Marguerite îl urmase, vizibil iritată, până la parter.

— Ai mers după lemne?, o întrebase.

— Doar trebuia să fac focul...

Încă nu o acuza, însă începuse să aibă unele bănuieli. Odată ajuns în beci, aprinsese becul chior de pe tavan şi începuse să caute printre cutiile vechi, sticle şi bucăţi de lemn.

— Joseph!...

Îl găsise în fundul încăperii, lipit de peretele umed, în spatele unei grămezi de vreascuri. Animalul era ţeapăn, cu ochii deschişi şi ficşi, cu trupul rigid. Părea cu mult mai slab decât atunci când trăia. Avea spume la gură şi pe pământul bătătorit al subsolului se putea vedea voma verzuie.

Emile îl prinsese în palme şi încercase fără succes să îi închidă ochii. Contactul cu corpul îngheţat îi provocase o senzaţie ciudată de-a lungul şirei spinării.

De felul lui, nu se înfuria uşor. Extrem de rar i se întâmplase să se bată, mai ales prin cafenele, o singură dată pe şantier şi, în toate ocaziile, îşi

păstrase sângele rece.

Acum însă, faţa îi fu învăluită de o expresie plină de ură. Cu pisica în braţe, privea împrejur ca şi cum ar fi căutat ceva anume. Şi, într-adevăr, găsi.

În fundătură erau mulţi şobolani. Uneori, noaptea, puteau fi văzuţi de la ferestrele primului etaj dând târcoale pubelelor. Lui Marguerite îi era foarte frică de ei.

— Crezi că am putea avea şi noi, în pivniţă?

— Posibil.

— Dacă aş fi într-adevăr convinsă, nu aş mai îndrăzni să cobor pe acolo...

El cumpărase un produs pe bază de arsenic, ce se găseşte în orice farmacie. Din când în când, seara, pregătea un fel de tartine pe care le punea într-un colţ al beciului.

Nu e mai puţin adevărat că nu descoperise decât un singur cadavru de şobolan, enorm, aproape cât Joseph. Poate că or mai fi fost şi alţii pe moarte, pe undeva prin apropiere.

Flaconul de metal care conţinea otrava fusese pus pe o etajeră rudimentară unde erau depozitate diferite obiecte ce nu-şi găsiseră loc în altă parte.

Pentru o clipă lăsă pisica din mână, aprinse un chibrit şi văzu vechiul cerc pe care flaconul îl desenase în praf. Acum mai apăruse unul.

Apucând din nou pisica moartă, urcase încet, atât de încet şi de greoi încât Marguerite, la parter, trebuie să fi simţit ameninţarea. A şi vrut să se

refugieze la etaj, însă, cum el îi tăiase calea, se repezise în salon. Când femeia încercase să încuie uşa, Bouin întinsese deja piciorul, împinsese, se apropiase cu aceeaşi încetineală şi, cu mâna stângă, o prinsese de păr.

În acelaşi timp, cu mâna dreaptă, apropiase cadavrul lui Joseph de faţa ei.

— Uită-te, ticăloaso!... Uită-te bine!...

Tremurând toată, cu ochii ieşiţi din orbite, ea începuse să strige după ajutor cu voce ascuţită. Nu se mai controla, părea că înnebunise.

— Emile!... Emile!... Te rog, vino-ţi în fire... Mi-
e frică...

Bărbatul însă continua să agite blana pisicii prin faţa ochilor ei, până când femeia căzuse în genunchi, apoi se prăbuşise înainte, ca leşinată.

— Ia nu mai juca atâta teatru... Fiindcă tot ce faci e teatru, împuţito!... Mă-ntreb ce mă mai reţine să nu merg să caut otrava şi să ţi-o torn cu de-a sila pe gât...

Respira zgomotos. Capul i. se învârtea. Trebuie să fi fost stacojiu la faţă, înfiorător.

Ea nu mai mişca. Pentru a-şi mai potoli nervii, el mătură dintr-un gest toate bibelourile şi fotografiile de pe pian.

După care, fără a-i arunca o privire, urcă scările cu pisica în mână, pe care o aşeză delicat pe o comodă.

Probabil că îi crescuse iarăşi temperatura.

Simţea că ameţeşte. S-a întins la loc, în pat, a stins lumina şi a rămas nemişcat, cu ochii deschişi.

La început, în casă nu s-a auzit nicio mişcare.
Mai bine de un sfert de oră a domnit o tăcere absolută. Apoi au apărut zgomote greu de definit, un fel de râcâituri, o uşă deschisă cu precauţie, apoi o alta.

Marguerite traversase sufrageria pentru a ajunge în bucătărie, fără îndoială fiindcă simţea nevoia să tragă o duşcă din faimosul ei tonic. El i-ar fi putut găsi paharul ceva mai târziu, lângă chiuvetă.

Avusese nevoie de mai bine de un ceas până

când îndrăznise să urce şi, oricum, mai rămăsese o

vreme cu urechea lipită de uşă. În sfârşit, după ce intrase în dormitor, ezitase, apoi se culcase fără a se mai dezbrăca.

În noaptea aceea nu au dormit. Emile respira cu greu. Aţipise în mai multe rânduri şi, de fiecare dată, fusese trezit de nişte coşmaruri pe care degeaba încerca să şi le mai amintească.

La şase dimineaţa deschisese ochii de-a binelea, cu o groaznică durere de cap. Fusese nevoit să rămână în pat. Transpirase abundent, aşa că şi pijamaua şi perna erau jilave.

Nevasta-i dormea. Nu fusese în stare să rămână de veghe până la capăt, iar acum părea la fel de răvăşită cum arăta şi pisica, în pivniţă.

Se simţea golit de tot şi de toate, incapabil să se mai gândească la ceva. Îşi pusese mecanic halatul, luase pisica de două labe, ca pe un iepure, şi coborâse scările.

Joseph nu mai era un prieten, o fiinţă vie cu care împărţise existenţa şi schimbase atâtea priviri. Nu mai era decât un cadavru, un lucru inert care începea să miroasă urât.

Rămăsese o vreme în picioare, în hol, până la urmă deschisese uşa şi făcuse trei paşi spre pubelă. Gunoierii nu trecuseră încă. Ridicând capacul, lăsă peste deşeuri corpul care îşi pierduse rigiditatea.

După care, în bucătărie, se spălase pe mâini şi îşi pregătise cafeaua.

Nu avea niciun dubiu în legătură cu vinovăția

lui Marguerite. Nu era, oare, o dovadă, spaima ei când îl văzuse coborând în pivniţă?

Nu a băut decât câteva înghiţituri. Cafeaua îi făcea rău. Se ridicase, deschisese dulapul şi luase sticla de vin, începută. Ca de obicei, un vin roşu, superior. Băuse două pahare, unul după altul, cu coatele pe muşamaua de pe masă. Mai era destul până la ziuă. Era decembrie şi, în seara dinainte, nori grei acopereau cerul, încărcaţi de zăpadă.

Mai întâi s-a gândit să plece. Dar unde? Să îşi ia o cameră mobilată, într-un mic hotel, în aşteptarea altei variante? În acest caz ar fi trebuit să îşi depoziteze undeva propriile mobile.

Din prima căsătorie mai păstrase patul, fotoliul său din salon, televizorul şi un birou tip pupitru pe care i-l dăruise Angele de Crăciunul anului dinaintea accidentului. Şi acum se apropia Crăciunul...

Nu va mai accepta niciun dar din partea lui Marguerite, care, de obicei, îi cumpăra papuci, cămăşi sau ciorapi. Şi nici nu-i va mai face vreodată vreunul.

Între ei, totul se terminase. În sfârşit, ea îşi arătase adevărata faţă, cea pe care i-o bănuise de mai multe ori sub felul ei mieros de a fi.

Îşi pusese un al treilea pahar. Nu avea niciun chef să urce şi să dea iarăşi de ea. N-are decât să doarmă. Să-şi rumege răutatea. Nici măcar un cuvânt nu-i va mai adresa.

Erau bătrâni amândoi chiar dacă, în viaţa de zi cu zi, nu apucau să îşi dea seama. Peste câţiva ani vor fi morţi. Şi, din cauza unei pisici adunate într-o seară, din stradă...

Nu trebuia să cedeze. Nu era vorba doar despre Joseph. Prin animal, el era cel vizat.

De cum pusese piciorul în casa aceea, mai exact din ziua căsătoriei, înţelesese că Marguerite hotărâse ca nimic să nu se schimbe.

Cândva, bunicul Doise, botezat Arthur, purtând favoriţi, redingotă şi guler foarte înalt, ca în fotografiile din album, fondase, în strada Glaciere, Fabrica de Biscuiţi Doise pe care, încet-încet, o transformase într-o afacere prosperă.

Nu avusese decât un fiu, Sebastien, şi o fiică, Eleonore, al cărei portret îngălbenit figura şi el în albumul albastru, din piele, cu colţuri de bronz, şi cu o floare din fir de cupru, emailată, pe copertă.

Eleonore murise la treisprezece ani de tuberculoză, cum s-a întâmplat, mai târziu, şi cu mama lui Marguerite.

Când s-a căsătorit, Sebastien era deja bărbat cu burtă, spre patruzeci de ani, îmbrăcat în redingotă şi el, cu lanţ de ceas dublu de care atârnau câteva brelocuri.

Încet-încet apăruse o stare de spirit Doise, o atmosferă Doise, ritualuri specifice familiei. Fundătura fusese construită într-o perioadă când afacerile imobiliare erau considerate cele mai

profitabile şi mai peste tot, în Paris ori în împrejurimi, puteau fi văzute străzi întregi ieşind ca din pământ.

Ceva mai târziu, Sebastien comandase fântâna, iar cuvântul fundătură fusese schimbat: pe plăcuţa albastră cu .scris alb, ca şi pe cărţile de vizită, se putea citi: Scuarul Sebastien Doise.

Bătrânul Arthur murise. Soţia lui Sebastien decedase şi ea. În casă nu mai rămăsese decât fiica, Marguerite, pe care tatăl ei o plimba, îmbrăcată în rochii brodate şi împodobite cu dantele, pe Champs- Elysées şi prin pădurea Boulogne.

Mai exista o fotografie cu ei doi într-o trăsură închiriată. Spre deosebire de bătrânul Arthur, Sebastien nu îşi consacra întregul timp fabricii de biscuiţi. Frecventa anumite cluburi şi îşi petrecea cu plăcere unele după-amiezi la curse, cu binoclul spânzurat de gât, purtând pe cap un melon gri.

Marguerite avea o guvernantă, domnişoara Piquet. Mai aveau ca angajate o bucătăreasă şi, mai multe zile pe săptămână, o menajeră.

Un tânăr venea să-i dea adolescentei lecţii de
pian, pe numele lui Frederic Charmois, pe care l-a şi luat de bărbat.

Totul părea unitar, iar casa definitiv apărată de
orice atac din afară.

Cu toate acestea, pe strada Glaciere lucra şi un anume Victor Sallenave, care începuse cu postul de

contabil al bătrânului Arthur. La moartea

patronului, importanţa lui crescuse şi, nu peste multă vreme, îl introdusese în afacere şi pe fiul său, Raoul.

De fapt, ce se întâmplase? Marguerite rămânea evazivă şi se mulţumea să discute doar aluziv despre acele evenimente. Lui Emile îi fusese şi aşa greu să o facă să se refere la tuberculoza care secerase viaţa a două femei în familie. Când o întrebase dacă tatăl ei nu era cumva pasionat de jocurile de noroc, îi răspunsese cu nevinovăţie:

— De ce ar fi fost?

Cei din familia ei, chiar şi morţi, tot fără pată trebuiau să rămână. Orice poveste familială era spusă în tonuri pastelate ori de acuarelă. Totul era pur şi delicat, ca profilul violonistului.

Într-o zi, Sebastien Doise se trezise în faliment, cuvânt detestat încă mai mult decât tuberculoza.

Pentru a evita scandalul, pata de neşters, acesta preferase să treacă afacerea în mâinile celor doi Sallenave, tată şi fiu, drept pentru care, acum, Raoul Sallenave, al cărui tată murise, între timp, trona în strada Glaciere şi pe cheiul Ivry, unde ridicase clădiri noi.

Ce căuta într-o asemenea casă fiul unui zidar din Charenton, o brută de supraveghetor de şantier?

Nu-l făcuse ea de atâtea ori să simtă prăpastia care îi despărţea şi pe care nimic nu ar fi putut-o umple?

Se măritase cu el de frică să nu rămână

singură, să nu aibă cine o îngriji în caz de nevoie, fiindcă era necesar un bărbat în casă, măcar şi pentru a tăia şi aduce sus lemnele şi pentru a scoate afară lada de gunoi.

Să fi fost văduva ce îmbătrânea şi cumva impresionată de masculul care sosea aproape zilnic pe la ea pentru a bea împreună o ceaşcă de ceai?

Şi dacă o fi fost aşa, s-a dovedit un eşec. Se dovedise rigidă încă de la primul lor contact fizic, iar cele două paturi din dormitor constituiau simbolul unirii lor ratate.

La drept vorbind, el nu era decât un intrus şi, în sine, femeia îl acuza că pătrunsese în casa ei prin viclenie.

De parcă nu ea l-ar fi chemat!

Într-o dimineaţă călduroasă de august, Bouin stătea la fereastră. Când mai trăia Angele, obişnuiau să plece în vacanţă, să meargă la mare sau la ţară. De când rămăsese văduv, de puţine ori mai ieşise din Paris. Ce să fi făcut de unul singur, dincolo de zidurile casei?

Marguerite deschisese dintr-odată, cu un gest teatral, uşa locuinţei ei, de vizavi. Era zece dimineaţa. Prin toată fundătura, cuverturi, cearşafuri, saltele fuseseră scoase la aerisit pe pervazurile ferestrelor.

Privind speriată împrejur, căuta pe cineva cu care să vorbească şi se putea ghici că era cu nervii întinşi la maximum.

— Domnule!..., îl strigase de pe trotuar.

Emile ridicase privirile.

— Nu vreţi să coborâţi puţin?... Repede, o să am toată casa inundată!...

Ieşise aşa cum era, fără haină, şi traversase strada.

— Ce s-a întâmplat?

— O scurgere în baie... Nu mă pricep deloc... Bărbatul urcă rapid scara din locuinţa necunoscută, dar perfect asemănătoare cu a lui. În baie crăpase o ţeavă şi apa ţâşnea ca dintr-un gheizer, aproape clocotind.

— Nu aveţi ceva scule prin casă?... Vreo cheie mare, reglabilă?...

— Nu cred... Nu... Nu am avut niciodată de-a face cu aşa ceva... Erau nişte scule prin pivniţă, dar ruginiseră şi le-am aruncat...

— Mă-ntorc într-o clipă...

S-a dus până la el şi şi-a luat ce-i trebuia.

— Unde aveţi contorul?

— Sub scară... Doamne!... Se va prăbuşi tavanul...

După cinci minute, apa se oprise.

— Daţi-mi o găleată şi-o cârpă...

În baie, apa caldă avea câţiva centimetri buni şi, cu toate protestele femeii, o îndepărtase pe toată, cu grijă.

— Nu vă deranjaţi, vă rog... Şi-aşa mi-e ruşine că v-am chemat... Nici măcar nu ne cunoaştem!...

— Ei, lăsaţi, de-acum ne cunoaştem...

— Ne e treabă de bărbat... Voi termina eu de curăţat...

— Ca să vă faceţi şi dumneavoastră leoarcă?... Lucra rapid, fără a-şi pierde răbdarea, ca un om care toată viaţa îşi folosise mâinile cu folos.

— Aveţi un prosop curat?

Reparase totul şi, când sfârşise treaba, părea că nimic nu se întâmplase.

— Ţeava era veche şi stricată. Probabil data de când s-a construit clădirea, şi asta nu s-a întâmplat chiar ieri...

Să se fi simţit ea jignită?

— Nu ştiam... Ce e de făcut?

— Aş fi putut-o suda, dar tot nu ar fi rezistat prea mult... Mai bine aţi schimba-o până la conducta principală... Staţi puţin... Trei metri... Trei metri cincizeci... Cunoaşteţi vreun instalator?

— Nu-mi aduc aminte să fi avut nevoie, în niciun caz după moartea soţului meu... Iar înainte nu m-am ocupat niciodată de aşa ceva...

Părea atât de slabă, de derutată, atât de singură în toată casa, încât el i-a propus:

— Vreţi să rezolv eu?

— Sunteţi instalator?

— Nu chiar... Dar mă pricep puţin...

— Mă va costa mult?

— Cei trei metri şi jumătate de ţeavă...

Coborâseră unul în spatele celuilalt.

— Să vă servesc cu ceva?... Un păhărel?...

Şi în acea zi făcuse cunoştinţă cu faimoasa băutură tonică.

— Vă place?

— Nu e rău...

— Când eram fetiţă, îmi dădeau aşa ceva contra anemiei... Doar un păhărel, înainte de masă... Niciodată nu am fost prea voinică...

Îl distrase. Se întorsese acasă, se schimbase, mersese până la un magazin cu articole de fierărie şi cumpărase o bucată de ţeavă. Când sunase la uşă, ea abia de avusese timp să îşi pună o rochie veche, roz, şi să îşi aranjeze părul.

— Ce repede v-aţi întors!... Sunteţi sigur că nu abuzez?... Poate aveaţi altceva de făcut...

— Sunt liber toată ziua...

— De văzut, vă văd destul de des la fereastră... Şi dumneavoastră sunteţi singur?

— De când mi-a murit soţia...

— Nu mai lucraţi?... Înainte parcă plecaţi în zori şi nu vă mai întorceaţi decât seara...

— Am ieşit la pensie de şase luni...

Nu îndrăznise să îl întrebe cu ce se ocupase. Adusese cu el un aparat de sudură, o cutie de scule şi lucrase ceva mai mult de un ceas.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră!... Ştiţi, o femeie singură nu se simte deloc la largul ei, e ca pierdută cum se întâmplă cel mai mic lucru neplăcut...

— Dacă se mai sparge vreodată sau se întâmplă orice altceva, nu ezitaţi să mă chemaţi...

— Cât vă datorez?

Scosese din buzunar chitanţa de la magazin, de cincisprezece franci şi câteva centime.

— Şi munca dumneavoastră?

— Doar nu o să mă plătiţi pentru aşa ceva. Sunt foarte mulţumit că v-am putut fi de ajutor...

— Mai beţi un păhărel?

— Ca să vă spun drept, nu beau decât vin...

— Nu am nici picătură în casă!... Uitaţi cum facem: vă întoarceţi după-amiază şi până atunci fac eu rost de o sticlă...

— Nişte vin roşu, vărsat, e de ajuns... Nu prea obişnuiesc eu vinuri la sticlă...

Soarele strălucea. În prag, amândoi erau surâzători.

Nu-i plăcea să îşi amintească.

Stătea acolo, jalnic, în halat, cu picioarele goale în papuci.

În bucătărie încă nu se încălzise. Nasul îi curgea şi era obligat să îl tot şteargă.

Se dusese să îşi caute un trabuc italienesc în salon şi până şi acela i se păruse amar. De trei zile, de când rămăsese la pat, nu mai fumase. Nici nu prea mâncase.

Băuse cănile cu limonadă fierbinte, îndulcită cu miere, aduse de Marguerite. Îi pregătise şi o tartă. Era nemulţumită că îi refuzase cataplasmele

cu muştar, pe care s-ar fi bucurat să i le poată aplica, fierbinţi, şi pe piept, şi pe spinare.

Şi-acum ce era de făcut? Deasupra auzea apa curgând la robinet, semn că se sculase şi se spăla pe dinţi. Sigur era speriată. Emile se întreba dacă, odată îmbrăcată, va îndrăzni să coboare.

Câte pahare de vin să fi băut? Sticla se golise. Se ridicase pentru a lua o alta din dulap, fiindcă pe vremea aceea aveau unul singur amândoi.

De obicei bea cu moderaţie şi ai fi putut număra pe degetele unei mâini de câte ori fusese beat.

Numai că în dimineaţa aceea i se urcase sângele la cap şi, pesemne, era roşu ca un rac fiert. I se părea că se petrecuse ceva deosebit de important, consecinţele încă neputând fi evaluate.

Din clipa în care Marguerite îi otrăvise pisica, totul se dovedise un fals, aşa cum bănuia de multă vreme, fără a fi vrut totuşi să şi creadă. În minte îi reveneau anumite imagini, frânturi de frază, priviri.

Nu pronunţase niciodată cuvântul dragoste. Nu se făcea, la vârsta lor. Dar pe Angele, prima lui soţie, o fi iubit-o? Şi Marguerite, cu toate sclifoselile, o fi fost îndrăgostită de primul ei bărbat?

Era greu de zis, acum, care dintre ei s-o fi gândit cel dintâi la o posibilă viaţă în comun.

Nu-i despărţea decât lăţimea fundăturii. Nici ea şi nici el nu cunoscuseră singurătatea interminabilă. Din contră, aveau obişnuinţa

cuplului.

El era singur în dormitorul lui, de deasupra tânărului cuplu căruia tocmai i se născuse un copil. Nici ea nu era mai puţin singură în casa în care se simţea pierdută, într-un fel, şi cam speriată.

Când o vizita, după-amiezile, ea părea încântătoare, comodă ca partener. Poate doar vorbea mult prea mult despre zilele bune de odinioară, despre familia şi copilăria ei nepreţuite.

Nici lumea înconjurătoare, s-ar fi zis, nu o privea fără un soi de bunăvoinţă amuzată, cu excepţia a două fiinţe care, pentru ea, aveau înfăţişarea unor trădători de melodramă: cei doi Sallenave, tatăl şi fiul, care se îmbogăţiseră de pe urma averii care ar fi fost normal să îi revină ei. Raoul Sallenave locuia într-un apartament încăpător, pe bulevardul Raspail, şi îşi construise o vilă luxoasă pe malul Senei, la marginea pădurii Fontainebleau.

Biscuiţii Doise! Banii Doise! Cinstea familiei Doise, care îi obligase să vândă un rând de case din scuarul care le purta numele!

Pe vremea aceea se punea problema de a rade tot pentru a ridica noile clădiri şi i se făcuse lui Marguerite o asemenea ofertă.

— Fireşte că am refuzat. Aş fi preferat să mă lipsesc şi de pâine...

De atunci ar fi trebuit el să se ferească. În ioc
de asta, o asculta zâmbitor. Puţine îl întrebase

despre el şi acesta ar fi fost încă un motiv care să-l
pună pe gânduri.

Pentru că, în ultimă instanţă, singura fiinţă vie
care o interesa era ea însăşi, cu întreg alaiul ei de morţi care continuau să o înconjure ca un halou protector.

Astăzi, abia, înţelesese. Nu îşi dorea o servitoare, o menajeră, fiindcă nu ar fi suportat încă o persoană de sex feminin în aceeaşi casă cu ea.

Totuşi, avea nevoie de un ajutor. Sau ar fi putut avea nevoie. Era de ajuns să se fi îmbolnăvit, să îşi fi rupt un picior. Nici măcar telefon nu avea, pentru a putea anunţa, fiindcă îl desfiinţase.

— Nu are nimeni de ce să îmi telefoneze. Şi aş mai şi tresări speriată de câte ori ar greşi cineva numărul...

Doar îi bănuise avariţia. Acum era sigur de zgârcenia ei şi că lucrul acesta jucase un anume rol în căsătoria lor: nu e rău să ai zi şi noapte pe cineva la dispoziţie fără să te coste un ban.

Bouin avea pensia lui. Din greşeală, într-o zi spusese că, dacă s-ar recăsători, iar noua nevastă i- ar rămâne văduvă, ar primi în continuare jumătate din respectiva pensie.

În schimb, ea nu vorbea nicicând despre averea ei. Una dintre laturile fundăturii tot a ei rămăsese. Trimestrial, locatarii veneau să plătească chiria. Intrau pe rând în salon.

Emile habar nu avea nici cât plăteau, nici ce

făcea nevasta lui cu banii.

Să-i fi depus la vreo bancă? Se ocupa cineva de investirea lor? Marguerite nu se referea decât la cheltuieli, la reparaţiile de care era responsabilă, la acoperişurile prin care se infiltra apa, la ferestrele şi uşile de reparat.

— S-ar zice că se bucură să strice cât de mult pot... Până la urma urmelor, nici nu ajunge chiria pentru costurile de întreţinere a clădirilor...

Nici vorbă să fi resimţit vreo umbră de afecţiune pentru el, doar i-o dovedise rămânând şi rigidă, şi frigidă în braţele lui. Pentru ea, nu era decât un soi de valet.

Nu cumva, acum, exagera el? Poate. Avea, oricum, dreptul de a exagera după ceea ce-i făcuse soţia. Cum avea şi dreptul să bea. Şi să îşi fumeze trabucurile.

Ce se va întâmpla când le va aprinde în salon, după cină, în faţa televizorului? Cu siguranţă, ea se va duce şi va deschide larg fereastra, se va înfofoli în şalul cel gros, care nu o va împiedica să dârdâie, pentru a-l face să înţeleagă că risca să facă pneumonie din cauza lui.

Şi acesta nu era decât un amănunt. Mai avea o sută. O mie. De exemplu, după ce se căsătoriseră, îi propusese să împartă cheltuielile gospodăriei. Din punctul lui de vedere, asta însemna ca, lunar, să îi dea o sumă de bani fixată de comun acord.

Or, când se întorcea de la piaţă, ea punea într-

un dulap toate chitanţele, alături de facturile pentru apă, electricitate, canalizare şi gunoi.

La încheierea primei luni, se mirase când o auzise spunând:

— Am făcut socoteala...

Cu ochelarii pe nas, îi ceruse să verifice, împreună cu ea, notele de plată de la furnizori, de la spălătorie etc.

— Verifică adunarea... Da, asta este... După care a împărţit rezultatul la doi.

— O să facem aşa lună de lună... Şi vom evita astfel orice fel de discuţie...

Se dusese în dormitor să caute banii. Îi ţinea într-un sertar al comodei. Nu avea cheie şi nici că-i păsa.

Dar iubire să fi fost felul acela al ei de a se purta cu el? Aşa să fi arătat afecţiunea, încrederea?

Când mergeau la cinematograf, îşi plătea fiecare biletul lui.

— E mai cinstit aşa...

Era cu ochii pe el când mâncau şi se strâmba dezgustată dacă îl vedea servindu-se de vreun băţ de chibrit ca de o scobitoare. Cu ajutorul unor cuvinte obişnuite, în aparenţă, şi privindu-l lung, sublinia fiecare dintre proastele lui obiceiuri.

Totul o şoca în privinţa lui. Nu doar pisica aceea care dormea noaptea lipită de picioarele lui.

— Primul meu soţ avea pielea netedă, ca de femeie..., îi zisese într-o zi, pe când el se plimba prin

cameră cu bustul gol.

Ceea ce însemna că părul negru şi des care îl acoperea îi repugna.

— M-a detestat dintotdeauna...

Ca pe cei doi Sallenave. Poate că simţea nevoia să aibă pe cine detesta. Ca să îşi mai anime cumva zilele goale.

O simţea mereu în spatele lui, pitită hoţeşte.

— Ia te uită! Azi ai băut altceva, nu vin...

Nu se înşela. Se întâlnise cu un vechi prieten şi băuseră două-trei aperitive.

Ştia totul. Voia să ştie totul. Nu se grăbea sub nicio formă înainte de a pune întrebări aparent nevinovate. Unele erau legate de evenimente întâmplate în urmă cu mai multe luni, de care nu uitase.

Îi compara răspunsurile cu altele, date cu alte ocazii.

— I-auzi! Parcă ziseseşi...

În anumite momente s-ar fi zis că încă mai era la şcoală, în faţa învăţătoarei care se străduia să îl prindă cu minciuna şi nu era mulţumită decât când îl vedea roşind, înainte de a-şi recunoaşte vina.

— E adevărat că prima ta soţie nu era geloasă?...

— Adevărat...

— Aşadar, nu te iubea...

— Ba, cred că da... Ne înţelegeam foarte bine...

— Ai fost fericit cu ea?...

— Nu am fost niciodată nefericit...

Angele nu punea întrebări. În casa lor nu existau reguli. Nu mâncau obligatoriu la ore fixe. Dacă masa nu era gata, mergeau la restaurant.

Nici vorbă de vreun orar, iar rarele dispute făceau parte, mai degrabă, din regula jocului.

— Şi profitai?...

— De ce?

— De faptul că nu era geloasă...

— Se mai întâmpla...

— Şi acum?...

— Încă nu...

Minţea. Îl simţise. Avea antenele ei.

— Dar speri să se întâmple?...

— Nu sper nimic... Nu mă gândesc la viitor...

— Prima ta nevastă nu era prea mândră...

— De ce?...

— Chiar nu înţelegi?...

— Nu...

— Să vezi că ţi se-ntoarce acasă bărbatul murdărit de pântecul unei alte femei, una pe care abia de-o cunoştea şi care, poate, i-a mai dat şi vreo boală ruşinoasă... Să te culci în acelaşi dormitor cu el, să împărţi baia...

Nu găsea nimic să-i răspundă şi se uita la ea cu o privire ca imbecilizată.

— Eu n-aş fi admis aşa ceva... Ţi-aş fi zis: „închide uşa pe dinafară, prietene...“

Ca unui servitor!

Oare Marguerite îl urmărea când ieşea după- amiezile, la plimbare? Asta bănuia. Se mai întorcea, uneori, brusc. E adevărat că, în decurs de câteva luni, o zărise de două ori, prima dată intrând într- un magazin, a doua, pur şi simplu, făcând stânga- mprejur. Nu a întrebat-o nimic la întoarcerea acasă.

Prefera să nu se gândească la asemenea lucruri mai mult sau mai puţin neplăcute, în ideea de a-şi apăra doza personală de bucurie de a trăi.

Cu atât mai rău pentru ea dacă se apucase încet-încet să îl antipatizeze. El făcea în aşa fel încât să îşi umple fiecare zi cu mici bucurii şi îl mai avea şi pe Joseph, fidelul lui tovarăş, care, uneori, părea că îi reproşează schimbarea domiciliului, prin care îi impusese o prezenţă străină, una peste alta, că îl trădase.

Oare, în lipsa lui, s-o fi apucat să-l bată? Se îndoia, fiindcă ştia că îi era mai degrabă teamă de pisică. Deşi aşa ceva ar fi uşurat-o, cu siguranţă.

Însă făcuse ceva cu mult mai eficient. O ucisese. Şi nu doar cu Joseph ar fi vrut să rezolve astfel, dar şi cu el, cu Emile, a cărui prezenţă, al cărui miros, nu le mai suporta încă mai ceva decât pe ale animalului.

Aşteptase ani de-a rândul ocazia. Nu mai avusese răbdare un an sau doi, ca patrupedul să sfârşească prin moarte naturală.

Bouin bea, dar mintea şi-o simţea tot mai trează, fiind convins că vedea, în sfârşit, limpede

lucrurile, mai obiectiv decât oricând.

Asta era, o jigodie. Ajungea să vezi, în fotografii, alura caraghioasă a primului ei bărbat, faimosul prim-violonist al Operei, pentru a-ţi da seama că era un bleg care se lăsase dus de nas mai bine de treizeci de ani.

Cât despre Sebastien, tatăl ei, prăjitura aia umflată şi împodobită cu brelocuri, avea şi aşa destule păcate de iertat pentru a nu-i trece totul cu vederea fetei lui, când se întorcea acasă.

Încă de pe atunci, de când se plimba în trăsura trasă de doi cai prin pădurea Boulogne, se dovedea o ticăloasă. Una care-ntr-o zi avea să se mărite cu Frederic Charmois. Fiindcă exista, bineînţeles, şi fotografia de la căsătorie. Albumul dădea pe-afară de poze. Fabrica de biscuiţi văzută din curte. Curtea fabricii de biscuiţi cu întreg personalul Doise aliniat pe un singur rând, cu Sebastien în mijlocul lor.

Bătrânul Doise, Arthur, în fotoliu. Acelaşi, la birou. Sora lui, coafată ca împărăteasa Eugenie. Şi alţi Doise, mai ales bătrâni, câţiva bebeluşi pe blănuri de urs, apoi Marguerite fotografiată de logodnicul ei la malul apei, cu pălăria ei uriaşă şi umbrela cu vârf ascuţit.

Albumul trona pe pian, ca o comoară.

Figura lui Bouin nu avea acces acolo. Nu-i ceruse niciodată vreun portret. Când se căsătoriseră, nici măcar nu îi propusese să treacă pe la fotograf.

Un singur câine apărea în toată povestea asta, unul bine periat, de rasă, la fel de distins ca scripcarul de bărbatu-său.

Niciun alt animal. Pentru astfel de vietăţi nu era loc, cu excepţia papagalului pe care Marguerite îl cumpărase la câteva săptămâni după moartea lui Charmois, pentru a-l înlocui.

Un papagal care nu vorbea. Păi, nu era mai bine? O fi vorbit Charmois? Ba, dădea lecţii de vioară. Seara se îmbrăca, îşi punea cravata albă şi se ducea să ia metroul de la Denfert-Rochereau pentru a ajunge la Operă, unde intra mândru pe la intrarea artiştilor...

— Fir-ar a dracului de treabă!...

Se înfuriase. Se simţea nefericit. Îl atinsese la punctul sensibil şi nu avea cum riposta.

O ura. O dispreţuia.

— O jegoasă, asta e...

Îi părea rău de Angele, ar fi avut nevoie să-i plângă pe umăr, să-i vorbească, să se destindă alături de ea.

Angele era o femeie, o femelă adevărată, nu făcută din biscuiţi care-ţi întorceau stomacul pe dos. Până şi biscuiţii ăia, Doise, însemnau o amintire neplăcută, mai ales cei numiţi *Deliciile Franţei.* Cuvinte pretenţioase şi suave care oglindeau perfect mentalitatea familiei.

În realitate, în strada Glaciere se făceau doar produse ieftine, dulciuri din acelea din care nu te

apuci să cumperi pentru tine, ci pentru copiii celor la care mergi în vizită şi cărora nu ştii ce altceva să le duci.

Deliciile Franţei erau făcuţi dintr-un aluat mizerabil. Ţi se părea că mănânci nisip. Însă erau îmbrăcaţi într-un strat de zahăr de diferite culori peste care, tot cu zahăr, erau desenate flori ori arabescuri.

O vecină bătrână obişnuia să-l cheme, de la fereastră, când avea patru sau cinci ani şi se juca pe stradă.

— Vino-aici, micuţule!... Am ceva bun pentru tine...

Se ducea să caute cutia de biscuiţi de la Doise, pe care o deschidea de parcă ar fi conţinut bijuterii, şi îi zicea, aşteptându-se să-l vadă încântat:

— Alege unul...

Trăia de una singură. În cartier era considerată cam ţicnită şi se spunea că ar fi fost actriţă. Era singura de pe toată strada care se machia şi mai că te speria cu ochii ei puternic fardaţi.

— Mizerabila...

Nu, nu era beat. Ea nu îndrăznea să coboare. Din când în când auzea paşi uşori în încăperea de deasupra. Paşi perfizi. Fiindcă totul, în ea, era numai perfidie.

— Nu vrei să ieşi, Emile?... E vremea să-l dresez un pic pe Coco...

Fiindcă, evident, papagalul se numea Coco. Şi

era tâmpit. Şi rău. Nici el nu-l ierta pe Bouin fiindcă îi invadase locuinţa şi, colac peste pupăză, mai adusese cu el şi un animal ciudat.

Îşi rumega ranchiuna. Vinul îl ajuta. De parcă ar fi încărcat o sobă, găsea neîncetat reproşuri de adăugat şi, dintr-odată, se ridicase hotărât să-i arate cine era el.

Să fi avut un scop precis când pătrunsese cu paşi şovăitori în salon?

Începu prin a ridica storurile de care nu se atinsese încă nimeni în acea dimineaţă. Zăpada începuse să se topească. Pe trotuare rămăseseră bucăţi de gheaţă, pe care un puşti tot încerca să se dea. Bouin fusese surprins să constate că, afară, viaţa îşi continua cursul ei de toate zilele.

În faţa unei guri de canal deschise, un vidanjor îşi freca palmele ca să se încălzească. Zărindu-l pe Emile în spatele perdelelor, probabil că îl invidiase, de parcă nu ar fi aşteptat altceva de la viaţă decât să împlinească şaizeci şi cinci de ani şi să iasă şi el la pensie. Păi, şi atunci? Ce-o să se facă?

Coboară Marguerite, ori ba? De auzit, auzise zgomotul jaluzelelor. Şi-o închipuia cu urechea lipită de uşa dormitorului. Nu avea încredere în nimeni şi nimic, dar mai ales în el.

În colivia lui, papagalul ţipa ascuţit, iar bărbatul se întorsese spre el cu o privire dură, răutăcioasă.

Era timpul să fie şi el al dracului. Şi ea, care îi

tot vorbea despre dreptate, ar trebui să se aştepte la ce va urma.

Uitându-se fix la pasărea care îl privea la fel, făcuse doi paşi spre colivie. Deschisese şi întinsese prudent mâna. Aripile i se desfăcuseră. Reuşise să îl apuce de una dintre ele, în timp ce lovituri de cioc îi umpluseră degetele de sânge.

Era imposibil să-l scoţi cu forţa prin uşiţa aceea. I-ar fi putut suci gâtul. Tocmai îl apucase cum trebuie, dar nu aceasta îi era intenţia. Întinzând şi cealaltă mână spre cuşcă, îi smulse o pană din coadă, cea mai lungă, de un roşu strălucitor. Trebuise să tragă cu putere. Nu îşi închipuise că penele acelea erau atât de bine înfipte în carne. Îi mai smulse două, trei, patru...

— Stai să vezi, tu, baborniţo...

Cinci...

Într-un fel, pe ăia din familia Doise îi jumulea aşa.

Şase...

Ajunsese acum la cele mai mici, mai uşoare, pe care le smulgea cu pumnul. Sângele curgea şi din mâna lui şi din fundul păsării.

Până la urmă se oprise, epuizat, închisese brusc colivia şi, aplecându-se, adunase penele de pe jos.

Era şi scârbit, şi sătul. Nu-şi mai dorea altceva decât să se întoarcă în pat şi să se culce.

Privi penele multicolore pe care le ţinea în

mână şi care alcătuiau un soi de buchet. Într-o vază de pe pian se găsea dintotdeauna un buchet de imortele.

Le scosese şi pusese în locul lor penele, fără a-
şi putea opri un zâmbet răutăcios.

Cum trecea pe lângă uşa de la intrare, o deschisese şi aruncase florile, care se risipiseră în zăpada murdară.

Se întâlniseră pe scară. Probabil văzuse sângele de pe mână şi grăbise pasul spre salon. Ajunsă acolo, nu-i scăpase decât un ţipăt scurt. El ajunsese în capul de sus al scărilor. Se întorsese, dar nici măcar când auzise un sunet înfundat, nu-i dăduse prin cap să coboare.

Capitolul 4

Nu fusese vina lui, iar Marguerite o ştia atât de bine, astfel încât atunci când îi aterizase în poală biletul bine ţintit, care îi amintea de moartea pisicii, nu îndrăznise să răspundă:

Papagalul.

Bărbatul simţise că se îmbolnăveşte, că face febră. Din cauza loviturii primite din partea ei băuse peste măsură, trăind de vreo jumătate de oră într-o ceaţă ca de coşmar.

Mai rămăsese o clipă în picioare, clătinându- se, în faţa uşii dormitorului. Patul soţiei era deja făcut. Camera era pusă în ordine, patul lui gata de a-l primi cu cearşafuri proaspete şi faţă de pernă curată.

Nu era şi aceasta o modalitate de a-i arăta că era o femeie perfectă, care îşi cunoştea îndatoririle, că numai el greşea, iar ea era pur şi simplu o victimă?

Dovada că îl îngrijea, în pofida cruzimii lui, era că aseară îi propusese să îi pună cataplasma cu muştar, că o nelinîştea starea lui, că îi schimbase aşternutul, deşi nu venise ziua în care ar fi trebuit să o facă.

Să fi rămas tot întinsă pe jos, în salon, leşinată ori prefăcându-se leşinată? Doar nu spera să îl apuce neliniştea, să coboare, să intre în panică, să-i

ceară iertare, poate chiar să cheme un doctor.

Emile ezitase o clipă, apoi, cu figura împietrită, se îndreptă spre pat, lăsând totuşi uşa deschisă.

Rămăsese la pândă. Febra îl ducea mult înapoi, în timp, pe când, în copilărie, avea vreo angină ori un guturai mai serios. Senzaţiile, gândurile când vagi, când precise, imaginile care
păreau ca sosite din vis aveau în ele ceva copilăresc. În definitiv, nu se comportase, jos, ca un necopt apucat de turbare?

Aşa fusese, dar faptul acela îl mai liniştise puţin. Sigur însă, îl mai liniştise? Nu cumva motivul de a-şi fi dus gestul până la capăt fusese ideea diabolică apărută aşa, dintr-odată?

Îi era ruşine. Dar nu recunoştea. În niciun caz nu ar fi vrut să se simtă vinovat faţă de ea. Ceea ce, în schimb, şi-ar fi dorit, ca atunci când era mic, era o boală cinstită, una adevărată, care să-i pună viaţa în pericol şi să oblige medicul să apară de două-trei ori pe zi să îl consulte.

Oricum ar fi fost, Marguerite tot s-ar fi speriat. S-ar fi simţit hărţuită de sentimente contradictorii şi ar fi sfârşit prin a-şi recunoaşte greşeala, prin a-i fi
ei ruşine, nu lui.

Însă nu se va îmbolnăvi. Se va mulţumi cu gustul coclit din gură, produs de mahmureală. Va tuşi, îi va curge nasul, va asuda în pat fără a-i fi cuiva milă de el.

Nimeni nu ar fi putut pretinde că l-a auzit

cerşind milă. Nu-i plăcea să fie deplâns. Era bărbat şi îşi era întotdeauna de ajuns lui însuşi...

Chiar acesta să fi fost adevărul?

Trişa, alungând gânduri încă neprecizate care, dacă s-ar fi limpezit, ar fi riscat să nu-i placă. Asculta în continuare, încă mai ezita să se ridice şi să coboare.

— Ce e, coană mare, ai început să te prinzi că, de data asta, nu mai ţine?

Ciudat. O clipă o confundase cu maică-sa.

Jos, ea începuse să se mişte. Bărbatul se străduia să capteze şi cel mai mic sunet, cel mai mic fâşâit de stofă. Probabil că se ridicase încet, stând şi ea cu urechile ciulite. Odată în picioare, fără îndoială privirile i se îndreptaseră către colivia în care se afla papagalul cu tot cu coada lui jumulită, fiindcă putea fi auzită suspinând. Printre hohotele de plâns putea fi auzită bolborosind cuvinte de neînţeles, pe când se îndrepta spre coridor.

În dreapta se găsea un cuier de bambus, rămas acolo probabil din vremea lui Sebastien Doise. Erau agăţate în el, una lângă alta, haina lui de piele şi vechiul ei mantou verde.

Şi-l pusese, pesemne, pe umeri, şi îşi trăsese galoşii peste pantofi. Uşa de la intrare se deschisese, se închisese şi paşi apăsaţi răsunaseră pe trotuar.

Alergase la fereastră şi o zărise mergând grăbită spre strada Sânte. În mână nu ţinea nimic. Se vedea că era agitată şi, chiar dacă nu gesticula,

probabil continua dramaticul monolog din vârful buzelor.

Unde se ducea oare, în halul acela? Un moment se întrebase dacă nu cumva se îndrepta spre comisariatul de poliţie pentru a depune plângere împotriva lui; însă, odată ajuns înapoi, în pat, îl luase somnul.

Totuşi, era conştient de ce se întâmpla. Se produsese un eveniment grav. Puţinul pe care îl mai avea de trăit risca să se dea peste cap. Nimic nu îl lăsa să prevadă care vor fi urmările.

Cu atât mai rău! Cu atât mai bine! Tot trebuia să se întâmple într-o zi. Tot trebuia să crape buba. Suportase destul atacurile făţarnice ale babei.

Fiindcă dacă el nu se simţea nicidecum în vârstă, pe ea o vedea matusalemică. Oricum, mai bătrână decât propria-i mamă, din moment ce aceasta murise la cincizeci şi opt de ani.

Întotdeauna, nevasta asta, a doua, făcea ce făcea şi tot avea ultimul cuvânt. Cine ştie dacă nu s- o fi dus să caute un avocat?

Trecuse o jumătate de oră şi tresărea la fiecare zgomot care venea din fundătură.

Toată viaţa, Marguerite prevăzuse nenorociri pentru care suferea dinainte, chiar dacă nu se întâmplau niciodată. Astfel, zgârcenia îi provenea din frica de viitor, din amintirea tatălui ruinat, din fabrica de biscuiţi ajunsă pe mâini străine.

S-ar fi putut îmbolnăvi, s-ar fi putut trezi,

dintr-odată, imobilizată pentru totdeauna. Dacă, poate, contase pe el spre a o îngriji, cu siguranţă acum nu o mai făcea. Ar fi avut nevoie de o infirmieră. Dar câţi ani ar fi putut-o plăti?

Cuvântul spital o obseda. Intra în panică la ideea de a se găsi singură, la cheremul oricui, într- un pat necunoscut, sub privirile curioase ale opt ori zece bolnavi.

Avea nevoie de bani, cel puţin pentru a-şi putea achita internarea într-o clinică privată.

Se gândise la asta încă de când mai trăia Frederic Charmois, dacă nu cumva chiar tatăl ei.

Îi era frică de orice, de tunete, de vânt, dar, mai presus de orice, de mizerie, căreia încerca să i se opună încă înainte de a o ajunge.

— Ea o să mă-ngroape...

El spusese asta adesea. Şi lui, şi ei. O dată, ea îi răspunsese şoptit:

— Sper...

După care adăugase, calmă:

— E totuşi mai uşor pentru o femeie să rămână singură, decât pentru un bărbat... Bărbaţii nu sunt în stare să aibă grijă de ei... Sunt mai delicaţi decât noi...

Aşa obişnuia să încheie orice discuţie, despre orice ar fi fost vorba, având numai ea dreptate. Dovadă că, în timp ce ea păşea vitejeşte prin zăpadă, ducându-se Dumnezeu ştie unde, el rămăsese lat în fundul patului, văitându-se, scârbit de sine însuşi.

Paşi... Paşii a două persoane... Una dintre ele, bărbat... Cheia intrând în broască...

— Intraţi, domnule doctor...

Nu pricepea de ce adusese medicul, din moment ce era vorba despre el, nu despre ea. Dar dacă chemase un psihiatru, cu gândul nemărturisit de a-l interna?

Intraseră în salon şi închiseseră uşa, aşa că Bouin nu mai auzea decât un murmur surd. Vizita a ţinut mult. Degeaba încerca să înţeleagă. Probabil că bărbatul pe care îl numise doctor era un veterinar.

Într-adevăr. Adusese un veterinar pentru a-i îngriji papagalul. Nu se înşelase. Până la urmă, uşa salonului se deschisese, după ea şi cea de la intrare, iar Bouin se repezise la fereastră, de unde văzuse spatele unui bărbat care ducea colivia acoperită cu bucata de molton pentru noapte.

Se culcase la loc, aşteptând urmarea, după care adormise.

Mai târziu percepuse zgomote familiare, îndepărtate, venind parcă din altă lume. Recunoştea paşii bătrânei pe duşumeaua dormitorului şi sunetul unei farfurioare, pe care era aşezată o ceaşcă, izbind uşor marmura măsuţei de noapte.

Nu deschisese ochii. Paşii se îndepărtaseră. Coborau scările. Tot nu se mişca. Simţea îmbrobodindu-i-se fruntea de transpiraţie. Era ca într-un joc. Încerca să ghicească de unde va apărea următoarea picătură: când de lângă o tâmplă, când

chiar din mijlocul frunţii, ba se mai iveau şi unele din ce în ce mai depărtate, tocmai la baza nasului.

Deschizându-şi pleoapele, văzuse cana din care încă se mai ridicau aburi. Foame nu-i era. Refuzase să se atingă de mâncarea pe care i-o adusese fie din simţul datoriei, fie de milă.

Cine ştie dacă nu intenţiona să scape şi de el, ca de pisică?

Era pentru întâia oară când îi venise acea idee, vagă încă, în care tot nu putea crede de- adevăratelea. Îşi închipuia că e un reflex al febrei, al vinului băut.

— Dar ce practic ar fi!... Ar moşteni pensia fără a mai fi necesar să mă suporte încă o bucată de vreme în casa ei...

În toată povestea exista o contradicţie pe care prefera să nu o ia în seamă. Dacă se măritase cu el pentru a nu mai fi singură şi pentru a se asigura că, în caz de nevoie, are în casă un ajutor, atunci nu avea niciun interes să îl facă să dispară.

Întrebarea era dacă femeia se mai şi gândea când făcea un anumit lucru. Nu cumva era înecată în propria-i ură? O ură care nu începuse în dimineaţa aceea, care nu avea nimic de-a face cu papagalul, care ducea undeva, foarte departe în timp, chiar înainte de a-l cunoaşte pe el, deşi aşa ceva părea o prostie.

Îşi amintea de privirea rece şi dură din clipa în care, după îndelungi ezitări, se întinsese peste ea

pentru a face dragoste, în timp ce o pătrundea, nu fără dificultate, ea fusese cuprinsă de rigiditate, ca şi cum trupul ei ar fi respins din instinct masculul.

Cam un minut sperase că ea se va mai relaxa, dar nici vorbă de asta, ba, din contră, drept pentru care se retrăsese ruşinat şi bâlbâind nişte scuze.

— De ce? îl întrebase cu voce albă.

— De ce îmi cer scuze?

— De ce nu continui, ca să ajungi la plăcere? Doar m-am măritat cu tine. E datoria mea să suport şi treaba asta.

Expresia „şi treaba asta“ îi revenise de mai multe ori în minte. Ce îi mai suporta, oare, tot din supunere creştinească? Trabucurile? Manierele fruste? Faptul că aveau paturile în acelaşi dormitor?

La etaj erau două încăperi goale: una folosită ca debara, cealaltă, vechiul dormitor de fată al lui Marguerite, păstrat intact, cu cele mai neînsemnate obiecte la locul lor, pe care ea îl considera un fel de sanctuar.

Nu i-l arătase decât o singură dată, şi atunci doar din prag, fără a pune piciorul înăuntru, iar uşa aceea o ţinea în permanenţă încuiată, deschizând-o doar când el era plecat, sau cel puţin Emile aşa presupunea.

Femeia se găsea în bucătărie. Cu toată durerea, mânca. El încercase să se smulgă din amorţeală, ridicându-se într-un cot şi luând cana cu supă de legume, călduţă de acum.

Neîncrezător, mirosise zeama, îşi înmuiase buzele în ea şi i se păruse că lichidul avea un gust neobişnuit.

Nu cumva intrase şi el într-un anume rol? Dacă ar fi avut intenţia să îl ucidă, nu ar fi făcut-o chiar atât de repede după moartea pisicii şi după incidentul cu papagalul.

Se ridicase şi, în picioarele goale, se dusese şi vărsase la toaletă conţinutul cănii, mulţumindu-se să ronţăie cele câteva bucăţi de pesmet de pe farfurie.

Nu îi era foame. Nu se bărbierise, nici nu făcuse duş, aşa că mirosea urât.

Fusese o după-amiază penibilă, din cele pe care, mai târziu, faci tot ce poţi ca să le elimini din memorie. Dormise şi se trezise de mai multe ori, o dată,când se lăsase noaptea şi se aprinsese becul din fundătură.

Ciulise urechile, însă nu auzise nimic. Mai bine de un sfert de ceas rămăsese la pândă până când realiză că era singur. Simţea că Marguerite plecase de acasă. Fusese părăsit, începuse să îl învăluie neliniştea.

Până la urmă se hotărâse să coboare, şi o făcuse în vârful picioarelor. În salon nu era lumină, nici foc în şemineu. Era teribil de frig. Absenţa coliviei crea un gol care făcea încăperea să pară mai mare, iar pianul uriaş.

Lumina nu era aprinsă nici în sufragerie, nici

în bucătărie, însă peste tot domneau ordinea şi curăţenia.

Sfidător, mai dădu peste cap un pahar cu vin.
Deşi nu avea chef. Băutura i se păru acrită. Apoi urcă înapoi rapid, de teamă să nu fie surprins la parter.

Nu îşi făcuse niciodată griji legate de faptele şi gesturile lui Marguerite, care, acum, căpătau o importanţă enormă.

Deşi aţipise încă o dată, o auzise totuşi intrând. Erau, şi unul, şi celălalt, atât de obişnuiţi cu zgomotele casei, încât ar fi sesizat şi cea mai neînsemnată boare!

Tot nu aprinsese focul în salon. Poate că nu mai erau lemne tăiate în pivniţă, fiindcă, după trei zile, rezerva trebuie să se fi epuizat.

Se învârtea prin bucătărie. Ceva mai târziu urcase rămânând în picioare în faţa lui, privindu-l în lumina becului de pe scară.

Părea să doarmă. Ea luă cana şi farfuria. După care bărbatul fusese nevoit să meargă la toaletă şi, pentru a nu-şi trăda mişcările, nu mai trăsese apa.

Bouin tot mai dormea. Probabil că ea se culcase, pentru că, trezindu-se pe la miezul nopţii, îi auzise respiraţia regulată.

Ziua următoare se scurse exact la fel. Ea ieşise de două ori, o dată pentru piaţă, apoi, probabil, pentru a merge la veterinar, de parcă s-ar fi dus la spital să viziteze un bolnav.

O fi murit Coco? Nu i-ar fi dorit-o, deşi îl îngrozea ideea de a mai sta împreună în salon, alături de pasărea cu coada amputată.

Profitase de absenţa nevestei şi coborâse pentru a mânca nişte pâine. După-amiază, când se simţise mai rău, o zărise vag înaintea lui, cu figura lipsită de expresie, cu ochii la fel de reci ca atunci când, în deplină naivitate, încercase să se culce cu ea.

— Vrei să chem doctorul? Bărbatul

făcuse semn că nu.

— Ai nevoie de ceva?

Acelaşi semn. Nu juca teatru, ci era foarte departe de ea, într-o lume incoerentă.

Marguerite ieşise din nou, pe la cinci, aşa că el mai coborâse o dată pentru a se mai hrăni puţin. Picioarele i se-nmuiaseră. Capul i se învârtea. Se ţinea de balustradă ca un bolnav grav, care se teme să nu cadă.

Găsise, în frigider, o felie de jambon pe care o mâncase, ţinând-o între degete, apoi mai luase şi o bucată de brânză. Era masa soţiei, numai că ea avea posibilitatea să meargă la cumpărături.

A doua zi, din cauza tăcerii din casă, realizase că era duminică. Universul era nemişcat, cu excepţia sunetelor îndepărtate ale clopotelor.

Deci, plecase la slujbă. Nu se mai simţea bolnav. Îi era tare foame. Dar, mai ales, avea nevoie să scape de mirosul de transpiraţie şi să se bărbierească.

Era mai slăbit decât îşi închipuise, ceea ce nu l-a împiedicat să intre sub duş. Abia când îşi trecuse aparatul de bărbierit peste obraji îşi dăduse seama că îi tremurau mâinile. Înghiţise două ouă. Pentru a le prăji, ar fi avut nevoie de tigaie sau de o cratiţă, dar îi lipsea curajul să le spele după utilizare.

Cum vor decurge lucrurile între el şi nevastă acum, când nu mai avea niciun motiv să mai rămână în vârful patului?

Îmbrăcat cu o pijama curată şi cu halatul, coborâse în pivniţă, spărsese ceva lemne, le dusese în salon şi aprinsese focul în şemineu. Ca pentru a- şi anunţa soţia că era pe picioare, ridicase storurile.

Astfel, ea ar fi prevenită încă dinaintea intrării în casă, ceea ce o să-i lase timpul de a se decide pentru o anumită atitudine.

Doar ea alesese, nu el. Casa a ei era, ca şi cea mai mare parte dintre mobile. Multe dintre acestea se găseau în acelaşi loc ca şi în ziua când ea se născuse. Frederic Charmois, cu toate că trăise alături de ea mai bine de treizeci de ani, nu făcuse decât să treacă pe acolo fără a lăsa vreo urmă, cu excepţia câtorva fotografii şi a viorii încuiate într-un dulap.

Bouin ar fi putut pleca şi în absenţa lui Marguerite, luându-şi cu el lucrurile personale. I-ar fi ajuns pentru aceasta şi o targă pe roţi, pe care ar fi împins-o de unul singur. Deja se gândise şi urma să o facă şi mai în detaliu, imediat ce avea să fie restabilit pe deplin.

Deocamdată, era cam speriat. Minutele, secundele parcă îşi încetiniseră curgerea. Cheia căutase puţin înainte de a pătrunde în broască şi de a produce declicul cunoscut. Dacă, în doar câţiva ani, el se obişnuise atât de bine cu zgomotele, mirosurile, freamătul aerului din casă, ce efect ar fi putut avea cea mai mică schimbare asupra lui Marguerite, care îşi petrecuse aici toţi cei şaptezeci şi unu de ani ai existenţei ei?

Femeia intrase în sufrageria în care ei doi nu mâncaseră niciodată, dar unde, odinioară, în jurul mesei ovale, se întrunea toată familia, sub lustra cu

petrol care, succesiv, fusese transformată pentru a funcţiona cu gaz, iar, mai apoi, cu electricitate.

Acum era în bucătărie. Nu rămăsese multă vreme acolo, dar frigiderul tot îl deschisese şi deci aflase că el mâncase două ouă.

Urcase în vechiul ei dormitor de domnişoară. El era nerăbdător, şi-i era ciudă că-l ţinea cu sufletul la gură. Nu cumva o făcea special pentru a-l pedepsi?

Dormitorul era îmbrăcat în creton înflorat. Într-un colţ se găsea micul birou tip pupitru, în două ape, pe care, cu cincizeci şi cinci de ani mai înainte, locatara îşi încredinţa, poate, unui caiet gândurile şi emoţiile ei de adolescentă.

Ei, dac-ar fi cunoscut-o atunci... Dar pe vremea aceea nu era decât un ucenic de zidar cu obiceiuri necioplite, căruia nu i-ar fi acordat nici măcar o privire.

Se auzise pocnind o portieră, cea a automobilului inginerului, care pusese motorul în funcţie şi se întorsese în casă pentru a-şi lua şi familia. În anotimpul acela nu mergeau la ţară, ci, fără îndoială, urmau să îşi petreacă duminica la părinţii unuia dintre ei, la un frate ori o soră, la marginea oraşului sau în altă parte.

Fiecare trăieşte într-un cerc mai mult ori mai puţin restrâns. Cercul lor, al lui Marguerite şi al lui, se reducea la pereţii locuinţei, între care nu erau decât două fiinţe care se târau.

Cu Angele nu-l încercase nicicând asemenea impresie, poate şi fiindcă nu stăteau pe-acasă decât pentru a mânca, a face dragoste şi a dormi.

Totuşi, aveau puţini prieteni. De ieşit, ieşeau, se duceau unde cu gândul n-ai fi gândit, se aruncau în mulţimea în care numai singuri nu s-ar fi putut simţi.

Dar oare, când locuia vizavi, având numai un dormitor şi o toaletă, Bouin se simţea singur? Nu se gândise la asta. Însă nu era nici trist, nici melancolic şi niciodată nu i se păruse, angoasant, că se mişcă în gol.

Aici, în schimb, se întreba câteodată dacă obiectele, mobilele, bibelourile erau reale. Toate se găseau la locul lor, de neclintit, pentru eternitate.

Când soţia i se uita la televizor, îi urmărea uneori profilul, şi acesta împietrit, de se mira că o mai aude respirând.

Aşa că ea pusese ochii pe el de la bun început, tocmai de frica acelui imobilism, acelei tăceri. Când se aşezaseră amândoi la masa din bucătărie pentru a bea un pahar din lichiorul ei scârbos, femeia realizase dintr-odată că se schimbase ceva, că un freamăt de viaţă pătrunsese în casă.

Pentru ca bărbatul să rămână, pentru a putea fi împreună fără a cădea în păcat, se simţise obligată să se mărite cu el, aşa că, într-o bună dimineaţă, se treziseră alcătuind un cuplu.

Un cuplu bătrân şi ofilit. Nu cumva oamenii

care îi vedeau, vecinii, furnizorii, îi considerau demni de milă sau groteşti?

Ce şi-ar fi zis dacă i-ar fi putut observa pe amândoi în interiorul locuinţei?

Se închisese o uşă. Paşi. Încă o uşă. Aştepta ca ea să coboare scările. O auzi ezitând, odată ajunsă pe coridor.

În fine, rigidă, lipsită de expresie, intrase în salon. El ridicase ochii. Privirile li se încrucişaseră reci, ca lipsite de contact. Ea îi întinsese o bucată de hârtie, din vârful degetelor slabe şi tremurătoare.

O clipă rămăsese fără a citi, apoi începu să lectureze mesajul, pe când bătrâna se îndrepta spre fotoliul ei. Înainte de a se aşeza, îşi luase şi lucrul de mână.

M-am gândit bine. Catolică fiind, îmi este interzis să mă gândesc la divorţ. Dumnezeu a hotărât să fim soţ şi soţie, aşa că trebuie să trăim sub acelaşi acoperiş. Nimic însă nu mă obligă să vă adresez vreun cuvânt şi vă rog insistent să vă abţineţi şi dumneavoastră.

Semnase sub scrisul înalt şi regulat, învăţat la călugăriţe: *Marguerite Bouin.*

Jocul începuse.

A doua zi, pentru întâia oară de când locuia în casa aceea, şi-a făcut patul odată cu ea.

Nu pentru a o sfida. De vindecat, era vindecat. Mintea îi era limpede. Din moment ce nu îşi mai

vorbeau, din moment ce nu mai exista niciun fel de

legătură între ei în afara semnăturii din registrul stării civile şi a slujbei de la biserică, i se părea firesc să nu mai accepte nimic din partea ei.

Poate că dovedea o reacţie infantilă, dar ţinea la ea şi, când a văzut-o pregătindu-se să plece la piaţă, i-a scris pe o bucăţică de hârtie:

Mănânc în oraş.

I se păruse absolut cinstit ca ea să nu mai gătească pentru doi, din moment ce el se hotărâse să nu mai guste nimic din cele pregătite de soţie.

Aşa că a luat masa într-un restaurant din cartier, fără a vorbi cu cineva, evitând să intre în cafeneaua din piaţa Denfert-Rochereau unde ar fi putut da peste persoane cunoscute.

Fără să o fi recunoscut, se grăbea să se întoarcă, să ştie ce-i mai făcea nevasta pe acasă. Odată ajuns în apartamentul din scuarul Sebastien Doise, descoperise că era plecată şi nu mai ştiu ce să facă. Era derutat. Nu îşi pusese problema, până acum, cu ce să îşi umple timpul.

Era trei după-amiaza. Deschisese frigiderul pentru a încerca să ghicească ce-o fi mâncat şi găsise un rest de pateu, doi cartofi ambalaţi separat şi nişte fasole verde într-un castron.

Zilele trecute plecase mai târziu. Astăzi s-o fi dus în altă parte decât de obicei?

Se enerva fără rost, urcând la etaj, deschizând şifonierul şi constatând că nu îşi luase paltonul de

lână, ci pe acela de astrahan, pe care, de obicei, îl

purta numai duminica.

Cum, la întoarcere, nu îi mai putea pune întrebări, trebuia să se mulţumească spionând-o şi încercând să ghicească.

O fi murit papagalul?

Se acuza că îi făcuse rău, deşi jurase că nu va recunoaşte niciodată asemenea sentiment. Ce, ei îi părea rău că îi otrăvise pisica?

Făcuse focul şi tocmai îşi citea ziarul când ea intrase, urcase la etaj, apoi coborâse în bucătărie. A trecut o clipă şi prin salon, pentru a-şi lua lucrul de mână.

Chiar avea să se instaleze în sufragerie sau în bucătărie, deşi nu era făcut focul?

Ore goale, lipsite de culoare, de umbre şi lumini, încărcate doar de gânduri care nu te-ar putea face să de mândreşti, de întrebări neserioase, dacă nu chiar ridicole.

— Cine ştie dacă nu va încerca să mă otrăvească şi pe mine?

După care, imediat, se mai întrebase:

— Chiar m-aş întrista dac-ar muri?

Nu! Nici vorbă de tristeţe. De nefericire. Poate doar i-ar lipsi. Nu-i plăcea să vadă oameni murind. Nu fiindcă i-ar fi iubit, ci pentru că-i era frică de moarte.

Ce şanse aveau, la vârsta lor, şi unul, şi celălalt, să supravieţuiască încă multă vreme?

Uneori, când adormea pe spate, i se mai

întâmpla să îşi încrucişeze mâinile pe pântec şi, dacă apuca să sesizeze asta înainte de a cădea complet în somn, se grăbea să schimbe poziţia care prea semăna cu aceea în care erau aşezaţi morţii înainte de a li se pune un şirag de mătănii între degete.

Unde se va stabili camera mortuară? În dormitor? În salon? îşi închipuia toate amănuntele, inclusiv sosirea sicriului mirosind încă a lemn proaspăt geluit.

Nu ar fi vrut să moară el primul. Nu ar fi vrut să moară nici ea. Trebuia să se gândească la altceva. Prefera să plece, să meargă fără ţintă pe străzi, în ciuda gerului şi a vântului rece din nord, care începuse să sufle imediat după căderea zăpezii, alungând rapid norii de pe cer.

Nu îndrăznise să se mai ducă şi să îşi bea paharul cu vin în bucătăria de unde Marguerite încă nu plecase. Cum locuiau aproape de Nelly, se hotărâse să meargă să o vadă fără o intenţie anume. Nu ca altă dată.

O cunoştea de mai bine de zece ani, poate chiar de cincisprezece. Era un obişnuit al micii ei cafenele, din strada Feuillantines, încă de pe când îi mai trăia bărbatul, căruia toată lumea îi zicea Theo. Deasupra vitrinei înguste şi întunecate, se putea citi cu litere galbene, pe fond cafeniu, o inscripţie care ar fi trebuit să le amintească papilelor gustul vinului acela de pe valea Loirei: *La Sancerrelu'*.

Mai întâi se cobora o treaptă de piatră albastră. Pe jos, erau dale roşii acoperite de rumeguş.

Tejgheaua se afla în fundul încăperii, alături de o uşă de sticlă, mascată de o perdea subţire, ce dădea spre bucătărie.

Încă din vremea patronului, cafeneaua era plină la orice oră a zilei de consumatori cunoscuţi: dimineaţa, muncitorii care îşi beau cafeaua sau vinul înainte de a merge la şantier, apoi micii burghezi ai cartierului, comercianţii, meşteşugarii cărora le plăceau licorile de pe valea Loirei şi umorul lui Theo.

Acesta era stacojiu la faţă, ca pavelele de pe jos. Treaba lui cea mai importantă era, pe la zece dimineaţa, să dispară printr-o trapă din spatele tejghelei şi să coboare în beci pentru a trage vinul în sticle.

Atunci îi lua locul nevasta, care stătea în picioare, chiar pe chepeng.

— Şi-uite-aşa poţi fi sigură că nu-ţi mai scapă, glumeau muşteriii.

Nelly era o fată care făcea toţi banii, cu douăzeci de ani mai tânără decât bărbatul ei. Încă de pe vremea aceea, Bouin nu era singurul care profita de temperamentul ei.

Era mereu gata să facă dragoste, la fel de firesc cum clienţii barului dădeau pe gât un păhărel. Într-
o zi, când Emile o întrebase de ce nu poartă

niciodată chiloţi, îi răspunsese ironică, însă sinceră:

— Ce-ai vrea, să risc să pierd vreo ocazie?...

Pe de altă parte, era la fel de adevărat că prezenţa continuă a soţului, faptul că în cafenea putea intra oricine, oricând, dar şi topografia acesteia făceau ca exerciţiile amoroase să fie duse la bun sfârşit cu dificultate şi în grabă.

Era mai uşor dimineaţa, pe la opt, când Theo obişnuia să meargă la piaţă. Era de ajuns să îi arunci o privire lui Nelly, care stătea sprijină leneş, în coate, pe tejghea, pentru ca aceasta să priceapă. La rândul ei, răspundea tot cu o privire. Care spunea da ori ba. Dar mai mereu era da.

După o clipă se îndrepta către bucătărie, urmată de Bouin. De după uşa închisă puteau observa, prin perdea, dacă intra cineva în cafenea, fără a putea fi văzuţi şi ei.

Pentru asta însă trebuiau să rămână în picioare, într-un unghi anume. Femeia îşi ridica fusta cu un gest atât de natural încât nu mai avea nimic indecent, prezentându-şi pulpa albă şi cărnoasă.

Să-i fi plăcut şi ei, sau doar se prefăcea? De multe ori îşi pusese Emile acea întrebare, fără să fi ajuns la un răspuns plauzibil. Probabil că, din moment ce se arăta întotdeauna gata, sătulă să nu fi fost nicicând.

La sosirea vreunui client, sau chiar a lui Theo, manevra inversă nu era deloc dificilă. Ajungea să

iasă pe cealaltă uşă, care dădea în coridorul imobilului, şi, de acolo, în stradă.

Sigur că ea îmbătrânise de când el riscase întâia oară să o convingă, dar, cum timpul trecuse peste amândoi, nu îşi mai dădea seama.

— Un Sancerre...

— Mare?

Apăruse în papuci albaştri, din bucătărie, unde pusese o cratiţă pe foc. Îşi trecuse o mână prin părul care, ca de obicei, îi cădea peste obraji.

— Credeam c-ai murit...

Nu era momentul potrivit pentru pronunţarea unui asemenea cuvânt, când şi aşa numai cu gândul morţii trăia, celei a lui Joseph, poate şi a

papagalului, cine ştie, poate chiar şi a lui.

— E adevărat că te-ai recăsătorit?

Buzele i s-au desfăcut ca două suluri groase şi trandafirii peste dinţii la fel de frumoşi. Privirea îi era umedă. Cu coatele pe tejghea, cu bărbia în mâini, oferea ochilor lui adâncitura dintre sânii albi.

De când o ştia se îmbrăca numai în rochii negre, încât ai fi zis că nu se schimbă niciodată.

— Aşa e...

— Umblă vorba că ţi-ai luat nevastă bogată, care are şi-o stradă a ei...

Nici subiectul acela nu era pe placul lui, aşa că dăduse paharul peste cap.

— Mai pune-mi unul... Nu iei şi tu?...

— Bine, o să iau un aperitiv mic de coacăze cu vin alb...

Nu prea ştiau ce să îşi spună. Bărbatul se întreba dacă o să-i facă ori nu semnul tradiţional.

— Nu cumva e doamna aia bătrâna, uscată, îmbrăcată în mov, cu care te-am văzut în toamnă pe strada Saint-Jacques?

Probabil se întâmplase într-o zi însorită, fiindcă taiorul mov al lui Marguerite era destul de subţire şi îl purta, de obicei, cu o pălărie albă.

— Viaţa trece, ce să-i faci!... Păcat că nu te vede omul mai des... Ai ieşit la pensie?

— Demult...

— Pe-aici e linişte... Cei vechi dispar unul câte unul... Tinerilor nu le mai plac locuri cum e ăsta...

Li se pare cam de pe vremea lui Pazvante şi, la drept vorbind, nu prea greşesc... Câteodată mă întreb de ce n-oi fi încuind şi nu m-oi fi ducând să-mi sfârşesc zilele la ţară...

Câţi ani să fi avut? După câte îşi putuse da seama, trebuie să fi fost de vreo treizeci când o urmase prima dată în bucătărie. Theo murise de embolie acum şapte ani. Aşadar, ea trebuie să fi ajuns pe undeva pe la patruzeci şi cinci, dar pielea tot netedă îi rămăsese.

Nimic nu se schimbase în comportamentul ei nici după ce rămăsese văduvă.

Era liberă. Nu avea de dat nimănui socoteală. Cu toate acestea nu îl invitase niciodată să urce în dormitor. Nu o văzuse niciodată în întregime goală, iar raporturile lor rămăseseră la fel de grăbite.

Era a tuturor, cam ca o prostituată. Pe de altă parte, nu resimţea mai puţin nevoia de a avea un loc numai al ei, micul ei domeniu unde nimeni altcineva nu era admis.

— Ai slăbit...

— Mda, un pic...

— Ai fost bolnav?...

— Am avut o gripă...

— Şi necazuri?... Ce e, nu te-mpaci cu nevasta?...

— Ba da...

Îl privea de parcă ar fi citit în el ca într-o carte deschisă. La fel îl privea şi pisica.

— Ei, haide, nu te mai gândi la asta!..., zise femeia ca o concluzie a confidenţelor care nu îi fuseseră făcute.

Îndreptându-se, îi dădu semnalul, ocheada aceea, abia perceptibila mişcare a capului.

El nu avusese curajul de a zice nu. Doar când intrase la *Sancerrelu*' trebuia să se aştepte şi la urmări. În definitiv, nu pentru asta venise? Nu era asta un soi de examen?

O urmase. Ea îl privea râzând.

— Recunoaşte că ai avut o ezitare... O clipă am crezut că ai să mă refuzi... Nu prea ţi-ai luat cu tine mutra de petrecere... Ia hai să vedem dacă te-ai schimbat ori nu...

Toată povestea o distra. Poate că acesta îi era secretul. Dacă accepta cu atâta uşurinţă mângâierile bărbaţilor, dacă îi provoca printr-o calmă neruşinare, poate că o făcea mai puţin din dorinţă sexuală, cât pentru că o amuzau.

— Bine!... Merge foarte bine...

Lui îi fusese teamă că nu va reuşi, dar iată-l regăsindu-se într-un pântec familiar, ca în urmă cu cincisprezece ani, pe vremea când era cu Angele, înainte de a se căsători cu Marguerite.

Prin cap îi trecuse o idee copilărească. I-ar fi plăcut să apară nevastă-sa şi să-l vadă exact aşa cum era în clipa aceea... Căci la ea se gândea, la taiorul ei mov despre care tocmai vorbiseră, la faţa ei

lipsită de expresivitate de ieri, din dimineața

aceasta...

Văzută de aici, locuinţa din strada Sebastien Doise părea ireală. Şi Marguerite, şi familia Doise din care aceasta descindea, şi bărbatul cu lanţ de ceas, şi fondatorul biscuiţilor, şi soţul cu vioară care pleca în frac la Operă, şi penumbra care domnea în toate camerele, şi focul de lemne lipsit de veselie, şi serile petrecute în tăcere, în întuneric, în faţa televizorului.

Şi-ar fi dorit să ţină cât mai mult, pentru a rămâne în aceeaşi stare sufletească.

— Eşti cu ochii pe uşă?, îl întrebase gâfâind. Cădea în sarcina lui să supravegheze, prin perdea, intrarea oricui în cafenea.

— Da...

Încremenise, stătuse o clipă să-i revină suflul, pe când Nelly îşi lăsa rochia să-i cadă la loc, peste picioare.

Gata. Nu mai rămânea decât bucătăria, doar puţin mai luminoasă decât aceea de acasă, şi un miros de praz amestecat cu cel de subsuori şi damfuri de vin, ce se impregnase în întreg imobilul.

— Satisfăcut?...

— Mulţumesc...

O spunea cu sinceritate. Şi-ar fi dorit să îşi poată exprima cât mai bine recunoştinţa. Doar de atâtea ori îi oferise plăcere fără a-i cere nimic, fără a aştepta ceva în schimbul acesteia.

Alți bărbați, care profitaseră ca şi el, probabil

că, odată întorşi la masă cu prietenii, o bârfiseră că ar fi curvă.

Emile însă păstra pentru ea un sentiment de blândă recunoştinţă. I-ar fi plăcut să stea mai mult de vorbă, să urce în dormitor, să împartă cu Nelly adevărata intimitate. Când rămăsese văduv se gândise serios la ea, de mai multe ori, mai ales că murise şi Theo.

Sigur că îl deranja faptul că atâţia alţii ca el trecuseră prin bucătărie. Avea îndoieli că ar fi putut- o caracteriza vreodată fidelitatea. Dar ce, Angele i-o fi fost fidelă? Habar nu avea şi prefera să nici nu îşi pună întrebarea.

Ceea ce îi plăcea la Nelly era naturaleţea ei. Se înţelegeau bine. În definitiv, o iubea. Îşi reproşa că nu mai trecuse de atâta vreme să o vadă.

Poate că, dacă ar fi trecut mai des pe la *Sancerrelu',* nu s-ar mai fi lăsat vrăjit.

Fiindcă i se făcuseră vrăji, din moment ce pierduse contactul cu lumea. Întâlnea pe stradă cunoscuţi şi nu-i mai vedea. Nu mai ştia ce înseamnă o femeie, un copil, un râset, un plâns.

Trăia într-o lume fantomatică, în acelaşi timp precisă şi inconsistentă. Ştia însă până şi cele mai mici flori ale tapetului din salon, urmele din vremea lui Charmois, fotografiile, treptele scării, care scârţâiau, şi crăpăturile balustradei.

Cunoştea luminozitatea din locuinţă la orice oră din zi şi din noapte, în toate anotimpurile, figura

lui Marguerite, trupul ei subţire şi buzele încă şi mai subţiri, pielea mult prea albă şi fină a pieptului pe care o vedea seara, când se dezbrăca.

Toate acestea deveniseră o obsesie. Se lăsase înlănţuit, iar acum era prizonier pe viaţă. Nu ar fi trebuit să ardă biletul. Textul vorbea de la sine. Îl considera un bun personal, drept pentru care, în numele religiei, nu îi permitea să îşi reia libertatea.

— La ce te gândeşti?...

Bărbatul făcuse efortul de a zâmbi.

— La nimic clar...

— Totuşi, nu faci parte dintre aceia care sunt trişti după dragoste...

Drăguţ din partea ei că o spunea.

— Multor bărbaţi le e ruşine şi nu mai îndrăznesc să te privească... Or fi şi femei de soiul ăsta?...

Ar fi trebuit să îi răspundă că ştia cel puţin una, căreia îi era ruşine încă înainte de a începe.

În general, Nelly avea dreptate. Căutase printre amintiri.

— Poate că noi, femeile, suntem mai realiste...

Intraseră doi clienţi, lăcătuşi sau tipografi, judecând după hainele gri.

— Două vinuri albe, mici...

Salutaseră fluturându-şi mâinile, îl priviseră în voie pe Emile, apoi îşi continuaseră discuţia.

— ...după care i-am zis, privindu-l drept în ochi, cum mă uit la tine: „Dacă e pe-aşa, n-aveţi

decât să vă reparaţi singur...“ Fii atent! Ce părere ai?... Douăzeci de franci pentru o treabă care mi-ar fi luat pe puţin trei ore?...

Femeia îi făcuse cu ochiul şi, cum aproape se făcuse întuneric, întinsese braţul şi învârtise comutatorul.

— Noroc, Justin...

— Noroc.

Aveau cam şaizeci de ani. Încă nu ştiau în ce grabă soseşte bătrâneţea.

— Cât îţi datorez?

— Să vedem: trei pahare de Sancerre şi unul de aperitiv cu coacăze... Pentru tine, doar doi franci optzeci... La drept vorbind, tot atâta dau şi ceilalţi...

Ajunsese din nou afară, pe stradă, în bătaia vântului, sub luminile felinarelor şi ale vitrinelor, învăluit de mirosurile diferitelor magazine. Regăsise bărbaţii, femeile, copiii traşi de mână, bebeluşii plimbaţi în landouri. Mereu fuseseră acolo. Şi vor fi mereu. Viaţa curgea în jurul lui, dar el nu mai avea senzaţia că aparţine acelui şuvoi.

Ajunsese un străin. Lui Marguerite i se întâmplase asta dinaintea lui, deşi, cine ştie, poate că fusese dintotdeauna o străină.

Nu se găsea deja în afara lumii fetiţa aceea în haine scumpe, căreia îi admirase portretul?

Privindu-i imaginea din fotografie, îţi venea să o scuturi, să o trezeşti, să-i zici:

— Uită-te!...

Uită-te şi simte! Atinge! Copacii, animalele, bărbaţii... Sus, pe cer, e soarele... Cade o burniţă binefăcătoare... O să ningă... Ninge... Şi uită-te cum începe vântul să sufle...

Ţi-e frig... Ţi-e cald... Trăieşti... Vibrezi...

Păşea mecanic, cu fruntea plecată, fără să fie atent la drum, ca un cal bătrân care se-ntoarce la grajd.

Dăduse colţul, în fundătura peste care domnea tăcerea. Rare erau ferestrele luminate, de un galben posomorât. O casă, apoi o alta, toate la fel. Şi ultima. Fântâna din faţa peretelui din spate, cu omuleţul ei gol, care-şi ţinea în braţe peştele ce scuipa apă întruna...

Scosese cheia din buzunar, îşi trăsese nasul, şi-l ştersese cu batista, apoi se tamponase şi pe obrajii umeziţi.

Capitolul 5

Cu mai mică plăcere. Se trezea la şase dimineaţa, se închidea în baie, cobora, îşi făcea o ceaşcă de cafea ori chiar dădea peste cap un pahar de vin roşu.

În liniştea parterului gol îşi termina o parte din treburile gospodăreşti cu deosebită grijă, de parcă s- ar fi temut să nu i se facă vreo observaţie ori să i se reproşeze ceva. Ajunsese aproape maniac, iar pianul nu strălucise nicicând mai puternic.

Ultima îndatorire era de a coborî în pivniţă, de a sparge lemne, de a le urca în salon, într-un coş, şi de a aprinde focul.

Marguerite cobora la opt şi jumătate, gata îmbrăcată. Fără a părea conştientă că mai este şi un bărbat care se tot învârteşte prin casă, îşi pregătea micul dejun, apoi îşi lua mantoul verzui, cel de toate zilele, şi se îndrepta către strada Saint-Jacques.

Uneori o urmărea, deşi nu avea nevoie de nimic din oraş, doar aşa, ca să-şi mai omoare timpul. La întoarcere, femeia punea în ordine cumpărăturile în frigider şi în dulap, se aranja, după care îşi lua haina de blană.

De două ori pe săptămână, dimineaţa şi după- amiaza, pleca la o misterioasă întâlnire, probabil cu veterinarul care îi trata papagalul.

Bouin nu-i ştia nici numele, nici adresa, ci

doar — de atunci, de când îl zărise pe geam, când luase colivia acoperită cu o pătură — că era mic de statură, şchiopăta şi purta un pardesiu prea strâmt.

La *Sancerrelu'* nu mai îndrăznea să se întoarcă, poate tocmai fiindcă şi-o dorea mult prea mult. Se speriase de modul în care se gândea la Nelly şi înţelegea pericolul.

În prezenţa ei nu era necesar să se autoanalizeze fără încetare. Din contră, se destindea imediat. Complicaţiile din scuarul Sebastien Doise dispăreau, îşi pierdeau importanţa ori luau o înfăţişare bizară.

Până la urmă chiar s-ar fi obişnuit să-şi facă veacul pe acolo, cam fără vlagă, bând din când în când câte un păhărel şi oferindu-şi plăcere alături de patroană de câte ori ar fi avut chef.

Planuri de viitor nu avea. Nimic în casa asta nu îi oferea un statut definitiv. Fiecare pleca şi venea căutându-şi locul, ritmul, modalitatea de a-şi folosi timpul, ca muzicienii unei orchestre acordându-şi, în fosă, instrumentele.

A patra ori a cincea zi., nici nu mai stătea să le numere, îşi urmărise nevasta din depărtare când se dusese la întâlnirea de după-amiază. Era deja întuneric.

Coborâse pe strada Sânte, aproape goală la acea oră, şi mersese de-a lungul zidurilor închisorii. Trecători erau puţini, iar paşii li se auzeau cu mult înainte de a-şi face apariţia.

Cotise pe strada Dareau, cu nimic mai animată, pentru a ajunge, până la urmă, pe strada Saint-Gothard, aproape de calea ferată.

Probabil nici nu încerca să afle dacă este ori nu urmărită. Păşea destul de repede pentru o persoană de vârsta ei. Se oprise în faţa unei construcţii ciudate, o fermă veche, în aparenţă, cu o curte interioară, dincolo de gard, o casă ţărănească în dreapta şi, pe celelalte două laturi, nişte construcţii joase, ca un fel de grajduri.

Traversase curtea pietruită în lătrăturile unor câini aflaţi în grajdurile acelea, se îndreptase către nişte trepte care alcătuiau un soi de peron, sunase şi aşteptase deschiderea uşii.

Când o văzuse dispărând înăuntru, se apropiase de gard şi citise pe o plăcuţă emailată:

Doctor Perrin

Clinică veterinară

Venea aici de parcă s-ar fi dus să vadă un bolnav la spital, iar vizitele confirmau faptul că papagalul nu murise.

Emile îşi regreta fapta, chiar dacă pisica îi fusese otrăvită. I-ar fi mărturisit şi soţiei, însă era prea târziu. De altfel, nu mai dorea sub nicio formă să îi dea satisfacţia de a-l vedea umilindu-se în faţa ei.

Oare regreta şi ea fapta săvârşită? Nu. Nu era genul de femeie care să aibă remuşcări. Fiindcă avea întotdeauna dreptate. Fiindcă era mereu sigură pe

ea. Doar urma calea cea dreaptă, ajungea să îi vezi chipul în special duminica, la întoarcerea de la biserică. Hainele îi miroseau a tămâie. Ai fi zis că ochii îi erau mai limpezi, mai puri, de parcă tocmai ar fi zărit fericirea din ceruri şi viaţa fără sfârşit.

Ura duminicile, absenţa zgomotelor, obloanele coborâte ale magazinelor, oamenii fără nicio treabă de care mai dădea pe străzi şi care nici măcar nu mai păşeau ca în celelalte zile ale săptămânii. Nu se duceau nicăieri sau, dacă totuşi aveau un scop, graba cu siguranţă le lipsea.

Şi aceia se plictiseau, nefiind sub nicio formă la largul lor în hainele bune, temându-se neîncetat ca nu cumva cei mici să şi le murdărească pe ale lor. Îşi amintea că, în copilărie, aproape că nu era duminică în care părinţii să nu i se certe, deşi erau oameni cumsecade, obişnuiţi să-şi încovoaie şira spinării şi să ia viaţa aşa cum era.

— Du-te să te plimbi...

O făcea, de-a lungul canalului ori al Senei. Îi dădeau un bănuţ din care îşi cumpăra vara o îngheţată şi iarna bomboane din cele acrişoare, care ţineau mai mult.

Chiar şi în bărci oamenii parcă încremeniseră şi, pe la finalul după-amiezilor, putea băga mâna-n foc că avea să dea peste tot felul de bărbaţi beţi.

În duminica aceea, restaurantul în care intra de obicei era închis, aşa că fusese nevoit să ajungă până pe bulevardul. General Leclerc pentru a

mânca. Ceva mai târziu trecuse şi prin faţă pe la *Sancerrelu',* dar şi acolo erau coborâte obloanele.

Ce făcea oare Nelly duminica? La slujbă, cu siguranţă nu se ducea. Pesemne se da jos din pat târziu, îşi târa paşii prin dormitor, prin bucătărie, prin cafeneaua întunecată în care nimeni nu venea să o deranjeze.

După-masa se ducea, poate, la cinematograf. Nu o văzuse niciodată pe stradă. Nu o ştia altfel decât în rochie neagră şi în papuci.

Marguerite nu se dusese la doctorul Perrin, fiindcă şi acesta avea clinica închisă duminica. Nici după-amiaza nu ieşise, astfel că rămăseseră amândoi în salon, uitându-se la televizor, unde se difuza un meci de fotbal. Câteva cântece. Desene animate. Şi apoi un film cu cowboy.

Îşi omorau şi ei timpul. Ea tricota. De două sau trei ori i se păruse că era gata să o lase mai moale şi că, atunci când ridica fruntea, se găsea pe punctul de a-i adresa câteva cuvinte.

I se făcuse milă de ea. Dacă tot nu era în stare să facă primul pas, se simţea el gata să întindă mâna cel dintâi. Ar fi deschis gura şi-ar fi zis, de pildă:

— Ne purtăm ca nişte copii...

Nu. Nu ar fi acceptat ea o asemenea definire a comportamentului lor.

— Ascultă, Marguerite, dacă am încerca să uităm?

Nici atât. De uitat, nu va uita nimic. Doar îşi amintea cu precizie data fiecărei decepţii, fiecărui prilej de amărăciune, fiecărui afront suferit încă din fragedă pruncie.

Avea nevoie să fie nefericită, victimă a răutăţii oamenilor, pe care să îi ierte din vârful buzelor.

— Biata femeie...

El greşise. Nu ar fi trebuit să se însoare cu ea. Ce l-o fi împins să se întoarcă de atâtea ori, după- amiezile, în căsuţa în care femeia îi oferea o ceaşcă de cafea şi, mai târziu, un pahar de vin?

Nu cumva îl impresionase faptul că era proprietara unei jumătăţi din fundătură, fata lui Sebastien Doise, o fiinţă delicată, de o eleganţă uşor fanată în veşmintele ei pastelate?

Fiindcă la bani nu se gândise. Nu prea.

Imaginea banilor se contura totuşi ca un fundal al acestui rând de case aparţinând lui Marguerite, la capătul căruia omuleţul cu peştele lui căpătaseră alură de simbol.

Bouin intrase aproape accidental într-o lume pe care, altfel, nu o zărise decât din depărtare şi în care niciodată nu îi trecuse prin cap că ar fi putut fi admis.

Dar chiar aşa se întâmplase? În definitiv, oprise doar o simplă scurgere de apă. Femeia îi oferise un pahar de lichior, ca oricărui muncitor care şi-a terminat treaba într-o locuinţă.

— De ce n-aţi veni şi mâine, la o ceaşcă de cafea?

În bucătărie, căci de-abia după două săptămâni fusese introdus în salon.

Îl impresionaseră fotografiile, mai ales cea cu trăsura trasă de doi cai şi cea în care se plimba pe malul apei, având pe cap pălăria mare de pai.

Regăsea prin acele imagini anumite senzaţii din copilărie, când fie că vedea câte o femeie ridicându-şi poalele pentru a urca în şaretă, fie admira amazoanele în pădurea Boulogne, unde însă nu ajunsese decât de două sau trei ori, fiindcă era prea departe de casă.

— Tatăl dumneavoastră avea şi cai?

— Ar fi putut. Totuşi, prefera să închirieze trăsuri cu ziua. Am luat lecţii de echitaţie într-un manej.

Mai ales caii îl făceau să viseze.

— Doar în manej?

— Ne plimbam şi în Bois de Boulogne, cu profesorul.

La început îi plăcea să îi povestească sărind de la o perioadă la alta.

— De două ori pe săptămână, seara, soţul meu mă conducea la Operă, unde aveam fotoliu rezervat...

Păstrase în garderobă rochia de seară din mătase Liberty, brodată cu perle, pe care o purtase în acele ocazii, şi mănuşile albe, fine, din piele de ied, care îi ajungeau până mai sus de coate.

— Mâine să nu veniţi... E zi de plată şi defilează toţi locatarii pe aici...

Desigur, ca să-i aducă banii. Cât să-i fi adus cele şapte case pe care încă le mai deţinea în proprietate? Nu avea nicio idee, însă i se părea un act de prestigiu să îi primească astfel, în salonul încălzit în exces, pe cei care îi aduceau tributul.

Dacă femeia şi-ar fi dorit, nu ar fi avut nevoie să se ocupe de gospodărie. Doar îi spusese.

— Dacă aş sta degeaba, m-aş plictisi, m-aş îmbolnăvi şi aş ajunge ca atâtea femei de vârsta mea, care nu se mai gândesc la altceva decât la micile lor probleme de sănătate...

Bouin protestă cu un gest.

— Taci! Taci!... Ştiu eu ce spun... Doar nu mi-am uitat data naşterii... Însă am jurat că nu am să

mă plâng vreodată... Oricum, numai când începi să te corcoleşti, îmbătrâneşti...

Se plimba şi cu Angele, duminica, pe malul Marnei, în apropiere de Lagny. Se tot împingeau, ca să se distreze, şi, când observau că nu era nimeni prin preajmă, se rostogoleau unul peste altul prin ierburile înalte. Îşi amintea de mirosul primei lui soţii, de râsul ei, fiindcă adesea izbucnea în hohote când făceau dragoste.

— Zi că nu e haios!... Habar n-am cine a inventat chestia asta, dar ar merita o statuie...

Saliva de duminică, din timpul lungilor săruturi, avea gust de şampanie.

În fotografii, Marguerite apărea mereu visătoare, îndepărtată, atât de vulnerabilă, încât îi venea, parcă, să o apere.

În fond, de căsătorit se căsătorise puţin şi cu fotografiile, cu pianul cu coadă de dimensiuni reduse care strălucea în penumbră, cu mobilele Louis-Philippe şi *Second Empire,* cu fântâna din scuar şi coşul înalt din strada Glaciere.

Ar fi trebuit să spună nu. Se dovedise destul de naiv, de necioplit pentru a nu pricepe că urma să o facă nefericită.

— Ce-ar fi să mergem la cinema?

Fiindcă făcuse şi încercări de a o mai scoate din casă.

— Ce film e?

— Unul cu cowboy...

— Nu pot să sufăr scandalul şi împuşcăturile... Uneori o ducea la restaurant. Ea privea neliniştită în jur, ştergându-şi tacâmurile şi mirosind fiecare fel înainte de a începe să mănânce.

— Gătesc cu margarină...

Sau:

— Chelnerul ar fi cazul să se spele pe mâini înainte de a ne servi...

Trăia într-o lume a ei, invizibilă, pe care şi-o colora cum voia. Şi iată că, dintr-odată, era obligată să suporte un bărbat cât se poate de real, tumultuos, cu pasul greu, care fuma trabucuri de proastă calitate şi care răspândea o duhoare animalică.

Şi, ca să pună capac, acesta introdusese, pe domeniul atât de grijuliu protejat, un animal care se prelingea de-a lungul mobilelor ca o fiară care se freacă de gratiile cuştii, care o privea fix şi nu accepta niciun fel de familiarisme decât de la stăpânul şi Dumnezeul ei.

Fiindcă, pentru Joseph, Emile Bouin era un zeu, lucru care o necăjea teribil pe Marguerite.

Bărbatul nu făcuse niciun sacrificiu, nu încercase nicidecum să se integreze în noul univers.

Trăiseră astfel, aşa, fiecare în colţul lui, iritat de gesturile ori de tonul celuilalt.

Dar nu cumva, până la urmă, ajunsese să le placă starea aceea? Copiii, de exemplu, se joacă de-a războiul. De-a micul lor război. În schimb, pentru ei,

acum, era război în toată puterea cuvântului, aşadar încă mai pasionant. Fiecare se gândea la moartea partenerului, fiecare, dorindu-i-o mai mult sau mai puţin mărturisit, spera în propria supravieţuire.

Deja Marguerite scăpase de cel mai vizibil duşman, de pisica aceea care sfida, prin simpla ei prezenţă, întreg arborele genealogic al familiei Doise, cu întreaga-i sensibilitate...

De ce n-ar scăpa, într-o bună zi, în acelaşi mod, şi de soţul ei?

Cea mai mare parte a crimelor prin otrăvire, citise el bine într-un ziar, era comisă de femei. Articolul adăuga că, fără îndoială, în realitate se produc de zece ori mai multe omoruri care nu se mai descoperă, întrucât medicii de familie, când vine vorba despre un bolnav ori un bătrân, semnează certificatul de înhumare fără să se mai apropie de cadavru.

Încă nu i se făcuse frică, dar începuse să îl cuprindă un val de neîncredere. Oricum, mai avea un motiv de a nu mai mânca din ceea ce gătea nevasta: hotărârea de a nu-i mai datora absolut nimic şi de a separa treburile gospodăriei.

Din moment ce tot îşi făcea patul, spărgea lemnele, aprindea focul, lustruia podelele şi ştergea praful, de ce nu şi-ar fi şi gătit, evitând astfel să mai meargă de două ori pe zi la restaurant?

Dacă tot nu împărţea patul cu Marguerite, de

ce ar fi împărţit mâncarea şi, în definitiv, nici nu-i displăcea să o vadă surprinsă, pentru a nu zice înfuriată.

Luni după-amiază intrase într-un magazin de pe bulevardul Barbes.

— Nu aveţi unul care să se încuie?

Un dulap alb de bucătărie, cu două uşi, lăcuit, ieftin, din lemn de brad.

— Dacă mai plătiţi ceva, putem monta o încuietoare...

— Una bună, insistase. Nu din acelea care pot fi deschise cu o agrafă...

Îi fusese livrat joi dimineaţă. În ziua aceea, Marguerite nu mai ieşise ca să îşi viziteze papagalul şi plânsese toată noaptea. Era nervoasă, avea ochii roşii şi obrajii umflaţi.

Privise stupefiată camionul galben, enorm, inscripţionat cu litere negre pe laterale, al celor de la livrări, care a fost nevoit să facă mai multe manevre până a putut pătrunde în fundătură.

Urmărise din ochi muncitorii care transportaseră mobila în bucătărie, întrebând:

— Unde-l punem?

I se adresaseră ei care, fără a fi catadicsit să le răspundă, părăsise încăperea.

— Aici... În dreapta chiuvetei...

— Nu credeţi că e cam lat?

Nici vorbă. Intra exact în spaţiul prevăzut de Emile care, în aceeaşi zi, făcuse cumpărături

serioase, întorcându-se cu mai multe cutii de conserve, sticle de ulei şi de oţet, şi tot felul de alte pachete.

La prânz, pe când nevasta îi era sus, în dormitor, îşi pregătise mâncarea: o friptură de vită enormă, cartofi rumeniţi, mazăre.

Când coborâse, îl găsise la masă, aşa că şi-a preparat şi ea o gustărică.

Fereastra bucătăriei dădea într-o curte de doi metri, închisă de un perete cenuşiu, fără nicio deschidere. Întrucât evitau să se uite unul la altul, zidul acela le era unic peisaj. Zgomotele din fundătură ori din oraş nu ajungeau până la ei, cu excepţia, uneori, a huruitului îndepărtat al vreunui

avion care trecea pe deasupra clădirii.

Vizavi încă nu începuseră lucrările. Zvonurile anunţau însă că locatarii fuseseră evacuaţi. Unii vorbeau despre ridicarea unei şcoli de infirmiere, alţii despre birouri, despre un service auto modern, ba chiar despre apartamente de lux...

Era afacerea lui Sallenave, blestematul care îl extorcase pe mult prea credulul Sebastien Doise de o jumătate din fundătură. Cu banii obţinuţi pe acel teren urma să fie dezvoltată noua fabrică de biscuiţi din Ivry.

Trecuse o lună. Marguerite primise o scrisoare care o tulburase enorm. Se îmbrăcase şi plecase în grabă. El nu o putuse urmări, fiindcă era în haine de casă.

Aşteptase. Îşi petreceau tot atât timp aşteptându-se şi spionându-se, fiindcă nu se simţeau deloc în apele lor când rămâneau singuri în casă. Plecările celuilalt miroseau a ameninţare, mai ales când aveau loc la ore imprevizibile.

Unde se dusese Marguerite?

Unde o pornea, tot mai des, Bouin pe la patru după-masa?

Li se întâmpla să se urmărească la vedere, cu un aer nevinovat.

În ziua aceea, întoarcerea bătrânei se dovedise a fi un eveniment la fel de neaşteptat ca şi apariţia în fundătură a camionului cu mobilă. Pentru întâia oară de când o cunoştea, se întorsese cu un taxi.

Şoferul coborâse şi el pentru a o ajuta să scoată colivia pe care, cu siguranţă, o băgaseră cu greu în maşină. Colivia lui Coco, evident.

Îi privea de la fereastra salonului. Urmată de taximetrist, era clar că ţinea să ducă numai ea colivia, pe care o aşezase cu grijă pe trotuar pentru a-şi scoate cheile şi a descuia.

Plătise cursa spunând cuvinte pe care Emile nu avea cum să le audă, apoi luase din nou colivia acoperită de bucata de molton şi, după câteva clipe, fără a-i arunca lui vreo privire, o aranjase la locul obişnuit.

Rămăsese nemişcat lângă fereastră, surprins şi neliniştit. O văzuse dând la o parte husa şi privind tandru papagalul care stătea în picioare pe stinghia lui.

Avea toate penele, iar coada era parcă mai strălucitoare decât oricând. Ochii holbaţi priveau fix înainte, iar Bouin se simţise jenat, ca în faţa unui spectacol necuviincios. Bănuia că în toată povestea era ceva nefiresc. Nici pasărea şi nici Marguerite nu mai mişcau, aceasta din urmă reculegându-se ca înaintea unei fiinţe iubite, într-o capelă încinsă de fumul lumânărilor.

Abia atunci descoperise adevărul. Papagalul era mort de-a binelea. Fusese împăiat, i se înfipseseră la loc penele, iar ochii îi erau de sticlă.

După o vreme, femeia se întorsese către el privindu-l cu duritate, sfidător.

Apoi se îndreptase către un gheridon pe care se găseau hârtie şi un creion. Scrisese câteva cuvinte, lăsase foaia pe pian şi ieşise în coridor pentru a-şi lăsa pălăria şi mantoul.

Emile citise:

Dacă-l atingi, chem poliţia.

Nu se întorsese imediat în salon, lăsându-i timp să cugete asupra avertismentului. Când, în sfârşit, revenise pentru a se instala în fotoliu, nu departe de papagal, era şi el aşezat, însă de cealaltă parte a şemineului.

Notase şi el ceva pe o foaie din carneţel pe care o transformase într-un ghemotoc, îl prinsese între mijlociu şi degetul mare cărora le imprimase o mişcare scurtă, în aşa fel încât proiectilul să ajungă în poala nevestei.

De data aceea ratase.

Ulterior căpătase o oarecare abilitate... Mesajul atinsese genunchiul lui Marguerite şi căzuse pe parchet. Femeia se prefăcuse că nici nu-l văzuse, nici nu-l simţise. Rămăseseră mult timp nemişcaţi, în aşteptare, parcă. De mai multe ori, ea îşi privise pasărea.

În sfârşit, ea se prefăcuse că scapă ghemul de lână şi, luându-l de jos, prinsese şi bucata de hârtie care, pentru întâia oară, venind din partea lui, purta cuvântul:

Pisica.

Erau la egalitate.

Memoria nu îi mai funcţiona la fel ca altădată. De amintit îşi amintea foarte bine evenimentele, faptul că trecuse prin cutare ori cutare loc sub soarele arzător sau udat de ploaie, cuvintele schimbate cu negustorii din cartier, homarul enorm pe care îl cumpărase pentru a o surprinde pe Marguerite, prima maşină a unei firme specializate în mutări intrată în fundătură, două case mai jos.

Îi reveneau în minte textele bileţelelor, acelea pe care soţia i le lăsa, cu figură ameninţătoare, pe pian ori pe măsuţa de noapte.

Unde însă începuse să îl lase memoria, era în privinţa ordinii întâmplărilor şi a datelor. Era tentat să pună totul într-o oală, deşi între timp trecuseră doi ani. Pentru a preciza timpul, era nevoit să facă trimitere la anotimpuri ori la hainele în care erau îmbrăcaţi el şi nevasta.

Astfel, de exemplu, prima mutare avusese loc în prima jumătate a lui martie, un martie deosebit de cald, fiindcă ziarele citau statistici şi publicaseră fotografii cu castani în floare.

Când se deschideau toate ferestrele, fundătura
era mai puţin mohorâtă, mai puţin tăcută. Un freamăt viu răzbătea din locuinţe, se auzeau glasuri trecând de la o clădire la alta, o mamă îşi chema copilul care se juca pe alee, un disc, sunete de la radio, totul având ca fundal trecerea automobilelor pe strada Sânte, ba chiar şi ecourile îndepărtate ale intersecţiei Saint-Jacques.

Sprijinindu-şi coatele pe pervaz, contempla mobilele desfăcute care erau îngrămădite în camion, descoperind astfel gusturile şi ceva din intimitatea persoanelor pe care, până în acel moment, nu le întâlnise decât pe stradă. Îl uimiseră maşina de scris a unui bătrân ofiţer şi imensul tablou cu ramă aurită, reprezentând o bătălie navală din vremea piraţilor.

Şi Marguerite se uita, dar de la etaj, cu fereastra închisă, de dincolo de perdele, fără a se arăta la geam. Părea să sufere, mânca încă şi mai puţin decât de obicei şi îmbătrânise brusc.

Uneori nici nu se mai machia, deşi, până atunci, o discretă cosmetizare oferea o anume strălucire tenului ei. Te prindea mirarea cum, din zi în zi, o descopereai tot mai fanată şi mai fadă.

În salon nu intra niciodată fără a se opri o clipă în faţa coliviei, cu buzele mişcându-se ca într-o rugăciune, la biserică.

Bouin nu se obişnuia nicidecum cu acea prezenţă mută. Papagalul mort era încă mai stânjenitor decât atunci când trăia. Aşa, nemişcat, căpătase expresia misterioasă şi ameninţătoare a unor sculpturi africane pe care le văzuse în vitrina unui negustor de antichităţi.

Serile, colivia nu mai avea nevoie să fie acoperită cu bucata de molton.

Şi perioada exactă a doamnei Martin îi era greu să o stabilească. Să fi fost cam odată cu mutările

succesive ale locatarilor din imobilele de peste drum? Fiindcă atunci puteai asista la tot felul de neaşteptate plecări şi sosiri în fundătură.

De pildă, nişte bărbaţi veniţi cu maşina coborau cu servietele sub braţ, se învârteau încolo şi-ncoace, consultau planurile, se opreau, apoi mai făceau iarăşi câţiva paşi, gesticulau.

Erau arhitecţii, antreprenorii şi tehnicienii. După o clipă, Marguerite închidea ferestrele şi se îndepărta pentru a nu-i mai vedea.

Bătrânul tot mai spera ca ea să cedeze, să îşi schimbe atitudinea, să întoarcă spre el o faţă umană, nişte ochi blânzi şi să i se adreseze. Să-i spune orice. De exemplu:

— E ora mesei...

De altfel, ca peste tot, prin toate casele pe unde trăiesc împreună fiinţe omeneşti.

Ar fi fost de acord să uite de pisică. Poate. Însă nu pentru mult timp, mai ales că mai descoperise şi alte greşeli grave.

În fond, ceea ce nu îndrăznea să îşi mărturisească era frica pe care ea i-o provoca. Fiindcă era mult mai coerentă, mai plină de energie, mai stăpână pe ea însăşi.

La rigoare, el ar fi reluat vechiul lor fel de a coabita, chiar dacă, după trei zile, s-ar fi ciondănit iarăşi şi ar fi recurs încă o dată la bileţele.

Ea nu. Figura şi privirea îi erau tot atât de rigide ca papagalul.

El o deplângea. Până la urmă, atâta tensiune trebuie să fi fost dureroasă şi se temea să nu o vadă prăbuşindu-se.

— Ce vorbeşti!, îşi răspundea imediat. O femeie ca asta nu se dă niciodată bătută. Nu atâta vreme cât te mai vede mişcând. Tot ce îşi doreşte e să îţi pună pielea pe băţ şi e convinsă că într-o zi chiar aşa va fi. Până atunci, face ea faţă la orice...

Era vară. Prin august, sau cam aşa ceva, fiindcă măcelarul şi băcanul italian erau în vacanţă, aşa că trebuia să meargă destul de departe pentru a găsi magazine deschise. Peste tot puteau fi văzute anunţuri pe obloanele coborâte; lenjeria fusese schimbată de trei ori.

Bouin luase obiceiul de a-şi urmări soţia la cumpărături, deşi lucrul acesta nu ajunsese o obligaţie cotidiană. În unele zile pleca el primul. Altă dată ieşea mai târziu, pe la unsprezece, iar la întoarcere se oprea să ia un aperitiv.

Bea mai mult decât înainte, dar numai vin roşu, care îi producea somnolenţă după masă. Nici nu îi displăcea, de altfel, toropeala aceea aducătoare de vise mai apropiate de realitate decât cele de noapte. O realitate înceţoşată. Voci şi atitudini uşor deformate.

Rămânea în fotoliu, cu capul cam greu, cu ochii pe jumătate închişi. O vreme continua să distingă picioarele lustruite ale pianului, labele în formă de leu în suporturile de sticlă. Imaginea se

tulbura pe nesimţite, înlocuită de un copac din pădurea de la Fontainebleau, şi i se părea că aude vocea zeflemitoare, vulgară, dar atât de vie a lui Angele.

Când fusese adusă de la spital, după accident, iar el îi cumpărase un şezlong, fiindcă nu mai putea face decât câţiva paşi cu cioatele ei, aflase de la doctor că va rămâne neputincioasă întreaga viaţă, dar de trăit era convins că va trăi.

După un an, ambulanţa o dusese iarăşi la spital şi, luni de-a rândul, o vizitase de trei ori pe săptămână, într-un salon în care şi alţi soţi stăteau ca şi el pe marginea patului şi şopteau neîncetat.

— Te descurci? Nu ţi-e prea greu?

Părea veselă.

— Mi-am făcut şi o prietenă bună, roşcata aia micuţă, două paturi mai încolo. O cheamă Lili. Era vânzătoare la Galerii...

I-o dăduseră înapoi după şase luni, fără a-i ascunde că starea ei era cu mult mai gravă şi că, practic, nu se mai putea face nimic pentru ea. Un medic din cartier venea din când în când să o vadă. O menajeră bătrână, doamna Blanquet, stătea mai toată ziua cu ea, făcându-i şi de mâncare.

Picioarele i se umflaseră. Apoi, şi pântecul îi devenise enorm. Îi fuseseră atinşi şi rinichii. Făcuse uremie. Ea nu ştia însă, aşa că, atunci când îngrijitoarea o spăla, îi zicea:

— Ia te uită! S-ar spune că sunt gravidă...

Într-o seară, vineri, 17 mai, supraveghea un şantier din apropierea porţii Chapelle. Maistrul, Leon Uriaşul, îi era vechi prieten.

— Nu iei un păhărel?

— Mă aşteaptă nevasta... Ştii că e la pat...

— Ei, una mică, la botul calului!...

Nu rămăsese mai mult de cinci minute în cafenea. Când ajunsese acasă, doamna Blanquet se ridicase brusc de pe scaun, cu ochii roşii. Îl privise fix, ca şi cum s-ar fi temut de o reacţie violentă.

— Vă jur că nu m-am mişcat nicio clipă de lângă ea...

Angele murise. Bătrâna îi închisese ochii. Părea tot atât de enigmatică pe cât era acum papagalul lui Marguerite.

— Când s-a întâmplat?

— De vreo jumătate de oră...

O apucase de mâna moale încă, dar nu fusese în stare să o sărute.

Mama lui nici măcar o doamnă Blanquet nu avusese la căpătâi atunci când părăsise această lume. Era singură. El, deja căsătorit. De câteva săptămâni nu se simţea bine, dar continua să se dea jos din pat pentru a vedea de gospodărie.

Trecea să o vadă în fiecare seară, ducându-i dulciuri şi fructe. O găsise pe jos, în bucătărie, cu ochii deschişi.

Câteodată se temea să nu dea de Marguerite moartă, în vreuna dintre camere.

Deşi nu exista nicio asemănare între cele trei femei, între mama lui şi Angele, ori între cele două şi Marguerite, totuşi, când moţăia, ele aveau tendinţa să se confunde unele cu altele. Mai ales vocile, cuvintele, frazele pe care le pronunţau. Poate şi o anume neîncredere ce li se putea citi în priviri?

Cine ştie dacă nu cumva punctul acela comun nu era în ele, ci în el, un soi de sentiment de teamă, ca în copilărie, când mereu i se găsea ceva de reproşat. O nelinişte, senzaţia de a nu se fi achitat de o obligaţie, de a nu fi făcut tot ceea ce era necesar, de a merita pedeapsa.

Ce mai conta dacă era iunie, iulie ori august? În orice caz, era perioada în care Marguerite, groaznic de nervoasă, nu mai stătea locului.

Două sau trei zile nu s-a mai ţinut după ea la cumpărături. Avea nevoie de Nelly. Până la urmă se dusese să o vadă şi, ca de obicei, îi pusese întrebarea aceea fără cuvinte, primise semnalul de confirmare şi pătrunsese în bucătărie pe urmele ei.

— S-ar zice că îţi reiei vechile obiceiuri... Nu e geloasă nevastă-ta?...

— Nu ne mai vorbim.

— Serios?...

— Mda...

— Stai puţin... Mă doare...

Urmase o lungă clipă de tăcere. El respira rapid. După care ea continuase, aranjându-şi rochia, fără a pierde firul conversaţiei:

— Spui că trăiţi împreună, sub acelaşi acoperiş, fără a schimba o vorbă măcar?...

— Jur...

— Şi când totuşi trebuie să vă anunţaţi ceva?

— Ne scriem nişte bilete...

— De exemplu: am chef să fac dragoste...

— N-am făcut niciodată...

— Nu te excită? Ori nu vrea?...

— Amândouă... Habar n-am...

Simţise nevoia de a vorbi cu cineva, iar acum îi părea rău de parcă, vorbind astfel despre Marguerite cu Nelly, ar fi comis o greşeală, o lipsă de delicateţe.

Cum stătea la tejghea cu un pahar de vin de Sancerre în mână, întorcându-se către strada însorită îşi zărise soţia pe trotuar, alături de o persoană cu vreo zece ani mai tânără, pe care o văzuse şi la piaţă. Înaintau încet amândouă, ca pentru a mai lungi conversaţia.

O fi vorbind acum şi Marguerite despre el?

Tocmai trecuse de cafenea când întorsese capul. Sigur îl descoperise, cu tot semiîntunericul din interior. Fiindcă vedea totul, ghicea totul, mai ales când venea vorba despre el şi, mai mult, despre ceva ce el încerca să îi ascundă.

— Ea e?

— Da.

— Care dintre cele două?

— Cea mai în vârstă. Cea cu rochie roz...

— Mereu se îmbracă aşa?

— Nu poartă decât culori deschise, uşor şterse...
— Te-a văzut...
— Aşa mi se pare şi mie...
— Te deranjează?
— Nu.
— Nu prea te cred... Nu ţi-e frică să te întorci acasă?
— Frică de ce?
— Vii şi mâine?
— Sigur...
— Noroc...

Numai că a doua zi nu mai trecuse pe la Nelly. Fiindcă se întâmplase ceva în casa de la capătul fundăturii. Pe la patru sunase cineva la uşă, ceea ce era un lucru foarte rar. Fără grabă, Marguerite, care părea că se aştepta, se dusese să deschidă.

— Ce mai faceţi, doamnă Martin?...

Era foarte brunetă, voinică, cu umeri laţi, ca de bărbat, şi o umbră de mustaţă

— Nu deranjez?

Femeia ştia că Emile se găsea în salon, doar în

cămaşă, citind o revistă. Ceea ce n-a împiedicat-o să o invite pe musafiră înăuntru. Bărbatul schiţase gestul de a se ridica şi a saluta. Doamna Martin ezitase, nu avusese încotro şi întinsese mâna, dar imediat fusese solicitată de gazdă.

— Luaţi loc aici, vă rog... Este cel mai confortabil fotoliu, cel preferat, după câte se spunea,

de mama... Am cunoscut-o atât de puţin!... Doriţi o ceaşcă de ceai?... Mai târziu?...

Doamna Martin îl privea curioasă, iar el era foarte încurcat. Totuşi, a pleca din încăpere însemna a pierde teren, aşa că rămăsese la locul lui, prefăcându-se că citeşte.

— Primesc rareori vizite, ştiţi... Mai mereu sunt singură. Sunteţi unul dintre puţinii mei musafiri...

Şi adăugă, urmărind privirea doamnei Martin:

— Nu-i daţi atenţie... L-am luat de bărbat mai mult din milă... Era văduv... Părea nefericit... Locuia vizavi, într-una dintre casele care vor fi demolate... Îl zărisem petrecându-şi zilele la fereastră...

L-am invitat o dată la o ceaşcă de ceai şi mi-a făcut o bună impresie... Acum îmi dau seama că se intimidase... Timid şi mincinos... Fiindcă n-am cunoscut în viaţa mea persoană mai falsă decât bărbatul acesta...

Poate că, în definitiv, nu e vina lui... Am descoperit mult prea târziu că nu seamănă cu un altul... De câte ori mi se adresa îmi spunea câte o grosolănie, aşa că l-am rugat să tacă...

— Deci, nu mai scoate niciun cuvânt în faţa dumneavoastră?

Aceeaşi curiozitate ca şi cea de ieri, a lui Nelly! Atâta doar că Marguerite se dovedise cu mult mai crudă, mai viciată decât fusese el în strada Feuillantines.

— De luni de zile...

— Niciun singur cuvânt?

— Niciunul... Uneori îmi aruncă nişte bilete făcute cocoloş, pe care însă nu le citesc...

— De ce?

— Fiindcă ştiu dinainte că nu sunt decât înjurături... Dovadă că nu e în toate minţile stă faptul că, atunci când i-a murit pisica, o maidaneză găsită nu ştiu pe unde, m-a acuzat că i-am otrăvit- o... Pe mine care o suportasem fără să spun un cuvânt, după ce că umbla prin toată casa şi, până şi nopţile, in dormitor... Se culca în pat cu el şi nu mă lăsa să dorm de tare ce sforăia...

Se uitase urât la el, cu o scânteie de triumf în ochi. Descoperise o nouă cale de a se răzbuna. Mâine-poimâine, această doamnă Martin va repeta povestea în toate magazinele din strada Saint- Jacques, pe unde va fi privit cu un amestec de reprobare şi milă.

— Ştiţi ce a făcut a doua zi?

— A doua zi după ce?

— După moartea pisicii... Vedeţi papagalul acela?

— Da... Ce frumos e!... Vorbeşte?...

— E mort...

— Mă şi miram cum de rămâne atâta vreme nemişcat...

— Era fiinţa cea mai inteligentă şi mai afectuoasă de pe faţa pământului... Dar bărbatul acesta era invidios... Fiindcă papagalul nu îl iubea...

Şi atunci, în timpul unei crize, întrucât nu ştiu cum altfel să-i spun, o adevărată criză de furie oarbă, i-a smuls toate penele din coadă şi i le-a pus într-o vază, în bătaie de joc...

Doamna Martin îşi exprimase dezaprobarea clătinând din cap şi uitându-se fără nicio reţinere la Bouin.

— Pare liniştit..., şoptise ca pentru a-l potoli.

— Pare... Prefer să nu îl vedeţi când îl apucă furiile... Dacă nu şi-ar fi vărsat turbarea pe bietul Coco, fără îndoială eu aş fi fost victima...

— Şi nu vă e frică?...

— Ştiţi, la vârsta mea...

În sinea ei, Marguerite jubila, iar el bănuia că pusese Ia punct scena de multă vreme. Însă tot nu voia să părăsească încăperea. Ar fi fost o dezertare.

— Mergeţi cu mine la bucătărie? Mai stăm şi acolo la taclale cât pregătesc ceaiul.

Cum doamna Martin nu avea niciun chef să rămână singură cu bărbatul care îi fusese astfel descris, se grăbise să îşi urmeze gazda. Le auzea vorbind în continuare cu jumătate de voce şi se întreba ce o mai fi inventând bătrâna.

De acum, orice i s-ar fi întâmplat nevestei, întreg cartierul l-ar fi indicat ca sigur vinovat. Păi, o persoană atât de fină, de blândă, de distinsă!... O femeie care locuise în aceeaşi casă încă de când se născuse şi al cărei prim soţ câştigase respectul tuturor!

De unde să se fi pricopsit cu bruta aia? Nu zice bine cine zice să rămână fiecare cu de-ai lui?

De unde o fi ieşit la iveală individul acela? Îl ştia cineva? I se cunoştea trecutul?

Se întorceau, Marguerite ducând platoul de argint pe care nu îl folosise niciodată.

— Două cuburi de zahăr?

— Vă rog...

— O bucăţică de prăjitură?... Am nişte amandine excelente...

— Tatăl dumneavoastră nu cumva făcea şi prăjituri?... Mi separe...

— Biscuiţii Doise, aveţi dreptate... E o poveste lungă... Încă o istorie care s-a sfârşit prost... Cam din aceleaşi motive... Tata a primit, de milă, într- unul dintre birourile sale, un om de nimic, un anume Sallenave... Nevasta îi era bolnavă, fiul refuza să se ducă la şcoală, nici el nu o ducea prea bine cu sănătatea... Pe scurt, vechea poveste... I-a încredinţat un post important... Apoi, când băiatul i s-a făcut mare, l-a angajat şi pe el... Puteţi crede ce vreţi, dar, după cincisprezece ani, tata era cel dat afară pe poarta propriei lui fabrici... Iar jumătate din scuarul care acum se demolează a trecut tot în mâinile acelor Sallenave... Tot au vândut... Acum se rad din temelie toate casele... În locul lor o să se ridice un imobil cu nu ştiu câte etaje, aşa că nici vorbă să mai vedem vreodată soarele... Şi încă asta ar fi bine, dacă nu cumva, cum afirmă unele

persoane, vor construi un service cu staţie de benzină chiar în faţa ferestrelor... Eu am refuzat toate ofertele care mi s-au făcut... dacă aş fi cedat, atunci, scuarul care poartă numele tatălui meu ar fi dispărut... Mai luaţi o prăjitură...

În timp ce nevasta îi vorbea cu un fel de înfierbântare, doamna Martin arunca ocheade când înspre Emile Bouin, când înspre papagal.

Simţea că în aerul casei aceleia plutea ceva anormal.

Din când în când se uita şi la Marguerite, aşa cum femeile ştiu să se privească între ele.

Dar, oare, nu se întreba care dintre ei doi era cel cu adevărat deranjat la creier? Nu cumva, oare, amândoi?

Capitolul 6

Rezista de patru zile, patru zile de haos, cu senzaţia că tot îl vor învinge. Era o conspiraţie făcută să-i cedeze nervii.

Niciodată, de când trăia în casa aceea, Marguerite nu ar fi invitat înăuntru o femeie atât de vulgară precum doamna Martin, pe care Emile o vedea ca pe o adevărată vrăjitoare a cartierului, cu privirile ei întunecate, buzele şi obrajii încărcaţi excesiv de fard roşu, îmbrăcată fără gust în rochia ei neagră, sub care i se ghicea corsetul.

Când ceasul bătea ora patru, apărea şi ea, ca în prima zi. Mai întâi îi auzea paşii în fundătură. Trecea apoi prin faţa primei ferestre, dispărea o secundă, apoi apărea în faţa celei de-a doua.

O clipă mai târziu răsuna soneria. Bărbatul rămânea nemişcat. Refuza să le cedeze teren, înţelegea că dacă ar fi făcut-o şi-ar fi pierdut puţin câte puţin spaţiul vital.

Planul era diabolic şi nu avea decât să îşi privească soţia pentru a fi convins de evidenta ei satisfacţie.

Ea se dusese să deschidă.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră că aţi mai trecut pe la mine...

— Mă bucură atât de mult să mai stăm şi noi de vorbă!... Nu întâlneşti în fiecare zi o femeie de

calitatea dumneavoastră... Ce căldură e azi!... Dar aici e răcoare... La mine în apartament te sufoci şi, în afară de asta, mai trebuie să şi suport tot timpul radioul vecinilor... Măcar de-ar avea şi ei gusturi bune... Nici vorbă!... Nu ascultă decât şansonete stupide...

— Intraţi, draga mea... Ceaiul e gata...

Îi aruncase o privire şi lui Bouin, ca de obicei aşezat în fotoliul lui, numai în cămaşă. Bărbatul rezistase. Avea tot dreptul să se afle acolo, îmbrăcat cum îi plăcea. Doar nu pe el venea să-l vadă. Nici măcar nu-l băgau în seamă. Sau, mai degrabă, îl tratau nici mai mult, nici mai puţin decât ca pe un animal domestic, ca pe papagalul împăiat din colivie, de exemplu.

— Sper că aţi dormit bine astă-noapte...

— Ştiţi, la vârsta mea nu prea mai dormi... Cum te bagi în pat, cum îţi vin în minte toate necazurile...

Fals! Rar se trezea în zori.

O privire de vrăjitoare către Emile.

— Neplăceri aţi mai avut?

— Ei, e mereu la fel... M-am obişnuit... Dacă n- aş avea nervii tari, de mult aş fi murit sau aş fi ajuns la azil...

Le ura pe amândouă. Fiindcă, în sfârşit, îndrăznea să recunoască, în sinea lui, că îşi ura nevasta. Care ceruse ajutor din afară. Lupta nu mai era egală. Cine ştie dacă nu avea să aducă de pe

stradă şi alte doamne Martin pentru a-l încercui cu o întreagă turmă de cotoroanţe.

Bouin bea prea mult. Şi nu pentru a-şi dărui micile momente de voluptuoasă somnolenţă. Simţea nevoia, ceas de ceas, de unul sau două pahare de vin pentru a-şi face curaj.

Nevasta îl urmărea. Degeaba încuia sticlele în dulapul a cărui cheie o ţinea tot timpul în buzunar, ea tot vedea câte aducea la masă dimineaţa şi nu avea cum să nu înţeleagă motivul drumurilor lui tot mai dese la bucătărie.

Cine ştie dacă nu povestea cui stătea să o asculte despre faptul că ajunsese un beţiv. Doamna Martin îi era martoră. Poate că, nereuşind să îi provoace moartea şi neîndrăznind să îl ucidă pur şi simplu, Marguerite îşi pusese în cap să îl interneze!

Lui Emile îi era frică. Chiar când nu vorbeau despre el, subiectul tot rămânea pe undeva, prin planul doi al dialogurilor lor punctate de suspine şi de priviri grăitoare.

— Nu s-ar putea zice, scumpă doamnă, că, deşi sunteţi atât de plină de calităţi, viaţa v-ar fi răsfăţat...

— Nu m-am plâns niciodată... Ce să fac, dac-aşa a vrut Dumnezeu...

— Din fericire, aveţi credinţa... Întotdeauna am spus că dacă ai un Dumnezeu...

— Mi-e milă de oamenii care nu cred în nimic... Ochii i se fixaseră asupra soţului.

— Dar, oare, aceştia nu se coboară singuri la rangul de animale?...

— Şi încă cum! Deşi animalele sunt inconştiente...

Ceaiul. Platoul de argint. Prăjiturelele. O dată se dusese şi el în bucătărie, luase sticla de vin roşu şi se pusese pe băut în faţa lor.

Fusese o greşeală ce nu trebuia repetată. Instinctul îl avertiza că nu putea duce la nimic bun.

Luase obiceiul de a merge, de mai multe ori pe zi, să bea câte ceva într-un mic bar-restaurant de vizavi de închisoare, unde mâncau şi inculpaţii care stăteau mai bine cu banii.

Acolo, puteai auzi patronul dând tot felul de comenzi, ca de pildă:

— Două cotlete de porc pentru Sucitu'... Cu mulţi cartofi şi salată...

— Cocoş în sos de vin pentru Notar...

Mai toţi arestaţii aveau porecle. Nimeni nu se mira cum de trăiau după gratii, între patru pereţi.

— Pe Ochilă l-au ţinut la infirmerie?...

— Nu, a ieşit ieri... Doctorul s-a prins că nu e mai bolnav nici ca mine, nici ca tine...

Bouin îşi bea paharul cu vin roşu la tejghea. Nu-l cunoşteau, aşa că erau cu ochii pe el.

— Nu sunteţi de prin cartier?...

— Ba da...

— Chiar că parcă v-am mai văzut...

— Locuiesc în scuarul Sebastien Doise...

Simţea nevoia să îşi explice prezenţa pe acolo, de parcă ar fi dat un examen la intrare. Invers decât la Nelly, aici era un dute-vino continuu, clienţi mulţi, inşi dubioşi, câteodată, care vorbeau în şoaptă, prin unghere, chemau patronul şi îi spuneau câte ceva la ureche.

— Nu cumva sunteţi soţul bătrânei aceleia ţicnite?

Confirmase printr-un semn, ca şi când doar despre Marguerite ar fi putut fi vorba.

— De ce n-a vândut?

— Ce să vândă?

— Casele, ce naiba... Era vorba să se desfiinţeze fundătura ca să se facă un bloc enorm... I s-a oferit o avere pe magherniţele alea, dar din cauza încăpăţânării ei a trebuit să fie schimbate toate planurile...

A trecut şi pe la Nelly, dar nu i-a mai propus să intre în bucătărie. Aceasta înţelesese imediat că era deprimat.

— E de rău?

— Fac amândouă tot ce pot ca să mă pună jos... Doamna Martin asta e o... e o...

— E o brunetă destul de voinică, cu pleoapele umplute de negru?

— Da...

— Cea care ieri-alaltăieri era cu nevastă-ta?... Cu vreo doi ani în urmă ghicea-n cărţi... Nu ştiu ce s-a întâmplat, dar a intrat pe fir şi poliţia... Acum,

nu prea mai face nimic... S-ar părea că are ceva bani puşi deoparte...

— Nu mai pot să le suport...

— Atunci, de ce stai cu ele?

— Fiindcă, dacă aş ieşi din cameră, sigur că ar lua-o ca pe o victorie a lor...

— Ce ciudat eşti... Uneori aş jura că te şi distrează povestea asta... Eşti convins că nu ţi-ar lipsi nevasta?...

— O urăsc...

— Bea-ţi paharul şi încearcă să te gândeşti la altceva, la natură, la păsărele...

— Eu vorbesc serios şi tu...

— Şi eu...

Mai era şi mirosul: doamna Martin dădea pe ea tone de parfum ieftin, care se impregnase în întreg salonul. Marguerite, care nu suporta parfumurile în general, nu spunea o vorbă, ceea ce demonstra o anumită complicitate între ele.

Încă i se mai întâmpla să îşi urmărească soţia când mergea la cumpărături. Ea nu se mai mulţumea doar cu a se vedea cu doamna Martin după-amiezile, ci, ca din întâmplare, o întâlnea şi la băcănia italienească ori la măcelar, unde stăteau împreună la rând.

A cincea dimineaţă, Bouin nu mai rezistase şi, intrând la Nelly, aceasta înţelesese că nu mai venise doar pentru a bea un pahar sau două, nici pentru a trece puţin în bucătărie.

— Bătrâne, s-ar zice că s-a cam împuţit treaba... Ce ţi-au mai făcut?...

— Trebuie să îţi vorbesc...

Jenat, nu-i prea venea să intre-n miezul problemei.

— Înţelegi, un bărbat are totuşi mândria lui... Râdea în sinea ei. Cunoştea ea mai bine decât el bărbaţii şi ştia, din experienţă, că, atunci când vorbesc despre onoarea lor, lucrurile merg cât se poate de prost.

— Dă-mi ceva de băut...

— E al patrulea pahar!...

— Acum începi şi tu?...

— Ce vrei să spui?

— Că, oricum, tot îmi numără nevastă-mea paharele... De dimineaţa până seara stă cu ochii pe mine... E mai rău decât pe vremea când eram copil mic şi mergeam de-a buşilea... Când mă întorc acasă, face ce face şi trece pe lângă mine mirosindu-mă... Baia a ajuns singurul loc în care mă pot închide de unul singur...

— Emile, săracul de tine!...

Nelly nu lua nimic în tragic. Din punctul ei de vedere, toate aceste poveşti conjugale erau toate la fel.

— Ei... Parcă ajunseseşi la mândria aia a ta...

— Câte camere ai sus?

Femeia se încruntase, neaşteptându-se la o asemenea întrebare.

— Două, dar, de ce?

El continuase, ruşinat, în şoaptă:

— Sunt totuşi un bătrân cumsecade, ştiu eu... Nu vreau să-ţi propun să trăim împreună ca nişte...

— Ca doi amanţi, asta ai vrut să zici? Află, băiete, că, în primul rând, nu am putut dormi în viaţa mea alături de un bărbat... Chestie de piele, de miros... Să faci dragoste pe fugă, de acord... Dar să transpiri umăr la umăr, să te loveşti de o mână sau de un picior când numai la aşa ceva nu te aşteptai, ei bine, nu!... Am încercat, la început, cu Theo... Doar era soţul meu... Pe la primărie trecusem din cauza amănuntelor băneşti ale afacerii...

După câteva zile l-am rugat să se ducă să mai cumpere un pat... Dormea în camera din spate... Cu toate acestea, ne-am iubit...

— Ştia că îl înşelai?

— Ce vrei să spui?

— Nimic... Iartă-mă... Mă gândeam să-ţi devin un fel de chiriaş... Aş plăti... Tu ai stabili cât... Şi nici nu te-aş deranja... N-aş încurca pe nimeni...

— Şi-ar trebui să-ţi gătesc?

— Poate... Mi-ar plăcea... Dar, dacă trebuie, pot mânca şi în oraş...

— Cât timp?

— Habar n-am... Poate pentru totdeauna...

— Chiar în halul ăsta te chinuieşte baba?... Nelly rămăsese pe gânduri.

— Cât ai fi dispus să plăteşti?

— Nici nu mai contează, în starea în care am ajuns... Am o pensie bună de la primărie... Şi nişte economii...

— N-o să te fâţâi toată ziua prin cafenea?... Nu prea le-ar plăcea clienţilor, pricepi tu...

— Pricep, pricep... O să fac cum vrei tu...

— Şi dacă-mi mai vin şi mie nişte prieteni?...

Emile se uitase spre uşa bucătăriei.

— Treaba ta...

— Nu o să fii gelos?...

— De ce-aş fi gelos?

— Nu e chiar frumos ce spui...

— Aşa e...

— Lasă-mi ceva timp, să mă mai gândesc...

— Cât timp?...

— Să zicem până mâine dimineaţă, când treci din nou...

— Nu s-ar putea până astăzi?

— Chiar aşa ai ajuns?...

Nu i-a răspuns, dar părea la capătul puterilor, iar privirile îi erau rugătoare.

— Bine! Treci peste o jumătate de oră...

— Cât îţi datorez?...

— Lasă că îţi deschid imediat un cont...

Cum făcea cu obişnuiţii localului, îi trecuse şi lui consumaţia într-un carnet.

— La ce oră te scoli?...

— La şase... Dar mă pot trezi la orice oră... Aş putea băga la loc lăzile de gunoi, ridica obloanele,

mătura prin cafenea... Sunt obişnuit...

— Du-te şi te plimbă puţin...

O ascultase mai speriat decât îşi amintea să fi fost vreodată. În ochii lui, acesta era unicul colac de salvare. La Nelly nu avea să se mai gândească nici la Marguerite, nici la doamna Martin, nici la toate ameninţările care îl apăsau în casa aceea din fundătură.

Nelly îl înţelegea. Cum înţelegea pe toată lumea. Nu avea prejudecăţi şi nu vedea decât latura bună a oamenilor şi a evenimentelor.

Dormitoarele erau la mezanin şi, de pe trotuarul de vizavi, li se puteau zări ferestrele ca nişte semiluni. Probabil că aveau tavanele joase şi, de acolo, fără îndoială se auzeau toate zgomotele din cafenea şi din bucătărie.

Nu era acesta refugiul ideal? Aproape că s-ar fi putut crede iarăşi alături de Angele. Nimeni nu îl va mai spiona. Va ieşi când va avea chef, fără a mai trebui să se tot întoarcă pentru a şti dacă e urmărit ori nu.

Scorpiile acelea două nu îl vor mai putea jigni chiar cu el de faţă, nu îi vor mai putea pândi reacţiile pentru a le folosi cine ştie când împotriva lui.

Înconjurase întreg grupul de clădiri mai întâi într-un sens, apoi în celălalt, uitându-se des la ceas, apoi, în sfârşit, intrase în cafeneaua întunecoasă şi rece.

La tejghea se afla un client, un muncitor cu haina murdară de ipsos. Şi figura îi era acoperită de ipsos, mai ales genele şi sprâncenele, făcându-l să semene cu un Pierrot din spectacolele de bâlci.

Se temuse să nu îi deranjeze. Nu era momentul să o supere pe Nelly. Lăsase să treacă un timp şi, când era pe punctul de a ieşi din nou, femeia îl făcuse să înţeleagă că nu era unul dintre clienţii bucătăriei.

— Ce iei?

— Un pahar de vin, ca de obicei...

— Mic sau mare?...

— Mare...

O şmecherie, în definitiv. Doar avea şaptezeci şi unu de ani şi nu trebuia să mai dea socoteală nimănui. De ce tot cerea unul mic, când ştia foarte bine că urma să îi pună unul mare?

— Mai avem cam o săptămână de lucru pe- aici..., continuase bărbatul cu faţă de Pierrot. Nu e rău... Suntem trei în echipă şi ne înţelegem bine... Pot să iau o sticlă-ntreagă, să le duc şi celorlalţi?...

— Tot din acesta?

Patroana plecă să mai scoată vin din pivniţă, dispărând încet, încet prin trapa pe care o deschisese.

Theo avusese o viaţă destul de frumoasă, chiar dacă o sfârşise rău, fiindcă murise tânăr, la şaizeci şi doi sau şaizeci şi trei de ani.

— Mulţumesc, domniţă...

Zidarul nu se putuse abţine să nu îşi lase privirea să alunece peste pieptul ei revărsat. Dacă ar mai fi avut măcar o săptămână de lucru în cartier, fără îndoială ar fi profitat şi el cum o mai făcuseră şi atâţia alţii. Avea părul blond deschis, abia de împlinise treizeci de ani şi ochii îi erau surâzători.

— Ei?...

— Bine, să-ncercăm...

— Când pot veni?...

— Când vrei... Am nevoie doar de puţin timp ca să fac patul... De când a murit Theo, nu a mai dormit nimeni în el...

Nu a întrebat-o cât o să fie chiria.

— O să-mi aduc valiza imediat după masă...

— Sper că nu ai de gând să treci la o mutare în toată regula...

Era atât de liniştit încât, pe stradă, simţise nevoia să fluiere. Pentru el, asta însemna descătuşarea şi se întreba cum de nu se gândise mai de mult la Nelly.

Intrând în casă, ochii îi sclipeau răutăcioşi. Marguerite urma să trăiască surpriza vieţii ei. Victima avea să-i scape.

Se va trezi singură, fără să mai aibă pe cine spiona, iar el încerca să ghicească dialogul celor două femei, după-amiază, în jurul ceştilor de ceai.

— Şi a luat totul?, ar fi întrebat vipera aia de doamnă Martin.

— Nu. Doar o valiză mare...

— O fi plecat într-o călătorie?... Poate are pe cineva bolnav sau i-a murit cineva în provincie...

— Nu are familie... Nu primeşte scrisori, ci doar prospecte...

— Cum arăta?...

— Sfidător...

— Sunt convinsă c-o să se întoarcă...

— Credeţi?...

— Nu l-aţi urmărit?...

Ar fi roşit, probabil, fiindcă îl urmărise fără doar şi poate. Îi jucase el un renghi de zile mari, dovadă că îşi regăsise echilibrul.

Valiza era destul de grea. O cărase în spate până în piaţa Saint-Jacques, unde se găseau în permanenţă două sau trei taxiuri.

Marguerite nu se ascunsese, mergând cam la zece metri în urma lui şi, când Emile se întorsese, putuse citi totala confuzie pe chipul ei.

— O să vezi tu, bătrâno...

Fără să îşi fi luat măsuri de precauţie, plecând în grabă, femeia îşi uitase acasă geanta. În consecinţă, nu avea la ea niciun ban. Bărbatul i se urcase în primul taxi şi-i ceruse şoferului:

— La Gara de Est...

Gara de unde, în 1914, plecase pe front.

Ea rămăsese acolo, la marginea trotuarului, îmbrăcată în mov, fără a-şi crede ochilor. Ajunşi la Lion de Belfort, Bouin se aplecase către taximetrist.

— Mergeţi câteva minute în ce direcţie doriţi...

O să vă spun eu, apoi, pe unde să o luaţi...

— Şi Gara de Est?

— Mi-am schimbat ţinta...

— Dumneavoastră plătiţi...

În sfârşit, după ce calculase că Marguerite avusese timp să se întoarcă acasă, dăduse noua adresă:

— La colţul străzii Feuillantines...

— Care dintre colţuri?

— Oricare...

Soarele fierbinte, strălucitor, îşi trimitea razele vertical. Parisul mirosea bine. De ani de zile nu mai respirase ca acum miasmele oraşului.

Ce farsă-i jucase!... În sfârşit avea să înţeleagă că el nu era un animal de companie pe care-l cumperi şi-l dresezi cum îţi vine. De acum o să mănânce singură la masă, singură în bucătărie, singură în toată casa, cu figura aceea de om căruia nu îi e foame, care nu are niciodată poftă de mâncare.

Un spirit pur, plutind pe deasupra împrejurărilor vulgare!

— Ai şi apărut?... Parcă spuseseşi...

Nelly mânca singură, dar vizibil cu poftă.

— Las valiza şi plec... N-am mai avut răbdare să aştept şi să mai mănânc o dată faţă-n faţă cu ea... Mă duc la restaurant...

După o ezitare, femeia îi propusese să împartă
ce gătise, nişte cârnăciori apetisanţi de Toulouse pe

varză roşie, umflaţi, suculenţi, răspândind o aromă plăcută de usturoi.

Deşi ar fi preferat să nu creeze un precedent.
Era o persoană practică, evident cu picioarele pe pământ. Şi cunoştea prea bine bărbaţii. Dacă se înţelegea atât de bine cu ei, era fiindcă nu le cerea mai mult decât puteau ei da.

— Poftă bună...

— Şi ţie...

Îi zâmbise recunoscător şi se îndepărtase întinerit.

Toată viaţa îşi născocise, uneori fără să îşi dea seama, succesive obişnuinţe sau feluri de a-şi folosi timpul, mai mult ori mai puţin riguroase.

Era nevoie de săptămâni, de luni sau de ani pentru a face loc, fără nicio motivaţie aparentă, unui alt ritm, altor reguli, altor orare sau altor deprinderi.

Mai întâi fusese viaţa alături de părinţii lui, în copilărie şi adolescenţă, apoi în prima parte a căsătoriei cu Angele, o viaţă în patru nu de fiecare dată plăcută, fiindcă mama sa suporta cu greu prezenţa nurorii. Cât despre tatăl lui, acesta, fie prudent, fie resemnat, evita să intervină.

Mama i se arăta în special strictă când era vorba despre ora mesei şi, când gătea, nu suporta să vadă pe nimeni prin preajmă.

— Du-te să te plimbi... Asta e mai degrabă pentru vârsta ta... Şi m-ar bucura mai mult decât să mi te tot încurci printre picioare...

În consecinţă, viaţa lor avea loc mai mult în afara casei. Mergeau şi iar mergeau. Bulevardele de pe malul apei le erau familiare, de la Charenton până la Pont-Neuf, şi li se întâmpla să bată împrejurimile până târziu, în noapte.

Când îşi închiriaseră apartamentul de deasupra cafenelei, mâncaseră de multe ori la restaurant, fie pentru că Angele se culca la loc după ce el pleca la muncă, fie pentru că îşi doreau câte un fel de mâncare mai deosebit. Îi distra să descopere bistrouri simpatice şi ieftine, în care clienţii îşi aveau, în nişte rafturi, chiar şi şervetele fiecăruia.

Astfel notaseră perioada Melanie, de la Halle aux Vins, perioada Pére Charles, de pe strada Saint- Louis-en-L'Ile, dar şi altele, fiecare cu aromele şi culorile ei, diferite de celelalte.

La fel se întâmpla şi duminicile. Într-o primăvară, Emile îşi cumpărase o motocicletă cu care se duseseră în pădurea Fontainebleau, însă, după ce scăpaseră cu mare noroc dintr-un accident, lui Angele i se făcuse frică de vehiculul pe două roţi, şi, în consecinţă, îl vânduseră.

Doi ani fuseseră obişnuiţi ai trenului de Lagny, ajungând să cunoască toate colţişoarele regiunii.

Dansaseră în toate cârciumioarele de la ţară, pierdute în vegetaţie. El se apucase de pescuit, iar nevasta încercase şi ea să îl imite.

Urmase spitalul, unde ajungea mai devreme, se aşeza pe câte o bancă şi parcurgea ziarul de seară,

înjurând când soneria anunţa ora de vizită, înainte de a fi apucat să citească toate titlurile.

Văduvia, apoi, viaţa solitară în fundătură, romanele devorate lângă fereastră, ţipetele bebeluşului de la parter, partidele de belotă, de după-amiaza, de la cafeneaua din Denfert- Rochereau...

Marguerite...

Acum intrase într-un nou univers în care căuta să se integreze, supraveghindu-şi comportamentul şi gesturile.

Numai dormitorul lui Nelly dădea spre stradă. Prin fereastra lui nu vedea decât o altă fereastră cu geamurile atât de murdare încât nu avea cum ghici,

ce se afla în spatele ei. Undeva, într-un atelier invizibil, un ciocan izbea în metal conform unui ritm lent, regulat. I se întâmpla să numere loviturile, aşteptând binefăcătoarea pauză.

Nu se plângea. Era fericit că scăpase de atmosfera din fundătură.

— Ce faci toată ziua?

— Mă plimb, citesc...

— Dacă nu e destulă lumină la tine în cameră, poţi să stai la mine, lângă fereastră, cu condiţia să nu fumezi împuţitele alea de trabucuri ale tale...

Pe ea nu îi era ciudă, cum îi fusese pe Marguerite.

— Nu îţi cer altceva decât să mă laşi să îţi dau o mână de ajutor...

— Mai vedem...

După expresia feţei, ghicea că nu se felicita pentru momentul în care acceptase să îl primească.

— Mă rog... Eşti şi tu un ciudat...

Printr-un chilipir, îşi cumpărase nişte cărţi ieftine, cinci sau şase, o adevărată provizie.

Pentru întâia oară după schimbarea domiciliului, se întorsese la cafeneaua din piaţa Denfert-Rochereau. Patronul îl recunoscuse.

— Ia te uită!... Dumneavoastră sunteţi!... Aţi fost bolnav?

Îl privea grijuliu, de parcă Bouin nu ar fi arătat prea bine. Nu e vorbă, slăbise mult în ultima perioadă, şi asta se vedea mai ales pe gât. Gulerul

cămăşilor, desfăcut, descoperea mărul lui Adam, scos în relief, cu pielea atârnând de o parte şi de alta.

Se uitase către masa de lângă geam, unde prietenii, lui obişnuiau să joace cărţi.

— Căutaţi veteranii?... Uriaşul Deşire a murit acum un an, Colonelul, cum îi ziceaţi, deşi nu era decât sergent-major...

— Ce-a avut?

— I s-a făcut rău pe stradă... iar cel mic şi gras... Staţi un pic... Îmi stă numele pe limbă... Loireau?... Voiron?... Cel care a avut papetărie la Porte d'Orleans... Nu contează... S-a întors la el în sat, în Dordogne, unde îşi avea familia... Cu ceilalţi nu ştiu ce s-a mai întâmplat... E un dute-vino... Ce luaţi?

— Un pahar de Bordeaux roşu...

— Joseph!... Un Bordeaux roşu... Şi ce mai faceţi?... Sunteţi mulţumit?... Lucrurile merg cum vă doriţi?...

— Nu mă plâng...

— Parcă, soţia v-a murit?... După un accident... Vedeţi ce bine îmi ţin minte clienţii?... Le mai uit câteodată numele, dar am memoria fizionomiilor... Tot aici, în cartier, locuiţi?...

— Aproape de piaţa Saint-Jacques...

— Nu cumva dumneavoastră?... Ba da, sigur că da!... V-aţi căsătorit cu proprietăreasa întregului scuar...

— Numai al unui rând de case..., îl corectase.

— Oricum, e o mică avere... Peste drum se ridică un imobil nou, nu-i aşa?

— Nu încă... Nu au început lucrările... Unii dintre locatari nu se mută decât luna viitoare...

— Căutaţi parteneri pentru o partidă?...

— Nu neapărat...

Nu cunoştea jucătorii care luaseră locul celor de altădată. Erau mai tineri.

— Sunt jucători de bridge. Stau până la opt seara... Pasionaţii de belotă sosesc pe la patru...

Se întorsese pe strada Feuillantines făcând un ocol lung, pentru a trece prin parcul Montsouris. Ar fi trebuit să o ia şi pe strada Sânte pentru a vedea de departe casa din capătul fundăturii, dar renunţase la ideea ridicolă.

Intrase pe culoarul locatarilor şi întredeschisese uşa de la bucătărie pentru a anunţa:

— Urc...

Se arăta întotdeauna discret. Abia sosit, se temea ca prezenţa lui să nu plictisească, aşa că parcă trăia în vârful picioarelor. Citea, ieşea câteva clipe pentru a fuma un trabuc, urca la loc şi privea oamenii care treceau pe stradă.

Îi plăcea mirosul din dormitorul lui Nelly, un miros destul de puternic, care îi amintea de scurtele clipe pe care le petreceau amândoi în bucătărie.

Pe la şapte cobora iarăşi pentru a se duce să ia

masa. Ea stătea în spatele tejghelei, în faţa a vreo şase clienţi. Mânca în timp ce îşi citea ziarul, închipuindu-şi-o pe Marguerite singură, în bucătărie, dacă nu cumva o mai invita pe doamna Martin.

I-ar fi plăcut să se poată ascunde pe undeva la sosirea acesteia, după-amiaza, când ceasul anunţa ora patru.

— Bună soluţie!..., ar fi suspinat Marguerite.

— Mie mi se pare că a procedat ruşinos, după tot ce aţi făcut pentru el... Când mă gândesc că l-aţi adunat de pe străzi ca pe o pisică maidaneză...

Dacă doamna Martin aşa spusese, greşise, fiindcă era de preferat să nu se pronunţe cuvântul pisică în casa aceea. Dar poate că o fi zis câine...

— Nu vă temeţi că, în starea în care este...

— Teamă de ce?...

— Nu ştiu... Un bărbat care nu mai este în toate minţile...

O fi auzit când îi ceruse taximetristului să îl ducă la Gara de Est? Dacă da, acum s-o fi întrebând în ce direcţie ar fi putut pleca. Fiindcă, la drept vorbind, el nu cunoştea pe nimeni spre est, nici în suburbii, nici în oraşele mai îndepărtate. Fusese nevoie de războiul din 1914 ca să ia o dată trenul din gara aceea. Mai târziu, cu Angele, nu merseseră niciodată cu trenul mai departe de Lagny.

La întoarcere a găsit-o pe Nelly mâncând pe un colţ de masă.

— Ai gustat ceva bun?

— Un antricot cu cartofi prăjiţi...

— Mor după cartofii prăjiţi, dar nu fac niciodată, fiindcă nu le place clienţilor mirosul... Doar duminica, de câte ori mă hotărăsc să mai plec de acasă, îmi mai iau o porţie...

— Şi când rămâi, ce faci?

— Dorm... Ascult radioul... Citesc, dar nu prea mult, fiindcă nu mă pasionează cărţile... Mereu aceleaşi poveşti şi nimic adevărat în ele...

— La cât închizi?

— Când mi se face somn... Seara nu prea vine nimeni... Doar aşa, câte un client, din când în când... Un păhărel la botul calului... Pică bine, ţinând cont că tot nu am ce face...

— Gata, te las...

— De ce?

— Mă tem să nu te deranjez... Doar ţi-am promis...

— La drept vorbind, eşti un timid... N-aş fi crezut... Nu cumva ai fost să dai târcoale aşa, ca din întâmplare, prin strada Sânte?

— Niciodată! De ce aş fi făcut-o?

— Habar n-am... Poate ca să-ţi vezi nevasta şi să afli cum a încasat lovitura... Chiar vrei să-ţi spun?... Aveţi tot atâta nevoie unul de altul ca doi tineri căsătoriţi... Hai, lasă protestele... O să vezi... Nu-ţi dau nici cincisprezece zile până o să te întorci la ea...

— Mai bine... Nici nu mai ştiu... Nu contează...

— Să zicem că mă înşel... Uite: cât spăl vasele poţi să duci pubelele pe trotuar. Le găseşti în curte, la capătul culoarului. Cele care au un cerc roşu. Fiecare locatar are culoarea sau iniţialele lui, altfel nu le-am mai deosebi şi ar duce fiecare în cârcă mizeriile celorlalţi.

Ea îşi citise jurnalul, întreruptă de două ori de câte un client, şi, de fiecare dată, Emile se îndepărtase, în cazul în care ar fi fost nevoie de bucătărie.

— Ia zi, ai de gând să tot intri şi să tot ieşi ca omuleţii din barometrele suedeze?... Ce-ţi închipui?... Că-mi fac curul cadou tuturor clienţilor?... Bine... N-oi fi tu singurul, or mai fi şi alţii... Dar, cum o fac pentru că aşa-mi place, am tot dreptul să aleg...

Au urcat pe la zece seara. De data aceasta, el închisese obloanele.

— Şi dincolo te culcai devreme?

— Da... dacă nu era ceva interesant la televizor...

— Televizor nu am... Costă scump...

Îşi jurase, în sine, că se va duce să îi cumpere unul mâine. Seara ar fi plăcut să urmărească emisiunile alături de ea.

Fără să îşi fi dat seama, reconstruia un fel de mică lume destul de asemănătoare celei din care tocmai fugise.

— Nici cadă nu am, numai duş... Se intră pe uşa asta... Vara, apa nu e încălzită... Nu e vorbă, nici nu aş avea nevoie de apă caldă...

Îşi scosese rochia peste cap. Uşa dintre ei rămăsese deschisă. Renunţase şi el la haină, la cravată şi apoi aşteptase, ezitând dacă să se dezbrace mai departe sau nu.

— În după-amiaza asta ce ai făcut?

— Am băut ceva în piaţa Denfert-Rochereau... Într-o cafenea unde jucam cărţi pe vremuri... Însă nu mi-a mai rămas niciun prieten pe acolo. Iar pe cei noi nu-i ştiu...

— Şi după?

— Am mers în parcul Montsouris şi am. stat pe o bancă...

— Şi te-ai uitat cum se joacă copiii? Râdea

de el.

— ...Ori ai aruncat pâine la păsărele?

— De ce râzi?

— Habar n-am... Viaţa e ciudată... Nu ţi se pare?... Uite! în clipa asta te-ai făcut mic, mic ca să nu cumva să închid uşa înainte de a fi complet dezbrăcată... Îmi ştii tu bine bucile, da-n curul gol nu m-ai văzut niciodată... Hai, recunoaşte!

— Da... Mă gândeam mult la asta, seara...

— Încercând să adormi în camera neveste-tii!... Bine, dacă îţi face plăcere, vom inaugura şederea ta aici făcând dragoste... Dar nu la mine-n pat şi nici în dormitor... La tine...

Odată goală puşcă, începuse să se învârtească prin dormitor fără nicio ruşine, aranjându-şi lucrurile la locul lor.

— Ei?

— Da..., şoptise bărbatul.

— Aşa rămâi?

Pantalonii şi cămaşa nu şi le scosese.

— Aş prefera...

Nu îndrăznea să se dezbrace mai mult. La rigoare, faţa mai putea da o iluzie, însă trupul îi era slăbit, îmbătrânit, şi se temea să nu observe în ochii ei sclipiri de milă ori de batjocură.

— Cum vrei să stau?

Deşi acum aveau şi pat, o făcuseră tot ca jos,

în spatele uşii.

— Bine! Acum închid uşa şi mă culc. Noapte bună...

Ironică, îl sărutase pe frunte şi se retrăsese în camera ei, unde o auzise întinzându-se în pat.

Ziua următoare se desfăşurase aproape la fel, cu diferenţa că, seara, televizorul era deja instalat în bucătărie. Drept mulţumire, la apariţia aparatului, Nelly remarcase:

— Nu eşti prost deloc...

— De ce?

— De-aia... Asta te va ajuta să îţi treci serile... Vă uitaţi amândoi la televizor, tu şi baba ta?

— Da...

— Şi cu cea dinainte?

— Nu aveam pe vremea aia...

Duminică rămăsese în pat până la unsprezece, când ea deschisese uşa căscând.

— Nu ai ieşit pe nicăieri?

— Am aşteptat să te trezeşti pentru a te invita să mâncăm împreună într-un restaurant; poate la Paris sau în împrejurimi, unde vrei tu...

— Chiar atât eşti de bogat?

— Mi-ar face plăcere... Aşa ai putea mânca şi tu cartofi prăjiţi...

— Atunci, ce-ai zice de Saint-Cloud? Era pe- acolo un fel de terasă cu bolţi de verdeaţă, chiar la marginea apei. Am fost o dată cu Theo... Mă întreb dacă o mai fi existând...

Luaseră metroul. Era pentru prima oară când o vedea în afara cafenelei, îmbrăcată într-o rochie de stambă şi cu ciorapi albi. Căutaseră pe malul Senei localul până îl găsiseră, dar aşteptaseră un ceas până să se elibereze o masă.

— Ştii câţi ani aveam când am venit întâia oară aici?

— Douăzeci?

— Optsprezece... Aşa... Făceam încă trotuarul pe bulevardul Sevastopol... Theo m-a luat cum ar fi putut-o face cu oricare alta... Doar eram trei prietene în acelaşi colţ de stradă, aşa că, pe întuneric, a ales la întâmplare... După ce-am făcut- o, nu a plecat imediat... A început să mă întrebe tot felul de lucruri... Nu-mi plăcea deloc treaba... E plină lumea de tipi care nu plătesc o fată decât pentru ca aceasta să le povestească viaţa ei. Alţii îţi tot plâng pe umăr la auzul unor asemenea nenorociri... S-a întors, m-a invitat să mâncăm împreună şi m-a adus aici, dar ştii cum? În taxi, te rog frumos!... N-am mai avut nicio îndoială că de atunci în trei luni o să mă mărit cu el... Nu e tare? Iar astăzi mă găsesc în acelaşi loc, cu tine la masă...

Nu mai continuase. Lui i-ar fi plăcut să ştie ce era ea gata să spună, mai departe, dar nu îndrăznise să insiste.

La întoarcere, după ce se mai plimbaseră pe malul Senei şi se uitaseră la şlepuri, ea îi declarase:

— Bine! Aşa, în mod excepțional, poți să

mănânci cu mine. Duminica seara mă mulţumesc cu jambon şi brânză...

Se uitaseră la televizor. Cum nu pricepea episodul, fiindcă nu văzuse serialul, el i-a spus toată povestea. Urcaseră pe la unsprezece şi intraseră, imediat, fiecare în camera lui.

— Abia aştept să mă bag în pat... Pun pariu că am făcut insolaţie... Dacă ies din casă aşa de rar...

Luni dimineaţă îi făcuse surpriza de a mătura pe jos, de a face ordine în bucătărie şi de a pregăti şi cafeaua până ca ea să coboare. Se comporta cam ca un câine care îşi găsise un nou stăpân şi făcea tot posibilul să îi placă.

Îi era frică să nu fie aruncat în stradă, bănuind că entuziasmul lui Nelly poate să nu fie chiar de lungă durată.

Aceasta îl suporta, găsind situaţia amuzantă. Dar cât timp, oare? Aşa că se făcea mic, oferea cele mai mărunte servicii şi se grăbea să dispară de câte ori nu mai era nevoie de el.

Se întorcea iar şi iar în parcul Montsouris unde, într-adevăr, se uita cum se jucau copiii. El nu avea. Cu prietenii sau, mai degrabă, cu tovarăşii lui
se întâlnea la cafenea, mai rar la ei acasă, şi atunci seara târziu, când copiii acestora dormeau.

Drept pentru care îi privea uimit ca şi cum, abia după ce trecuse de şaptezeci de ani, descoperea copilăria. Ceea ce îl mira cel mai tare erau cuvintele

murdare pe care aceştia şi le aruncau peste capetele

mamelor, care nici nu-i băgau în seamă.

Aşa o fi făcut şi generaţia lui în copilărie? La treisprezece ani nu ar fi îndrăznit să îi mărturisească mamei că aflase de la colegi cum se nasc bebeluşii.

Stai drept... Nu-ţi mai băga degetul în nas... Mănâncă frumos... Pe unde-ai mai umblat de-ai adunat tot noroiul ăsta?... Şterge-te pe picioare...

Dacă ar fi făcut copii, acum ar fi fost căsătoriţi şi ar fi avut, la rândul lor, copii...

Ar fi fost mai fericit, Bouin, în cazul acela? Dar ce, era nefericit? Să fi fost vreodată în viaţă nefericit?

Nu cumva cât locuise în scuarul Sebastien Doise? Evident. Existase şi perioada aceea... Fusese îngrozitor de îngrijorat, mai ales după povestea cu pisica. Soţia îl ura. Şi el o ura. Pe unul dintre bilete, într-o zi când o văzuse apăsându-şi neîncetat mâna pe piept ca şi când inima urma să înceteze să-i mai bată, el îi scrisese:

Poţi să crăpi!

Chiar aşa şi gândea? Oricum, era răspunsul la răutăţile ei. Căci inventa unele mai subtile decât ale lui şi aranja lucrurile diabolic, în aşa fel încât orice vină să poată fi pusă pe socoteala lui.

Doar se stabilise o dată pentru totdeauna că el era un monstru, iar ea, o victimă nevinovată...

La ce bun însă să se mai gândească la asta? Doar scăpase. Era liber. Îi plăcea micuţa cafenea cu

dalele ei roşii, cu bucătăria care mirosea atât de bine, cu cele două dormitoare şi cu locul lui, din timpul zilei, de la fereastra boltită ca o semilună. Era atât de bine să o vadă pe Nelly dimineaţa, deschizând uşa abia mişcându-se de somn, în cămaşa ei mototolită, şi seara, când lăsa uşa deschisă cât timp se dezbrăca.

— Pot cumpăra de la tine nişte Bordeaux roşu?... Mi se mai întâmplă, cât stau sus, să am chef de un pahar şi nu aş vrea să te mai deranjez...

— Din cel la sticlă, de un franc paharul?...

— Da...

— Mă duc imediat să caut în pivniţă...

Uite-aşa! Existenţa i se organiza. Îşi găsise un nou colţişor al lui.

Capitolul 7

Totul ţinuse ceva mai mult de o săptămână, mai precis zece zile, dacă punem la socoteală şi cele două duminici, cea de la Saint-Cloud şi cealaltă, cu furtuna, pe care o petrecuseră învârtindu-se între parter şi etaj, pentru a se opri, până la urmă, posaci şi fără chef, în faţa televizorului.

Mai târziu, cu siguranţă îi venea greu să admită că viaţa lui alături de Nelly fusese atât de scurtă, fiindcă aceasta, în mintea lui, se aşezase în galeria de femei alături de care trăise multă vreme: mama sa, Angele, Marguerite.

Până la urmă o să o confunde şi pe ea cu celelalte.

Era greu de explicat ce se întâmplase. Îşi amintea cuvinte, atitudini, fraze, dar mai ales priviri şi, în special, reacţia lui faţă de acele priviri, însă nu îşi mai dădea seama dacă era vorba despre amintirea inconştientă a cutăreia sau cutăreia dintre perioadele existenţei sale.

Într-o dimineaţă, pe la ora zece, tocmai îşi citea ziarul lângă fereastra boltită de la mezanin.

Cumpăra mai multe jurnale decât în mod obişnuit, fiindcă încă îi lipsea curajul de a începe un roman de proporţii. Cu fiecare nouă carte trebuia să parcurgă un număr de pagini până să se familiarizeze cu personajele, să le recunoască după

nume, fiind deseori obligat să se întoarcă pentru a relua anumite fragmente.

Acum număra mai multe ore goale decât în scuarul Sebastien Doise, întrucât îşi impusese să nu o deranjeze pe Nelly în perioada în care puteau apărea clienţi. De plimbat, se plimba mult, dar tot nu reuşea să îşi umple toate zilele. Continua să meargă să se aşeze pe câte o bancă din parcul Montsouris, să ia şi masa de prânz, şi cea de seară în oraş, cu excepţia celor două cine la care fusese invitat să rămână.

În dimineaţa aceea ridicase ochii din carte şi o văzuse pe trotuarul de vizavi. Era chiar Marguerite, împietrită, cu geanta de piaţă în mână, privindu-l cu o expresie dureroasă, pe care nu i-o mai văzuse.

Fusese atât de şocat încât începuse să vorbească de parcă între ei nu ar fi fost distanţa aceea din stradă până la etaj. Fereastra era deschisă. Dacă ar fi vorbit mai tare, ea l-ar fi putut auzi.

Nu şi-o închipuise niciodată astfel. Îi dispăruseră şi rigiditatea, şi siguranţa de sine. Nu mai era vechea domnişoară Doise cu privirea ei studiată, ci o biată femeie oarecare, trecută, obosită, speriată, bolnavă poate.

Parcă îmbătrânise şi mai mult şi se îmbrăcase ca vai de ea, în grabă, cu o rochie care nu i se potrivea nicidecum.

Îl înşelau ochii sau buzele i se mişcau ca într-o rugăciune?

Ruşinat, derutat, Emile se străduise să nu se ridice, să nu se mişte, să îşi întoarcă privirea. Oamenii care treceau pe trotuar o atingeau, dădeau peste ea, care nu se mişca, fascinată parcă.

Apoi, încet, regretând s-ar fi zis, cu pas şovăitor, se îndreptase către colţul străzii Saint- Jacques.

El mai rămăsese încă vreun sfert de ceas cu ochii în ziar, fără a mai fi citit. După care coborâse. La tejghea, Nelly îl servea pe lăcătuşul din capătul străzii.

— Un pahar de vin alb...

Îl privise curioasă, îl servise cu gesturi mecanice, după care îşi continuase discuția:

— ...din moment ce a fost una, vor mai fi şi altele... Vremea s-a stricat şi o să mai treacă vreo câteva zile până să se îndrepte...

Până la urmă înţelesese că vorbeau despre furtuni. În noaptea precedentă fusese cea de-a treia în numai patru zile.

— Tot ce-mi doresc, mormăise lăcătuşul, e să fie duminică timp frumos... Le-am promis copiilor
că-i duc la pădure şi...

Plecase ştergându-se la gură. Nelly şi Bouin se
priveau.

— Ei?

— Ei, ce?

— Nu mă face să cred că nu ai văzut-o, explicase Nelly.

— Bineînţeles că am văzut-o...

— Şi efectul?...

— Niciunul... De ce?...

Şi femeia asta pretindea că poate citi în el ca într-o carte deschisă, lucru pentru care îi era ciudă pe ea. Îl deranja să descopere că era şi ea ca toate celelalte.

Nu coborâse pentru a se confesa. Nici nu ştia de ce coborâse. Cu siguranţă nu pentru a se ascunde în spatele fustelor mamei.

Şoptise, pesemne:

— Groaznic ce-a mai îmbătrânit...

Tăcuse imediat, fiindcă i-ar fi putut ghici mila

din glas. Era pentru întâia oară când nu se mai

simţea la largul lui lângă Nelly, ba chiar se îndoia de ea.

— Unde te duci?

— Să mă plimb...

Nu ca să dea de Marguerite. O luase în sens invers şi făcea eforturi pentru a nu se mai gândi la ea.

Fusese o zi cu adevărat neplăcută. Stătuse mai mult decât oricând la fereastră. Totuşi, ajunsese până în parcul Montsouris, dar nu rămăsese decât câteva minute pe bancă.

Se aşteptase el: a doua zi, la aceeaşi oră, o revăzuse în acelaşi loc, aproape exact în aceeaşi poziţie, cu ochii ridicaţi. Era ceva patetic în bătrâna aceea uscată şi şubredă, ceva ce te ducea cu gândul la credincioşii care, prin biserici, devorează din priviri statuia Fecioarei Maria.

Nelly nu îi mai spusese nimic, dar nici nu se mai purtase cu el cu naturaleţea din zilele precedente. Părea să îşi zică în gând:

— Băiete, eşti în mare pericol...

Aşa şi era. Apariţia îl dăduse peste cap. Crezuse că s-a eliberat şi începea să descopere că se înşelase.

Ea revenise şi o a treia, şi o a patra oară, tot mai de plâns, de-ai fi zis că e pe punctul de a se prăbuşi, epuizată, pe trotuar.

Într-o după-amiază, pe stradă, se întorsese şi o

descoperise mergând în spatele lui, la vreo treizeci

de metri.

Era ora plimbării în parcul Montsouris. Nu îşi schimba nimic nici din cutume, nici din itinerar. Înainta cu paşi mari, auzindu-i în spate pe ai ei, mărunţi, grăbiţi şi, din când în când, încetinea spunându-şi că altfel femeia avea să-şi piardă suflul.

Fiindcă, evident, gâfâia. Fiindcă, evident, îi lipsea. Nu-şi mai regăsise echilibrul în locuinţa goală, iar prezenţa în urma lui era în acelaşi timp o mărturisire şi o rugăminte.

Bouin făcea eforturi pentru a nu se lăsa impresionat. Se aşezase pe banca lui, pe când ea rămăsese la colţul unei alei.

— Ai fost pe-acolo?

Cum o fi putut Nelly ghici că Marguerite se ţinuse după el, care fusese tentat să...

— *Nu...*

— Ştii, Emile, nu trebuie să îţi fie ruşine de mine... Te-aş înţelege...

Cuvintele acelea l-au enervat. Toată viaţa detestase să fie judecat şi, mai ales, să vadă cum oamenii prevedeau ce urma să facă, din moment ce el habar nu avea şi încă mai stătea în cumpănă.

Nu dorea deloc să se întoarcă în scuarul Sebastien Doise. Aici era fericit. Îşi putea cultiva obiceiurile şi ciudăţeniile lui.

Atâta doar că nu mai simţea acelaşi sentiment al eliberării din primele zile.

Aproape că o uitase pe Marguerite. Şi uite că acum încerca să năvălească peste el, cu timiditate, cu o umilinţă pe care nu ar fi ghicit-o nicicând în ea.

Nu cumva doamna Martin o fi sfătuit-o să se comporte astfel? S-or mai fi văzând amândouă în fiecare după-amiază, pentru a vorbi despre el?

Îşi punea asemenea întrebări şi multe altele lăsându-şi gândurile să zboare în voia lor.

— Ieşi?

— Am nevoie de aer... Ziua a fost sufocantă...

În seara aceea, la căderea nopţii, o luase aproape direct, cu doar un mic ocol, atât cât să pară că are unele ezitări, către strada Sânte, trecând prin faţa fundăturii unde se vedea becul stradal şi se auzea jetul de apă. Din depărtare nu putea şti dacă e lumină la vreuna dintre ferestrele ultimei case.

Nelly nu îl întrebase nimic. Când se întorsese, ea se băgase deja în pat. Închisese uşa dintre ei, şoptind uşor, în cazul în care ea chiar ar fi dormit:

— Noapte bună...

— Noapte bună...

Fusese o noapte groaznică. Se trezise cel puţin de cinci ori, cu scuza că merge să facă pipi, adormise la loc cu greutate, pentru a se scufunda în vise de neînţeles, pe care nici măcar nu şi le mai amintea la sculare.

Tot ce ştia era că se lupta. Că nu voia. Nu putea preciza ce refuza atât de sălbatic, însă îl copleşea faptul de a vedea că toată lumea se

coalizase împotriva lui, că el era singura persoană de partea lui.

La şase se ridicase din pat obosit, măturase rumeguşul, spălase bucătăria cu multă apă, băgase la loc pubelele, băuse ceva vin roşu la sticlă şi, când Nelly coborâse în papuci şi aproape goală pe sub rochia ei neagră, nu găsise nimic să îi spună. Venise, după cum se aştepta, şi rămăsese în picioare, în acelaşi loc, în aceeaşi poziţie, mereu cu aceeaşi întrebare în privirea aţintită asupra lui, de care nu mai reuşi să scape nici mai târziu.

Ochii ei erau de un albastru şters, dar, când era emoţionată, albastrul bătea într-un fel de gri murdar, iar figura îşi pierdea luminozitatea, albindu-se, urâţindu-se cumva.

Ai fi zis că se stingea, că nu mai putea lupta mai departe.

Bouin tot mai refuza să se lase cuprins de milă, deşi nu reuşea prea bine. La prânz nu îi fusese foame, aşa că lăsase jumătate din porţie în farfurie. Deşi alesese restaurantul lui preferat şi comandase tocană de viţel în sos alb, ca-n vremurile bune.

— N-a ieşit bine?..., se neliniştise patronul.

— Ba da, însă nu prea mi-e foame...

— O fi, poate, din cauza căldurii. Nu păreţi să o suportaţi prea bine...

Şi omul acesta îl privea cu atenţie, de parcă ar fi vrut să descopere pe faţa lui Dumnezeu ştie ce maladie.

Chiar nu l-or fi putând lăsa în pace? Nu avea de dat nimănui socoteală, în schimb toată lumea se înţelesese să stea cu ochii pe el şi să îl judece.

Păi ce, o judeca el pe Nelly? Le judecase vreodată pe Angele ori pe Marguerite?

Până la urmă o să se supere, o să le pună pe toate în aceeaşi oală şi o să le considere duşmanii lui. Dacă s-ar apuca şi bărbaţii să-şi bage nasul unde nu le fierbe oala...

Nu se întorsese imediat. Sărise într-un autobuz, ajunsese pe bulevardul Saint-Michel şi o luase către Sena. Umblase multă vreme, trecând de- a lungul antrepozitelor de la Bercy, fără însă a mai contempla, ca altădată, cum erau descărcate şlepurile.

Abia de aruncase o privire vechii, lui case. Cât despre cea a părinţilor şi a copilăriei, din spatele ecluzei de la Charenton, de mult fusese rasă de pe faţa pământului pentru a se ridica un ansamblu de locuinţe cu chirie redusă, pentru persoanele cu venituri modeste.

Era deja prea obosit pentru a se mai întoarce
pe jos până în strada Feuillantines, aşa că aşteptase autobuzul, posomorât şi cam speriat. În nări, îi stăruia un miros de praf, iar pantofii începuseră să îl bată. Nu mai făcuse un drum atât de lung de ani şi ani de zile.

Ar fi trebuit să intre pe coridor, dar până la urmă împinsese uşa de la intrarea în cafenea. Nelly

nu se afla la tejghea. Zărise o umbră mişcătoare în spatele perdelei care acoperea intrarea în bucătărie.

Nu resimţea nici cea mai mică umbră de gelozie. Îşi făcuse şi ea apariţia, netezind cu palmele poalele rochiei şi, câteva clipe mai târziu, un bărbat trecuse pe trotuar cu faţa ostentativ întoarsă în cealaltă direcţie.

— Iar a venit...

El nu spusese nimic. Nici nu ar fi avut ce.

— Părea derutată...

Desigur, fiindcă nu îşi făcuse obişnuita plimbare prin parcul Montsouris. L-o fi crezut bolnav?

— De data asta a traversat...

— Şi-a intrat?...

— Nu... Ar fi trebuit... A atins clanţa din vârful degetelor... M-a privit de parcă m-ar fi fotografiat, apoi s-a hotărât şi-a plecat...

S-a abţinut să o întrebe: „Ce mai făcea?“ Realizase că nu i-a fost uşor să treacă strada şi să se apropie de clădire... Fusese pe punctul de a intra... Şi asta ar fi obligat-o să vorbească cu Nelly... Ce i-ar fi putut spune?... Ar fi îndrăznit să îi ceară noutăţi?... Ar fi fost capabilă să o roage să i-l dea înapoi?...

— Mai bine te-ai hotărî...

— Să ce?

Femeia ridicase din umeri ca în faţa unui copil care pune întrebări idioate.

— Sunteţi ca şoarecele şi pisica...

— Nu înţeleg ce vrei să spui...

— Înţelegi foarte bine şi ştii cum o să se termine toată povestea...

— Cum?...

Ea mai ridicase o dată din umeri.

— Ia şi bea...

În faţa televizorului abia dacă schimbaseră câteva cuvinte, de parcă fiecare ar fi fost doar el şi aparatul. Apoi urcaseră şi îşi spuseseră noapte bună, fiecare în faţa camerei lui.

Emile dormise mai bine, încă apăsat, dar mai puţin agitat decât noaptea precedentă. Acum, Nelly era cea supărată. Îşi îndeplinise măruntele sarcini gospodăreşti ale dimineţii ca un robot şi, când ea coborâse, evitaseră să se privească.

La ora zece, Marguerite sosise la întâlnire. Nici ea nu se uita direct în ochii lui. Privirile îi alunecau de parcă ar fi vrut să păstreze un secret pe care toată lumea ţinea morţiş să i-l fure.

Până la urmă se îndepărtase. Numai atunci bărbatul se uitase şi el direct la ea, până când bătrâna dispăruse după colţul străzii.

Jos erau clienţi. Se puteau auzi voci vesele, de muncitori în pauză care-şi făceau cinste. Şi el lua astfel de pauze când era supraveghetor de şantier, însoţind câte un maistru ori un antreprenor într-un bar pentru a da un pahar peste cap.

Stătea în picioare în faţa patului lui Nelly, un

pat din aramă cum nu mai văzuse din tinereţe. Trecuse apoi în camera lui şi scosese din dulap o sticlă de Bordeaux roşu pe care se dusese singur în pivniţă şi îl trăsese din butoi.

Ca Theo... Theo care murise... Moartea îl luase brusc, când nici nu se aştepta, ca pe mama sa...

I s-ar fi putut întâmpla şi lui... I se putea întâmpla şi lui Marguerite, care ajunsese acasă şi stătea singură în bucătărie...

Cine avea să-i descopere trupul?... Şi după câtă vreme?...

Tot se mai lupta, se străduia să nu cedeze. Nelly avea dreptate. În definitiv, ştie şi el foarte bine cum avea să se încheie toată povestea. Atunci de ce să nu îi pună capăt chiar de acum?

Râdea ea jos, la vreun banc spus de cine ştie ce client, dar era sigur că urechea îi era atentă la paşii lui pe podeaua mezaninului.

Valiza era deasupra garderobei. Se ridicase pe vârfurile picioarelor ca să o apuce, îşi luase hainele de pe umeraşe şi le înghesuise înăuntru cu tot cu lenjeria şi pantofii de schimb.

Ce va zice Nelly ori cum se va uita la el numai de bine nu urma să fie. Însă se săturase să tot fie subiectul de interes al altora. Avea dreptul să trăiască după cum credea de cuviinţă, să se lase în voia propriilor impulsuri.

Se privise în oglindă şi observase că a îmbătrânit.

La ce bun să se mai chinuiască să înţeleagă? Se tot întrebase în ultimele zile, până îl apucaseră durerile de cap.

Coborâse scara fără grabă, cu valiza în mână. Ar fi putut pleca fără a fi văzut, ajungând direct pe trotuar şi luând-o la stânga.

Oricum, îi mai datora nişte bani. Nu îşi plătise nici camera, nici sticlele băute sus, nici paharele golite la tejghea.

Muncitorii plecaseră. Rămăsese doar zidarul cu mutră de Pierrot. Ajunsese un obişnuit al casei. Să fi trecut şi de cealaltă parte a uşii de la bucătărie, pândind prin perdea?

Nelly îl privise fără a-şi arăta mirarea.

— Presupun că vrei. nota de plată.

Nu era supărată. Îi vorbea ca de obicei, în timp ce căuta pagina lui din carnet.

— Camera nu o mai pun la socoteală...

— Ba te rog să o faci...

— Habar nu am nici cât vine, nici câte zile ai stat...

— Unsprezece...

Păruse surprinsă că le numărase atât de precis.

— Cum vrei... Să zicem, trei franci pe zi...

— Prea puţin... Zi măcar cinci...

— N-o să ne certăm, acuma... Consumaţia e cincizeci şi doi de franci...

— Plus două mese...

— Atunci scad dejunul de la Saint-Cloud... Haide, doar ai fost invitatul meu...

Zidarul roşcovan aştepta fără să înţeleagă ceva. Bouin îşi scosese banii din portofel.

— Nu ai mărunţiş?...

— Nu îndeajuns...

Nici în casa de marcat nu mai erau.

— Mă duc să caut...

Nelly ieşise din cafenea, traversase o zonă însorită şi apoi făcuse să răsune clopoţelul de la intrarea în patiserie.

— Gata!... Cred că am încheiat afacerea... Iei un Sancerre?

Nu o putea refuza. Îşi pusese şi ei unul.

— Rândul patroanei..., glumise Bouin.

Îşi băuse paharul dintr-o sorbitură, după care îngăimase un adio stângaci. Ieşise fără a mai întoarce capul, simţindu-le privirile în ceafă. Peste o clipă urmau să facă dragoste în spatele uşii, iar gândul acesta îl săgeta în inimă.

Regăsise itinerarul familiar pe care îl urmase atâţia ani. În curtea spitalului Pean, femei, copii, bătrâni stăteau la rând la uşa dispensarului. Ceva mai departe, o dubă era parcată în faţa închisorii.

Făcu stânga, în fundătură. De o parte a străzii, casele erau goale, cu storurile coborâte, la parter, cu ferestrele de la etaj fără perdele.

Linia ce despărţea umbra de lumină trecea chiar prin mijlocul străzii.

Nu se folosise de cheia care rămăsese la el fără să fi vrut. Sunase, lăsându-şi valiza pe trotuar. Ciulise urechile, surprins de liniştea din interior, tresărise apoi când uşa se întredeschisese şi când zărise jumătatea unui chip prin crăpătura îngustă.

Pregătise o bucată de hârtie, pe care însă nu o mai aruncase cu obişnuita mişcare din mijlociu şi degetul mare. Când uşa se deschisese larg, i-o întinsese fără un cuvânt.

Marguerite o luase tăcând şi ea, dar cu o privire speriată, îşi scosese ochelarii din buzunarul şorţului. Citise, lăsând uşa deschisă, apoi intrase în salon.

Emile trecuse pragul, recunoscând mirosul, densitatea şi greutatea aerului dinăuntru. În salon zărise colivia şi papagalul încremenit acolo.

Marguerite scria aplecată deasupra pianului. Biletul lui cuprindea o întrebare:

Doamna Martin?

Condiţie, în acelaşi timp, a capitulării, din partea lui. Doar nu era să revină cu coada între picioare. Doar nu cerşea dreptul de a-şi relua locul în casă.

Era tentat să urce imediat şi să golească conţinutul valizei, însă preferase să aştepte. Marguerite nu îi dăduse răspunsul pe care îl terminase de scris, ci îl lăsase pe pian. Aşezându-se în fotoliu, îşi luase lucrul de mână ca pentru a-l face să înţeleagă că nimic nu se schimbase.

Bărbatul înaintase, ezitând, şi întinsese mâna.

Am dat-o pe uşă afară pe vipera aia.

Aşteptase destul de mult înainte de a ridica ochii pentru a înţelege dacă era satisfăcut, apoi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat în cele două săptămâni, îşi continuase lucrul mişcând din buze.

Lucrările nu se deschiseseră decât în primăvara următoare. La început, timp de mai multe zile, putuseră fi văzute nişte maşini care staţionau în faţa caselor goale şi grupuri de străini într-un continuu dute-vino. Uneori erau însoţiţi de muncitori pe care te mirai zărindu-i pe neanunţate sus, pe acoperişuri, făcând treburi misterioase.

Foarte nervoasă, Marguerite nu lăsa să treacă un sfert de oră fără a se duce să se uite pe fereastră.

Într-o dimineaţă, când ieşiseră unul după altul pentru a face piaţa, dăduseră de un cordon de poliţişti pe strada Sânte. Iniţial, Bouin îşi închipuise că evadase vreun deţinut, dar, la întoarcere, tot în urma nevestei, cam la vreo zece metri, înţelesese.

Se încerca introducerea unei macarale-turn în fundătură şi o întreagă mulţime stătea şi căsca gura la spectacol. Tractorul cu şenile înainta, se oprea, dădea înapoi şi se urnea iarăşi, cu deosebită precauţie, în timp ce o întreagă echipă se învârtea grăbită în jurul lui.

Bătrâna trecuse pe lângă ei dispreţuitoare. În bucătărie îi găsise cumpărăturile lăsate de izbelişte. Urcând scările, constatase că se închisese în

dormitor de unde putea fi auzită plângând.

Fusese nevoie de întreaga zi pentru a aduce macaraua până în faţa casei lor, iar amoraşul de bronz fusese şi el dărâmat.

Începuse o perioadă neplăcută. A doua zi, un camion adusese până lângă şantier o bilă enormă de fier.

Două luni asistaseră la un întreg circ. Prima lovitură fusese dată luni. În zilele precedente, nişte adevăraţi acrobaţi, în echilibru pe acoperişuri, apoi pe coamele pereţilor şi pe grinzi, aruncaseră in stradă grămezi de ţigle, care se spărgeau cu zgomot greu de suportat.

El i-ar fi recomandat:

— Nu mai sta la fereastră...

Tresărea la fiecare zgomot nou şi, de douăzeci de ori pe zi, îşi ducea mâna la piept ca o cardiacă.

Când bila îşi lua avânt, o priveau amândoi, fiecare de la altă fereastră a dormitorului. Jos, un bărbat în haină de piele ţinea un fluier între buze. O barieră vopsită în alb şi roşu interzicea accesul în fundătură.

Bila începuse să se balanseze în gol, ca o pendulă, descriind un arc de cerc tot mai amplu. În punctul cel mai ridicat, atingea aproape zidul. Înaintarea era lentă. În sfârşit, lovise şi o crăpătură apăruse de sus până jos în peretele casei cu numărul opt.

Era aproape sigur că o auzise pe Marguerite

ţipând, dar nu ar fi putut băga mâna-n foc, din cauza zgomotului infernal.

Bila se întorsese și mai lovise o dată, iar peretele se prăbuşise într-un nor de praf, un coş rămânând suspendat în gol, lipit de ceea ce mai rămăsese dintr-o cameră îmbrăcată în tapet galben cu dungi.

Molozul trebuia cărat zilnic. Camioanele veneau unul după altul. Când cei doi soţi se întorceau de la piaţă erau obligaţi, pe rând, să spună cine sunt, fiindcă în fundătură nu mai erau lăsaţi să intre decât cei care locuiau acolo.

Din fericire, la ora cinci după-amiaza, totul se

calma, pentru a începe în dimineața următoare, la

şapte. Două-trei zile mai putuseră fi văzute planşee atârnând ori balustrada unei scări care nu mai ducea nicăieri.

Şi, pe cer, se conturau neîncetat aceiaşi oameni făcându-şi acrobaţiile.

Clădirile cădeau una după alta lăsând goluri ca de dinţi cariaţi pe care, privindu-le, fosta proprietară simţea trecându-i fiori de gheaţă pe şira spinării.

În perioada aceea, el fusese gata să îi vorbească în mai multe rânduri, să-i spună orice, numai cuvinte liniştitoare să fi fost. Ştia că de acum era prea târziu, că nu mai exista cale de întoarcere.

În unele dimineţi, când nu putuse dormi, ea redevenea agresivă. Într-o zi, grăbit să asiste la lucrările pentru care, până la urmă, făcuse o pasiune, bărbatul nu mai intrase la duş. Către prânz, descoperise un bilet pe pian.

Mai bine te-ai spăla. Puţi.

Nici unul, nici celălalt nu avea dreptul să coboare garda. Acesta ajunsese modul lor de a exista. Li se părea la fel de firesc, de necesar să îşi trimită bileţele înveninate, ca altora să schimbe cuvinte frumoase ori săruturi.

Era convins că o urăşte, chiar dacă i se mai întâmpla să îi plângă de milă. Cu toate acestea, nu era supărat că îl adusese înapoi, la capătul fundăturii, cu viclenie, expunându-şi o disperare De atunci, de mai multe ori o surprinsese zâmbind scurt, fără îndoială gândindu-se la victoria repurtată.

Îl luase unei femei mult mai tinere decât ea, o femeie cu care fără îndoială făcea dragoste.

Aşadar, nu îşi pierduse nimic din putere, ea, băbătia, cum probabil că o numeau Emile şi Nelly.

Macaraua plecase la fel de dificil ca la sosire, lăsând în

urma ei grămezi de cărămizi sparte, de moloz, de fiare şi de mizerii de toate felurile. De atunci, timp de o lună, nu a mai fost văzut nimeni de partea cealaltă a drumului, instalându-se domnia tăcerii, a calmului absolut, cu excepţia nopţilor, când şobolanii începeau să dea târcoale, atacând pubelele.

E adevărat şi că, în rândul de clădiri rămas neatins, nu mai era aproape nimeni. Toată lumea plecase la ţară sau la munte, unii chiar în Spania sau în Italia.

Chiar şi pentru altcineva în afară de Marguerite, cineva care să nu fi fost născut în scuar şi să nu fi trăit acolo întreaga viaţă, spectacolul tot deprimant era, ca să nu mai punem la socoteală mirosul, un miros greu, inexplicabil, care amintea de acela al cimitirelor în care tocmai s-au săpat gropi noi.

În septembrie s-au întors camioanele şi. macaraua a început iarăşi să funcţioneze, pentru a rămăsese decât spectacolul pivniţelor prin care se învârteau câteva persoane străine şi al unui butoi de vreo două sute de litri, desfundat.

Echipele se schimbaseră cu tot cu gesturile şi.
accentul muncitorilor.

Au venit la rând excavatoarele şi picamărele, aşa că, asurzit, Bouin îşi reluase obiceiul de a petrece o parte a după-amiezilor în parcul Montsouris. Lua cu el o carte şi se aşeza pe aceeaşi bancă pe care se odihnea şi în timpul cât locuise Ia Nelly.

Două zile mai târziu, nevasta, care probabil îl urmărise, se aşezase şi ea pe o bancă, aproape în faţa iui, şi îşi scosese veşnicul lucru de mână.

Chiriaşii le sunau la uşă şi Emile îi auzea, în salon, plângându-se vehement.

Numai că ea nu avea ce face. Nu era în stare nici măcar să le spună când se vor încheia lucrările, aşa că familia de la numărul cinci se mutase peste două săptămâni. Casa rămăsese goală cu toate anunţurile date prin ziare.

Probabil că antreprenorii erau în întârziere. Ca urmare, în loc ca programul să se termine la ora cinci, munca se prelungea până la şapte şi, cum noaptea cădea mai repede, fuseseră instalate şi proiectoare.

Să fi fost din cauza proastei organizări? Când vedeai un furnicar în plină agitaţie, când nu mai zăreai pe nimeni săptămâni de-a rândul.

În cafeneaua unde Bouin îşi bea paharul de vin roşu auzise spunându-se că societatea imobiliară care începuse construcţia rămăsese fără bani, aşa că lucrările urmau să fie reluate de o altă firmă, cu ajutorul unei mari bănci.

Pe cine să fi crezut când umblau atâtea zvonuri? Iarna trecuse în aceeaşi alternanţă de vacarm şi de linişte.

Marguerite se târa de parcă ar fi fost cineva care a primit lovitura de graţie. Era din ce în ce mai posomorâtă şi, uneori, la cumpărături, i se mai întâmpla să se oprească locului cu o mână apăsată pe piept şi cu un zâmbet forţat pe buze, ca pentru a înşela presupunerile trecătorilor.

Nu dorea să i se plângă de milă, nici să fie întrebată cum mai stă cu sănătatea. Când rămânea aşa, nemişcată, se prefăcea că se uită la vreo vitrină, după care pleca mai departe cu paşi totuşi mai nesiguri decât înainte.

Să nu fi fost decât teatru jucat pentru soţul ei? Cum o ştia în stare, nu era prea impresionat.

Nevasta măcelarului o întrebase:

— Nu vă simţiţi bine, doamnă Bouin? S-ar spune că sunteţi cam obosită...

Ea răspunsese:

— Nu, nu, totul e-n regulă... Daţi-mi un escalop de o sută de grame...

Măcelăreasa era din Midi şi, în înţelesul de acolo, puţin obosit ar fi însemnat în pragul morţii.

Bouin parcă se împuţinase şi el, ajungând să meargă la fel ca ea, să geamă, să tresară de cum pornea motorul vreunei maşini.

Evita să mai treacă pe strada Feuillantines şi încerca să nici nu se mai gândească la acel episod al vieţii lui. Mai ciudat încă: felia aceea subţire a existenţei i se părea acum aproape de necrezut.

Îi era greu să se convingă cum că într-adevăr i se întâmplase, că fusese cândva liber, că jucase rolul de patron de cârciumioară şi că, seara, o fată planturoasă, cu carnea încă tare, se dezbrăca în faţa lui fără umbră de ruşine.

Nu ar fi avut decât un cuvânt de spus, un singur gest de făcut...

Într-o duminică luaseră prânzul în Saint- Cloud, la o terasă îmbrăcată în bolţi de verdeaţă, ca doi îndrăgostiţi, ca un tânăr cuplu...

Şi atunci, ca să se răzbune, îşi scosese carnetul cu pagini detaşabile în benzi subţiri şi scrisese cu literele lui mari, stângace:

Pisica.

Capitolul 8

Cât timp să fi trecut din dimineaţa în care, cu toată gripa, se ridicase din pat pentru a coborî în pivniţă, unde găsise cadavrul rigid al pisicii?

Nu prea mai ştia. Datele i se învălmăşeau în minte. De altfel, nu avea nicio importanţă. Trei ani? Doi?

Mai fusese şi doamna Martin. Nu o mai văzuse decât o singură dată, de departe, câteva luni mai târziu. Fără îndoială, se mutase din cartier sau îşi făcea în altă parte cumpărăturile.

Fusese şi Nelly...

Şi Marguerite pe trotuarul de vizavi...

Fusese şi bila de fier care se balansa pe cer pentru ca, apoi, să lovească cu răutate pereţii între care nişte fiinţe omeneşti trăiseră şi pe care încă li se mai puteau vedea urmele...

Fuseseră şi vântul, şi ploaia, şi grindina, şi zăpada...

Excavatorul muşcase adânc din pământ, dând de ţevi şi de cabluri, spărgând canalizarea, lucru care împuţise întregul cartier vreo trei zile...

Fuseseră şi muncitorii cu felurite accente, italieni, spanioli şi, la sfârşit, turci...

Fuseseră biletele feroce, şi ale lui Marguerite, şi ale lui...

Fuseseră...

Trăia. Se trezea la şase dimineaţa, făcea duş, se bărbierea, cobora, aducea înăuntru lada de gunoi, îşi îndeplinea partea lui de muncă în gospodărie, după care bea un pahar de vin, deşi mai adesea două sau chiar trei.

Mai înainte nu bea decât unul singur.

Apoi, lemnele. Nu trebuia să uite de tăiatul lemnelor. Nimic nu trebuia uitat. Rutina se impunea să fie urmată cu scrupulozitate...

Noiembrie... Zăpada întărită de ger... Zidurile care începuseră să se ridice, în faţă, cofrajele în care erau plantate barele de fier înainte de a fi turnat betonul...

Era cinci după-amiază şi făcuse tot ce avea de făcut: cumpărăturile, pregătitul mesei, spălatul vaselor. Moţăise în fotoliul din salon până când îl învăluise lumina incertă a amurgului şi o zărise şi pe Marguerite aşezată la locul ei...

Era tot atât de nemişcată ca papagalul ei... Nu îl privea... De multă vreme nu se mai priviseră în ochi...

El mergea... Simţea nevoia de a lua aer... Băuse într-o bodegă... Nu se îmbătase niciodată, dar de băut, bea mult... Ar fi fost necesar să se mai controleze...

— Ticăloasele...

Nu se gândea la cineva anume... O spusese cumva mecanic... Asemenea cuvinte îi reveneau în minte din timp în timp, ca o incantaţie...

Pe vremea când încă îşi mai vorbeau, într-un trecut îndepărtat, Marguerite şoptea din vârful buzelor, când se aştepta Emile mai puţin:

— Iisuse, Fecioară Maria, Sfinte Joseph...

Cum el se mirase, îi explicase că, astfel, câştiga, de fiecare dată, trei sute de zile de indulgenţă, trei sute de zile mai puţin, da, a înţeles bine, de petrecut în Purgatoriu...

S-ar fi putut duce la Nelly, care l-ar fi privit cu un zâmbet compătimitor, fiindcă ajunsese încă şi mai decrepit... Şi-apoi, i-ar mai fi venit lui cheful, ar mai fi avut puterea de a trece dincolo de uşa bucătăriei?...

Doi ani?... Trei ani?...

La drept vorbind, nici nu mai ştia. Oamenii se duceau Dumnezeu ştie unde, într-un dute-vino fără sens, cum fără sens erau şi vitrinele luminate, care păreau triste, totuşi, şi la care nimeni nu se uita din cauza vântului îngheţat din nord...

Prin cinematografe, mulţimea stătea nemişcată, în rânduri, uitându-se la nişte fotografii care nu mai stăteau o dată locului...

Era obosit. Prevăzuse şi asta. Femeile sunt mai rezistente. Statisticile au dreptate...

Când Angele...

Ba nu, Nelly era... Dar o Nelly cu zâmbetul lui Marguerite...

În definitiv, toate aveau acelaşi zâmbet, unul care însemna că, până la urmă, tot ele urmau să

câştige partida...

...cu pălăria ei mare şi rochia de prinţesă, cu umbrela în mână, pe malul râului...

Ei îi spusese că modelul acela se chema rochie de prinţesă. De mult de tot văzuse şi el aşa ceva pe stradă...

Spitalul Cochin... Mai departe, pe dreapta, închisoarea... Iar între ele fundătura, care nu mai avea case decât pe o singură parte şi unde te mirai că mai poţi zări, de la distanţă, nişte ferestre luminate...

În. casa lui, în fine, în casa lui Marguerite, nu mai era lumină. Luă cheia din buzunar. Enervat, deschise uşa în întuneric şi linişte...

Aprinse becurile şi intră în salon. Nimeni. Lucrul de mână căzuse pe jos. Tot nimeni şi în sufragerie, şi-n bucătărie. Urcă pe cât de repede cu putinţă. Cu siguranţă ieşise special ca să îl îngrozească...

— Mar...

O strigase pe nume, uitând că nu îşi mai vorbeau...

Împinse uşa... Aprinse lumina... Acolo era, pe marginea patului, unde se şi aştepta să o găsească...

Spectacolul nu îl miră... Curios lucru, dăduse plapuma la o parte, îşi scosese rochia, iar moartea o lovise exact când era în combinezon...

O fi strigat după ajutor?... I-o fi pronunţat numele în golul casei lipsite de ecou?...

Coborând treptele, ieşind pe uşă fără a se mai gândi să o închidă la loc, mergând repede până în colţul bulevardului Arago, unde locuia doctorul Burnier, îl cuprinse panica. Bouin nu îl văzuse niciodată. Doctorul nu venea acasă, dar, într-o zi, când o urmărise, o văzuse intrând în clădirea aceea şi citise numele doctorului pe o plăcuţă.

Sună îndelung...

— Ce e?... Doctorul nu e...

O servitoare negricioasă, cu puternic accent străin. Un vestibul de marmură luminat discret.

— Nevastă-mea...

— Dacă vă spun că domnul doctor...

— Ma... Nevastă-mea...

Femeia încercă să închidă uşa, dar, privindu-l mai bine, îşi schimbă decizia.

— Ce vi s-a întâmplat?...

— Nimic... Nevastă-mea...

Înaintă câţiva paşi, clătinându-se. În stânga era o banchetă Ludovic al XVI-lea, îmbrăcată în catifea roz-pal, ca una dintre rochiile...

Şi ceaţa tot culoarea aceea o avea...

Când deschise ochii, nu văzu la început decât alb. I se păruse că ar fi şi ceva soare. Întorcând uşor capul zări paturi şi chipuri.

— Nu vă agitaţi...

Făcu un efort pentru a privi şi în cealaltă parte şi reuşi. O infirmieră cu păr cenuşiu îl ţinea de încheietura mâinii, privindu-şi ceasul din cealaltă...

— Ssst...

Număra din vârful buzelor, în linişte, aşa cum îşi număra Marguerite ochiurile lucrului de mână.

— Ma...

— Ssst...

— Unde...

— Staţi liniştit... Nu vă fie teamă. Sunteţi la spital şi avem grijă de dumneavoastră... Profesorul va veni imediat...

Cuvântul profesor îl păcăli, ducându-l cu gândul la şcoală. Parcă n-ar fi fost în toate minţile. Trupul îi era atât de greu încât, când mâna îi fu lăsată la loc, pe pat, nici nu simţi...

— Nevastă-mea...

— Ştiu... A fost făcut tot ceea ce trebuia...

Profesorul... Tot ceea ce trebuia... Dar ce trebuia?... La ce oare trebuia?...

— Păi, a murit..., mai găsi puterea să spună.

Îşi închipuise că va striga, dar abia de i se auzea vocea.

— Nu mai vorbiţi... Uitaţi că vine...

Liniştită, se ridică de pe scaun şi vorbi încet cu un bărbat de o anumită vârstă, în cămaşă albă.

— Simţiţi nevoia să vomitaţi?

Nu ştia. Nu simţea nimic. Era de parcă propriul corp nu i-ar mai fi aparţinut...

Nici greţuri, nici dureri atroce...

Cu mâna stângă îşi pipăi pieptul, mirându-se

că dă de un pansament fix...

— Aţi fost operat de urgenţă, noaptea trecută... În primul rând, nu trebuie să vă agitaţi...

— Nevastă-mea...

— Ne-am ocupat noi...

— Chiar a mu...

— Da...

— Şi eu?

Doctorul nu şi-a putut opri un zâmbet.

— Trăiţi, însă nu vă pot ascunde că veţi rămâne aici destul de mult timp... Trebuie să fiţi cuminte...

— Da...

Promisese. Doar întotdeauna fusese cuminte. Şi aşa va rămâne cât timp i se va cere, cât timp i se va permite...

Era... Greu de gândit... Zâmbetul doctorului... Era... Căută un cuvânt... Nu-l găsi... Nu mai era nimic...